
Istungidokument

A9-0288/2023

1. osa

11.10.2023

RAPORT

mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta
(11565/2023 – C9-0336/2023 – 2023/0264(BUD))

1. osa: Resolutsiooni ettepanek

Eelarvekomisjon

Raportöörid: Siegfried Mureşan (III jagu – Komisjon)
Nils Ušakovs (muud jaod)

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
VÄLISKOMISJONI ARVAMUS	23
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS	31
MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS	37
TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS	43
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS.....	51
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI KIRI	56
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	61
TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS.....	66
PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS.....	73
KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS	83
KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS	88
PÕHISEADUSKOMISJONI ARVAMUS	93
NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS	97
ÜHISAVALDUS, MIS VÕETI VASTU 25. APRILLIL 2023 TOIMUNUD EELARVEALASEL KOLMEPOOLSEL KOHTUMISEL	104
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	106
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	107

Avaldatakse eraldi

- Eelarvekomisjoni 2. oktoobri 2023. aasta koosolekutel vastu võetud otsused üldeelarve projekti muudatusettepanekute projektide kohta ..... 2. osa – A9-0288/2023

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

mis käsitleb nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta (11565/2023 – C9-0336/2023 – 2023/0264(BUD))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklit 314,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse nõukogu 14. detsembri 2020. aasta otsust (EL, Euratom) 2020/2053, mis käsitleb Euroopa Liidu omavahendite süsteemi ning millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2014/335/EL, Euratom¹,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi vaheraportit ettepaneku kohta, mis käsitleb mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 muutmist²,
- võttes arvesse komisjoni 20. juuni 2023. aasta ettepanekut võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027 (COM(2023)0337),
- võttes arvesse komisjoni 20. juuni 2023. aasta teatist „Mitmeaastase finantsraamistiku (2021–2027) läbivaatamine“ (COM(2023)0336) ning sellele lisatud komisjoni talituste töödokumenti (SWD(2012)0336),
- võttes arvesse 20. juuni 2023. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Ukraina rahastu (COM(2011)0338),
- võttes arvesse 20. juuni 2023. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP) ja muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ ning määruseid (EL) 2021/1058, (EL) 2021/1056, (EL) 2021/1057, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 223/2014, (EL) 2021/1060, (EL) 2021/523, (EL) 2021/695, (EL) 2021/697 ja (EL) 2021/241 (COM(2023)0335),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 10. mai 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu taasterahastu laenukasutuse kulutuste kasvu mõju kohta ELi 2024. aasta eelarvele³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 20. aprill 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi 2024. aasta tulude ja kulude eelarvestuse kohta⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 15. detsembri 2022. aasta resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise ning vastupidava ja uutele ülesannetele

¹ ELT L 424, 15.12.2020, lk 1.

² Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0335.

³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0194.

⁴ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0119.

kohandatud ELi eelarve kohta⁵,

- võttes arvesse nõukogu 15. detsembri 2022. aasta määrust (EL, Euratom) 2022/2496, millega muudetakse määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027⁶,
- võttes arvesse nõukogu 17. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2093, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027⁷, ning sellega seotud Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel kokku lepitud ühisdeklaratsioone⁸ ja asjaomaseid ühepoolseid deklaratsioone⁹,
- võttes arvesse 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelist kokkulepet Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel, mis käsitleb eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava¹⁰ (edaspidi „institutsioonidevaheline kokkulepe“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012¹¹ (edaspidi „finantsmäärus“),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrust (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks¹²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimanetraalsuse saavutamise raamistik ja muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus)¹³,
- võttes arvesse 13. detsembri 2017. aasta institutsioonide ühist teadaannet Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta¹⁴ ja oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsiooni selle kohta¹⁵,
- võttes arvesse oma 16. veebruari 2023. aasta resolutsiooni ELi strateegia kohta tööstuse konkurentsivõime, kaubanduse ja kvaliteetsete töökohtade loomise edendamiseks¹⁶,

---

⁵ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0450.

⁶ ELT L 325, 20.12.2022, lk 11.

⁷ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 11.

⁸ ELT C 444I, 22.12.2020.

⁹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0357.

¹⁰ ELT L 433I, 22.12.2020, lk 28.

¹¹ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

¹² ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1.

¹³ ELT L 243, 9.7.2021, lk 1.

¹⁴ ELT C 428, 13.12.2017, lk 10.

¹⁵ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0010.

¹⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0053.

- võttes arvesse oma 19. mai 2022. aasta resolutsiooni Venemaa Ukraina-vastase sõja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgede kohta ELi jaoks ning ELi reageerimissuutlikkuse suurendamise kohta¹⁷,
- võttes arvesse komisjoni 1. veebruari 2023. aasta teatist „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (COM(2023)0062),
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi 12. juuli 2023. aasta resolutsiooni Schengeni alaga ühinemise kohta¹⁸ ning 11. detsembri 2018. aasta resolutsiooni Schengeni *acqui*’ sätete täieliku kohaldamise kohta Bulgaarias ja Rumeenias ning kontrolli kaotamise kohta sisepiiridel nii maal, merel kui ka õhuruumis¹⁹, Euroopa Parlamendi 13. oktoobri 2011. aasta ja 18. oktoobri 2022. aasta resolutsioone²⁰ Rumeenia ja Bulgaaria ühinemise kohta Schengeni alaga ning 23. novembri 2022. aasta raportit täiendava vabatahtliku teabekogumissmissiooni kohta Rumeenias ja Bulgaarias, mis käsitleb Schengeni *acquis*’ kohaldamist ja selle arengut alates 2011. aastast, mis saadeti Euroopa Parlamendile 2022. aasta detsembris, ning komisjoni ettepanekut kahe riigi Schengeni alaga ühinemise kohta;
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa roheline kokkuleppe kohta (COM(2019)0640) ja Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni selle kohta²¹,
- võttes arvesse ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025,
- võttes arvesse 12. detsembril 2015. aastal Pariisis toimunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 21. istungjärgul (COP21) vastu võetud kokkulepet (Pariisi kokkulepe) ja 19. detsembril 2022. aastal toimunud ÜRO bioloogilise mitmekesisuse konverentsi 15. istungjärgul vastu võetud kokkulepet (Kunmingi-Montreali ülemaailmne elurikkuse raamistik),
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke,
- võttes arvesse komisjonis 5. juulil 2023. aastal vastu võetud Euroopa Liidu aastaeelarve projekti 2024. eelarveaastaks (COM(2023)0300),
- võttes arvesse 5. septembril 2023. aastal vastu võetud ja 8. septembril 2023. aastal Euroopa Parlamendile edastatud nõukogu seisukohta Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta²² (11565/2017 – C8-0313/2017),
- võttes arvesse kodukorra artiklit 94,
- võttes arvesse väliskomisjoni, arengukomisjoni, majandus- ja rahanduskomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, kalanduskomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni,

¹⁷ ELT C 479, 16.12.2022, lk 75.

¹⁸ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0278.

¹⁹ ELT C 388, 13.11.2020, lk 18.

²⁰ ELT C 94 E, 3.4.2013, lk 13 ja ELT C 149, 28.4.2023, lk 11.

²¹ ELT C 270, 7.7.2021, lk 2.

²² ELT C 317, 7.9.2023, lk 3.

- põhiseaduskomisjoni ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni arvamusi,
- võttes arvesse tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni kirja,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni raportit (A9-0288/2023),

III jagu – Euroopa Komisjon

1. rõhutab, et COVID-19 pandeemiale järgnenud Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda on toonud Euroopa ja kogu maailma inimestele veelgi tõsisemaid majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi, kiirendades inflatsiooni, põhjustades energiaga kindlustamatust ja energiaostuvõimetust ning toidu- ja energiahindade tõusu ja seades miljonid, eelkõige kõige haavatavamad inimesed, elukalliduse kriisi olukorda; rõhutab, et uus geopoliitiline ja majanduslik keskkond koos süveneva kliima- ja bioloogilise mitmekesisuse kriisi ning sellest tulenevate enneolematute ekstreemsete ilmastikunähtuste ja loodusõnnetustega, mis mõjutavad inimesi ja kogukondi Euroopas ja selle naabruses, on tekitanud uusi poliitilisi vajadusi, eelkõige kliima- ja energia-, sotsiaalsete investeeringute, kaitse-, põllumajandus- ja tööstuspoliitika valdkonnas;
2. tuletab meelde, et komisjon rõhutas 2024. aasta eelarveprojekti koostamisel kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku määruse alusel sõnaselgelt „selle piiranguid pärast kolm aastat kestnud enneolematuid kriise“ ning toonitas, et raamistikus lepiti kokku „täiesti erinevas geopoliitilises ja majanduslikus olukorras“;
3. tuletab ühtlasi meelde, et kaks nädalat pärast eelarveprojekti avaldamist esitas komisjon mitmeaastase finantsraamistiku määruse muutmise ettepaneku koos seadusandlike ettepanekutega luua Ukraina rahastu ja Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvorm (STEP), märkides, et pakett peab olema paigas 1. jaanuariks 2024 ja seega õigeaegselt 2024. aasta eelarve jõustumise ajaks;
4. märgib, et vaatamata komisjoni ettepanekule mitmeaastast finantsraamistikku muuta, otsustas nõukogu sõnastada oma seisukoha 2024. aasta eelarve kohta eeldusel, et raamistikku ei muudeta; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et hoolimata äärmuslikest piirangutest otsustas nõukogu kohaldada eelarve lugemisel tavapärasest lähenemist, kärpides eelarveprojekti kulukohustuste assigneeringuid 772 miljoni euro võrra ja maksete assigneeringuid 515 miljoni euro võrra kõigis mitmeaastase finantsraamistiku rubriikides viisil, mis vähendaks liidu mõju, tegutsemisvõimet ja asjakohasust kogu maailmas ning mille puhul ei võeta arvesse keerulist majanduslikku ja sotsiaalset keskkonda; on seisukohal, et nõukogu kavandatud kärped on põhjendamatud, ei ole tingitud vajaduste või vahendite kasutamise suutlikkuse objektiivsest hindamisest ning on paljudel juhtudel vastuolus jagatud poliitiliste ambitsioonide ja poliitiliste kokkulepetega; otsustab seetõttu taastada assigneeringud kõigil nõukogu kärbitud eelarveridadel eelarveprojekti tasemel;
5. tuletab meelde, et eelarve saab vastu võtta ainult kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku määrusega; kordab kindlat veendumust, et muudetud mitmeaastase finantsraamistiku määrus peab andma raamistiku 2024. aasta eelarvele, selleks et tagada demokraatlik otsustamine aluslepingu vaimus, ning peab asjakohaseks, et parlament sõnastab oma seisukoha muudetud raamistiku alusel; otsustab seetõttu järgida 2024. aasta

eelarve käsitlemisel sama mõttekäiku mis vaheraportis mitmeaastase finantsraamistiku muutmise kohta;

6. tuletab meelde oma pikaajalist seisukohta, et uute poliitiliste prioriteetide või ülesannetega peaks kaasnema uus raha ning et liidu institutsioonidel, organitel ja detsentraliseeritud asutustel peavad olema oma volituste täitmiseks piisav personal ja piisavad ressursid; peab kahetsusväärseks, et eelarve praegune seis on sundinud komisjoni mitmeaastase finantsraamistiku perioodil märkimisväärseid rahalisi vahendeid ümber paigutama; rõhutab, et kõigi liidu eelarve kaudu tehtavate kulutuste suhtes tuleb kohaldada parlamentaarset kontrolli;
7. toonitab, et kiire edasimineku uute omavahendite vallas on väga oluline nii taasterahastu laenukasutuse kulutuste katmiseks kui ka praeguste ja tulevaste mitmeaastaste finantsraamistike finantsstabiilsuse ja rakendamise jaoks; väljendab heameelt uute omavahendite esimese kogumi üle, mille komisjon esitas 2021. aasta detsembris, ja kohandatud teise kogumi üle, mis avaldati 2023. aasta juunis; kutsub nõukogu üles tegema viivitamata edusamme, et tagada uute omavahendite õigeaegne kasutuselevõtt kooskõlas institutsioonidevahelisele kokkuleppele lisatud õiguslikult siduva tegevuskavaga; rõhutab, et tulevastel aastatel on vaja kindlamaid uusi omavahendeid, et tagada eesmärgipärane liidu eelarve, ning ootab huviga komisjoni ambitsioonikaid ja uuenduslikke ettepanekuid, mis lähevad institutsioonidevahelisest kokkuleppest kaugemale;
8. rõhutab, et 2024. aasta eelarve peab olema kooskõlas liidu eesmärkide ja rahvusvaheliste kohustustega; rõhutab vajadust jätkata tööd, et saavutada institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud liidu eelarvekulutuste kliima ja bioloogilise mitmekesisuse süvalaiendamise eesmärgid osana laiemast eesmärgist muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalseks; tuletab komisjonile meelde institutsioonidevahelisest kokkuleppest tulenevat kohustust teha korrapäraselt kokkuvõtte edusammudest kliimaküsimuste peavoolustamise eesmärkide saavutamisel; kutsub komisjoni üles jälgima olulise kahju ärahoidmise põhimõtte rakendamist ning vajaduse korral võtma vajalikke parandusmeetmeid;
9. tunneb muret selle pärast, et 2026. ja 2027. aastaks seatud elurikkusega seotud kulutuste sihttaseme 10 % komisjoni hinnangul tõenäoliselt ei saavutata ning komisjon ei paku välja ühtegi lahendust kokkulepitud sihttasemeteni jõudmiseks; toonitab, et liidu 2024. aasta eelarves tuleb seepärast rohkem pingutada, et tagada 2026. ja 2027. aastaks seatud elurikkusega seotud kulutuste eesmärkide täitmine; kutsub komisjoni üles pöörama nõuetekohast tähelepanu Euroopa Kontrollikoja eriaruande järeldustele kliimakulutuste kohta 2014.–2020. aasta eelarves ning vajadusele jälgida täpselt kliima ja bioloogilise mitmekesisusega seotud kulutusi kõigi programmide ja meetmete puhul; rõhutab vajadust tagada järjepidevus kliimale ja elurikkusele eraldatavate rahasummade vahel;
10. kordab, et kõiki liidu programme, poliitikameetmeid ja tegevusi tuleks viia ellu viisil, millega edendatakse soolist võrdsuslikkust nende eesmärkide saavutamisel; väljendab sellega seoses heameelt institutsioonidevahelise kokkuleppe kohase komisjoni töö üle soolise võrdsuslikkusega seotud kulutuste jälgimisel, eelkõige soolise mõju järelhindamise ja mahtude aruandluse kaudu; kutsub komisjoni üles kohaldama seda metoodikat kõigi mitmeaastase finantsraamistiku programmide suhtes, et näidata 2024.

aasta eelarve tulemusi koos sooliselt eristatud andmete süstemaatilise kogumise, aruandluse ja hindamisega;

Erivahendid

11. tuletab meelde, et komisjon on teinud ettepaneku luua väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid kaks uut erivahendit – Euroopa Liidu taasterahastu, et paremini hallata võla tagasimaksmise kulusid, ja Ukraina rahastu, mille eesmärk on tagada Ukraina rahastamisvajadusteks pikaajaline struktuurne lahendus – ning suurendada paindlikkusinstrumendi ning solidaarsus- ja hädaabireservi assigneeringuid;
12. kordab oma hinnangut, mida komisjon nüüd jagab, et taasterahastu laenukasutuse kulutuste tagasimaksmiseks tuleb leida struktuurne lahendus; tuletab meelde, et Euroopa Parlament on järjekindlalt nõudnud, et taasterahastu tagasimaksekulud jääksid väljapoole mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid; märgib, et taasterahastu tagasimaksekuludeks on eelarveprojektis hinnatud 4 miljardit eurot, võrreldes algselt kavandatud 2,1 miljardi euroga, mistõttu mitmeaastase finantsraamistiku muutmiseta ammendataks paindlikkusinstrument ja kasutatakse ära osa ühtsest varuinstrumendist 2024. aastal;
13. märgib, et nõukogu vähendab oma seisukohas 2024. aasta eelarve kohta taasterahastu laenukasutuse kuludeks ette nähtud assigneeringuid, tuginedes lootusele, et laenukasutuse kulud on kokkuvõttes eelarveprojektis prognoositust väiksemad; nõuab, et eelarvepädevad institutsioonid peaksid kooskõlas eelarve konservatiivsuse põhimõttega tuginema komisjoni objektiivsetele prognoosidele ja kirjalikus muutmisettepanekus esitatud ajakohastustele; teeb seetõttu ettepaneku taastada eelarveprojekti summa ja kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga jätta eelarverida alamrubriigist 2b välja ja paigutada kogu summa taasterahastu erivahendisse, mis jääb väljapoole mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid;
14. väljendab heameelt ettepaneku üle luua Ukraina rahastamisvahend pikemaajalise struktuurse lahendusena liidu eelarvest tulevatele Ukraina rahastamisvajadustele; rõhutab, et Ukraina toetamine peaks hõlmama ka piiriüleseid meetmeid, tegevusi ja projekte partnerluses naaberriikidega; nõuab, et eelarvepädevad institutsioonid võtaksid Ukraina rahastu iga-aastase eelarvemenetluse käigus kasutusele; rõhutab, et eelarve liigendus peab olema nõuetekohaselt detailne ja läbipaistev, et tagada eelarvepädevate institutsioonide nõuetekohane järelevalve ja otsused; teeb seetõttu ettepaneku luua uued eelarveread, mis täidaksid seda eesmärki;
15. rõhutab, et eelarve paindlikkus on olnud liidu jaoks väga oluline, et reageerida ettenägematutele sündmustele ja kohandada oma kuluprioriteete vastavalt muutuvatele poliitilistele ja majanduslikele ja sotsiaalsetele vajadustele; rõhutab siiski, et liidu eelarve ei ole vajalikul määral paindlik; kordab sellega seoses oma seisukohta, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga tuleks paindlikkusinstrumenti 2024. aastal suurendada 1,457 miljardi euro võrra;
16. on seisukohal, et solidaarsus- ja hädaabireservile esitatavad nõuded tõenäoliselt suurenevad ning seetõttu on solidaarsus- ja hädaabireservi märkimisväärne tugevdamine äärmiselt oluline, et võimaldada liidul tegutseda hädaolukordades, mille on põhjustanud suured loodusõnnetused, ekstreemsed ilmastikunähtused või rahvatervise kriisid

liikmesriikides ja läbirääkijariikides, ning toetada ka konfliktide, pagulaskriiside, loodusõnnetuste või humanitaarhädalukorde all kannatavaid kolmandaid riike; suurendab seetõttu kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga 2024. aastal solidaarsus- ja hädaabireservi assigneeringuid 1,092 miljardi euro võrra; säilitab Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi ja Brexitiga kohanemise reservi assigneeringud eelarveprojekti esildatud mahus;

Rubriik 1 – Ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond

17. tuletab meelde, et rubriigi 1 programmidel on oluline roll teadusuuringute ja innovatsiooni toetamisel, ELi majanduse konkurentsivõime ja kestlikkuse suurendamisel, VKEde ja idufirmade toetamisel ning piiriülesele taristusele investeerimisel, mis aitab seega märkimisväärselt kaasa rohe- ja digipöördele ning õiglase, kestliku ja kaasava majanduskasvu, majandusliku ja sotsiaalse arengu ja kvaliteetsete töökohtade loomise hoogustamisele;
18. tõdeb, et komisjon ei täitnud 2023. aasta tööprogrammi raames võetud kohustust avaldada survet uue Euroopa suveräänsuse fondi loomiseks; tunnistas, et vaatamata STEPi ettepaneku piiratud suurusele ja ulatusele võib selle abil saavutada tulemusi kiiremini, kasutades olemasolevaid programmistruktuure ja püüdes luua koostoimet ning aidates seeläbi kindlustada liidu avatud strateegilist autonoomiat, vähendada sõltuvust kolmandatest riikidest ja suurendada investeeeringuid peamistesse strateegilistesse sektoritesse; on seisukohal, et STEPi ettepanek peaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ajal toimima täiemahulise suveräänsuse fondi katsekeskkonnana;
19. rõhutab, et STEPi ettepaneku raames tuleb programmile „InvestEU“ ja Euroopa Innovatsiooninõukogule (EIC) eraldada lisaassigneeringuid; teeb seetõttu ettepaneku suurendada kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga 2024. aastal assigneeringuid „InvestEU“ tagatisele 1,025 miljardi euro võrra ja EIC-le 125 miljoni euro võrra; teeb ka ettepaneku teha finantsmääruse artikli 15 lõike 3 alusel EIC-le programmi „Euroopa horisont“ raames uuesti kättesaadavaks 500 miljonit eurot teadusuuringutega seotud vabastatud kulukohustusi lisaks eelarveprojekti sisalduvale 95 miljonile eurole;
20. tuletab meelde, et hiljuti kokku lepitud kiibimäärusel on märkimisväärne mõju rubriigi 1 eelarvele, eelkõige programmidele „Euroopa horisont“ ja „Digitaalne Euroopa“; on seisukohal, et nõukogu kärpeid kiibimääruse rahastamisel on eriti raske mõista, kuna õigusaktides lepitati hiljuti kokku ja kärbe on liidu selge prioriteediga vastuolus; rõhutab, et kooskõlas kiibimäärust käsitleva poliitilise kokkuleppega on aastatel 2024–2027 rahastamisvajaduste rahuldamiseks vaja lisaks 50 miljonit eurot; teeb seetõttu ettepaneku katta 25 % sellest puudujäägist, eraldades 2024. aastal Kiipide Ühisettevõttele 12,5 miljonit eurot;
21. tuletab meelde, et Euroopa ühendamise rahastu on väga oluline, et suurendada investeeeringuid hästitoimivatesse ja kestlikesse üleeuroopalistesse võrkudesse, millega tagatakse energiasektori tulevane stabiilsus, nt taastuvenergia ja energiatõhususe toetamisega, ja vähendada ELi majanduse CO₂ heidet, kiirendades seeläbi rohepöört ja edendades vastastikust ühenduvust; rõhutab, et Euroopa ühendamise rahastu transpordiprogrammid on olnud näiteks piki Doonau jõge kulgevate nn

solidaarsuskoridoride kaudu väga olulised Ukraina-sisese ja Ukrainasse suunduva transporditaristu toetamisel, naabruspiirkondade taristu arendamisel ning põllukultuuride ja elutähtsate kaupade mõlemas suunas vedamise võimaldamisel, ning väljendab heameelt otsuse üle kaasata Ukraina sellesse programmi; teeb ettepaneku suurendada nende eesmärkide toetamiseks Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna assigneeringuid 2024. aasta eelarveprojektiga võrreldes 100 miljoni euro võrra;

22. rõhutab, et hästi toimiv ühtne turg on äärmiselt oluline liidu konkurentsivõime ja ELi ettevõtjate, eriti VKEde turulepääsu parandamiseks; rõhutab, et kiire inflatsioon ja kõrged energiahinnad on eriti rängalt tabanud VKEsid, ning teeb seetõttu ettepaneku suurendada ühtse turu programmi VKEde tegevussuuna assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 10 miljoni euro võrra, eelkõige idu- ja kasvufirmade mehhanismide jaoks; kordab ka programmi rolli inim-, looma- ja taimetervisele kaasa aitamisel; teeb sellega seoses ettepaneku suurendada vahendeid 5 miljoni euro võrra, et tagada loomahaiguste ja zoonootiliste haiguste veterinaarprogrammide mõjus elluviimine, eelkõige veiste tuberkuloosi vastu võitlemiseks;
23. rõhutab, et õiglane rohe- ja digipööre ning tööstuspoliitika ümbersuunamine eeldavad märkimisväärseid investeeeringuid oskuste arendamisse, sealhulgas ümberõppe ja oskuste täiendamise kaudu, ning linna- ja maapiirkondade vahelise digilõhe ületamiseks, kasutades selleks võrdset juurdepääsu kujunemisjärgus tehnoloogiatele, paremat digikirjaoskust ja paremaid võimalusi maapiirkondades ja vähem arenenud piirkondades; juhib tähelepanu näiteks nullnetotööstuse akadeemiate väärtusele; teeb seetõttu ettepaneku suurendada ühtse turu programmi raames oskuste arendamiseks ette nähtud assigneeringuid 10 miljoni euro võrra;
24. rõhutab programmi „Euroopa horisont“ olulist rolli teadusuuringute ja innovatsiooni toetamisel ning teadusuuringute tulemuste ja uuenduslike ideede muutmisel toodeteks ja teenusteks, mis ergutavad töökohtade loomist, suurendavad ELi ettevõtete ülemaailmset konkurentsivõimet ja toetavad kliimamuutuste ja elurikkuse kadumise vastaseid pingutusi; tuletab meelde, et programmi taotluste arv ületab endiselt suuresti rahalisi võimalusi ja seetõttu ei ole võimalik toetada suurt hulka teadusprojekte, millele on antud hindeks „suurepärase“; teeb seetõttu ettepaneku suurendada programmi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes kokku 140 miljoni euro võrra (v.a STEPiga seotud assigneeringute suurendamine), suurendades Euroopa Teadusnõukogu, Marie Skłodowska-Curie meetmete ja teemavaldkondade „Tervis“, „Kultuur“, „Kliima, energia ja liikuvus“ ning „Toit“ eraldisi;
25. toonitab selle rubriigi raames tegutsevate detsentraliseeritud asutuste väga olulist rolli, eriti geopoliitilisi arenguid silmas pidades; teeb ettepaneku suurendada Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ameti ja Euroopa Liidu Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostöö Ameti assigneeringuid ja töötajate arvu vastavalt nende kindlaksmääratud vajadustele ja volituste suurendamisele;
26. suurendab rubriigi 1 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 1 454 239 500 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed) ning nõukogus toimunud lugemiseiga võrreldes 1 684 239 500 euro võrra; juhib tähelepanu sellele, et 1 175 000 000 eurot sellest suurendamisest on seotud STEPiga; rõhutab, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga suureneks rubriigi 1 ülemmäär

2024. aastal 1,375 miljardi euro võrra;

Alamrubriik 2a – Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus

27. toonitab ühtekuuluvuspoliitika kesksel rollil ELi poliitika prioriteetide saavutamisel ja ELi majanduse edendamisel, kuna see aitab kaasa õiglasele ja kestlikule majanduskasvule ja arengule, edendades riikide ja piirkondade majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist ning solidaarsust, toetades rohe- ja digiüleminekut, edendades innovatsiooni ja tööhõivet ning tegeldes piirkondliku ja sotsiaalse ebavõrdsusega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kiirendama ühtekuuluvuspoliitika elluviimist ja tagama seeläbi selle õigeaegse kasutamise, pidades eelkõige silmas taaste- ja vastupidavusrahastust tulenevat täiendavat rakendamissurvet; rõhutab vajadust tagada projektide järjepidevus, viies projektid järkjärgult mitmeaastase finantsraamistiku perioodist 2014–2020 perioodi 2021–2027;
28. on sügavalt mures lakkamatult kõrgete energia- ja toiduhindade ning pikaajalise kiire inflatsiooni pärast, millel on ulatuslik negatiivne majanduslik mõju, mille tagajärg on eelkõige elukalliduse kriis kogu liidus; rõhutab ühtekuuluvuspoliitika rolli vahendite mobiliseerimisel, et aidata ja toetada kõige rängemini kannatada saanud inimesi, kogukondi ja piirkondi; rõhutab sellega seoses, et 2024. aastal eraldatakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) eelarvest 4,8 miljardit eurot jagatud eelarve täitmise raames enim puudust kannatavatele isikutele toiduabiks ja esmaseks materiaalseks abiks, mis ületab eesmärgiks seatud 4 %; kutsub liikmesriike üles eraldama rohkem oma ESF+ vahendeid organisatsioonidele, kes pakuvad abi ja toiduabi kõige haavatavamatele ja puudust kannatavatele isikutele, võttes arvesse praegust elukalliduse kriisi;
29. rõhutab alamrubriigi 2a programmide piisava rahastamise tähtsust, et tagada ühtekuuluvuspoliitika kui ELi peamise investeerimispoliitika eesmärkide täitmine; rõhutab, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused on ELi programmide mõjusa rakendamise tagamisel keskse tähtsusega, ning nõuab ühelt poolt kohaliku ja piirkondliku tasandi ning teiselt poolt liidu tasandi dialoogi tugevdamist, sealhulgas asjakohaste meetmete ja institutsioonide piisava rahastamise kaudu; rõhutab, et linnad peavad saama piisavalt rahalisi vahendeid, et võimaldada neil rakendada ELi programme kohalikul tasandil;
30. väljendab kahetsust, et kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku piiratud paindlikkusest tingituna on komisjon kasutanud ühtekuuluvuspoliitika ümber suunamist, kuigi see ei ole kriisidele reageerimise vahend, ometi on seda korduvalt kasutatud mitmeaastases finantsraamistikus eelarve paindlikkuses või kriisidele reageerimise mehhanismides esinevate puuduste kõrvaldamiseks, mis kahjustavad selle pikaajalisi poliitilisi eesmärke;
31. kiidab heaks nõukogu seisukoha alamrubriigi 2a kohta;

Alamrubriik 2b – Vastupidavus ja väärtused

32. rõhutab, et kõigi taasterahastu laenukasutuse kulutuste katmise tagamine taasterahastu erivahendist väljaspool mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid taastaks mõningase varu alamrubriigis 2b ning võimaldaks luua eelarveruumi paindlikkusinstrumendis ja ühtses varuinstrumendis; rõhutab, et alamrubriigi 2b programme on mõjutanud sama rubriigi alla kuuluv taasterahastu eelarverida, eriti arvestades kõrgeid intressimäärasid, kuna komisjonil ei ole tegelikult olnud võimalik teha

ettepanekuid vahendite suurendamiseks seal, kus neid vajatakse;

33. juhib sellega seoses tähelepanu juhtalgatuse „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmidele, millel on oluline roll õpirände võimaluste toetamisel, inimeste oskuste ja tööalase konkurentsivõime parandamisel ning sotsiaalse kaasatuse edendamisel; rõhutab programmi „Erasmus+“ rolli ülikoolide koostöö tõhustamisel, hariduse ajakohastamisel ja selliste meetmete toetamisel, mille eesmärk on vähendada koolist väljalangemise määra; rõhutab selle väärtuslikku panust Ukraina üliõpilaste ja õppejõudude toetamisse alates sõja algusest;
34. rõhutab, et mõlema programmiga tuleb õigusaktide kohaselt kehtestada meetmed vähemate võimalustega inimeste osalemismäära suurendamiseks; peab kahetsusväärseks, et ebasoodsatest oludest pärit osalejatel ei ole sageli võimalik programmis osaleda, kuna toetused on kiireneva inflatsiooni ja elukalliduse tõusu kontekstis ebapiisavad; kohustub tagama, et programmist „Erasmus+“ ei saa *de facto* selektiivne programm, mis on avatud ainult neile, kes saavad endale selles osalemist lubada; tuletab meelde, et komisjon peab kehtestama rahalise toetuse meetmed vähemate võimalustega inimestele, ning nõuab programmi „Erasmus+“ toetuste kohandamist, et võtta arvesse kiiremat inflatsiooni ja suuremaid elamiskulusid; teeb seetõttu ettepaneku suurendada programmi „Erasmus+“ assigneeringuid 100 miljoni euro võrra ja Euroopa solidaarsuskorpuse assigneeringuid 2 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes, et tagada programmide kättesaadavus kõigile;
35. rõhutab tugevama tervise liidu ja parema valmisoleku tähtsust pandeemiajärgses Euroopas ning vajadust paremini mõista COVIDi pikaajalist mõju ja tagajärgi ja võimaldada ravi, rahastades muu hulgas siirdeuringuid, kliinilisi uuringuid ja põhiuuringuid; rõhutab sellega seoses programmi „EL tervise heaks“ olulist rolli, samuti selliste meetmete toetamisel, mille eesmärk on saavutada üldine tervisekindlustus kogu liidus, mis hõlmab kvaliteetset juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ning juurdepääsu uutele tehnoloogiatele ja kaugseireseadmetele, telemeditsiinile ja tehisintellektil põhinevatele diagnostikaseadmetele, mis võivad aidata pakkuda paremat hooldust maapiirkondades; teeb seetõttu ettepaneku suurendada programmi assigneeringuid 20 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes, et muu hulgas aidata kompenseerida ümberpaigutusi ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutusele;
36. tunneb suurt muret Euroopas, selle naabruses ja kogu maailmas täheldatavate ekstreemsete ilmastikunähtuste ja loodusõnnetuste suureneva mõju pärast ning on mures liidu suutlikkuse pärast neile mõjusalt ja õigeaegselt reageerida; rõhutab, et need õnnetused on järjest enam seotud kliimamuutustega ning seetõttu saavad need tõenäoliselt olema tulevikus sagedasemad ja intensiivsemad; rõhutab vajadust investeerida kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmetesse, eelkõige vähekaitsitud piirkondades, ning vajadust suurendada liidu reageerimisvõimet; suurendab seetõttu liidu elanikkonnakaitse mehhanismi assigneeringuid 20 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes, et tagada mõjus reageerimine ja kaitsta inimesi, sh hädaolukordades ühiste meditsiinerühmade kasutusele võtmise abil;
37. rõhutab programmi „Loov Euroopa“ kesksel rollil kultuuri- ja loomesektorite toetamisel, meediapädevuse edendamisel ja desinformatsiooni vastu võitlemisel ning

meediavabaduse ja -pluralismi edendamisel ja kaitsmisel, mis on toimiva demokraatia alus; rõhutab, et COVID-19 pandeemia järgne energiahindade tõus ja inflatsioon on avaldanud märkimisväärset mõju kultuuri- ja loomesektorile, mis koosneb sageli väikestest organisatsioonidest ja üksikkunstnikest; teeb seetõttu ettepaneku suurendada programmi „Loov Euroopa“ rahastamist 25 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes, lisades 15 miljonit eurot kultuuri tegevussuunale ja 10 miljonit eurot sektoriülesele tegevussuunale;

38. kordab kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi tähtsust Euroopa väärtuste ja kodanike õiguste edendamisel, kodanikuaktiivsuse edendamisel ja vastupanuvõimelise ühiskonna ülesehitamisel; tuletab meelde, et see programm on väga oluline soolise vägivalla vastu võitlemisel, eriti arvestades naistevastase vägivalla ja LGBTQI+ kogukonna vastu suunatud vägivalla märkimisväärset kasvu; rõhutab programmi väärtust demokraatia, õigusriigi, solidaarsuse, õigluse, mittediskrimineerimise, võrdsuse ja kaasatuse peamiste põhimõtete toetamisel; teeb seetõttu ettepaneku suurendada programmi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 6 miljoni euro võrra, suurendades kodanike kaasatuse ja osalemise, Daphne ja liidu väärtuste tegevussuundi;
39. peab vajalikuks suurendada toetust Küprose türklastega seotud eelarvereale 2 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes, et rahastada Küprosel teadmata kadunud isikutega tegelevat komisjoni ja toetada kahte kogukonda hõlmavat kultuuripärandi tehnilist komisjoni;
40. rõhutab sotsiaalse mõõtme tähtsust liidu eelarves ja vajadust mõjusa sotsiaaldialoogi ning töötajate organisatsioonide asjakohase teavitamise ja koolitamise järele eesmärgiga veelgi arendada ja suurendada sotsiaalpartnerite suutlikkust ja kaasatust; suurendab seetõttu asjaomaste eelarveridade rahastamist 1 miljoni euro võrra eelarveprojektiga võrreldes;
41. tuletab meelde alamrubriigi 2b raames tegutsevate detsentraliseeritud asutuste väga olulist rolli; suurendab Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi, Euroopa Tööjõuameti ja Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti rahastamist ja töötajate arvu kooskõlas ametite kindlakstehtud vajadustega ning selleks et tagada neile piisav personal ja ressursid töökoormusega toimetulekuks ja volituste täitmiseks;
42. rõhutab, kui oluline on kaitsta liidu eelarvet pettuste, korrupsiooni ja muude rikkumiste eest; rõhutab sellega seoses Euroopa Prokuratuuri kesket rolli liidu finantshuvide kaitsmisel, sealhulgas seoses taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendite kasutamise ja õigusriigi järgimise tagamisega; teeb seetõttu ettepaneku Euroopa Prokuratuuri assigneeringuid sihipäraselt suurendada ja kasvatada selle töötajate arvu, et prokuratuur saaks oma volitusi täita; kutsub kõiki liikmesriike üles ühinema Euroopa Prokuratuuriga ja tagama liidu finantshuvide jõulisem kaitse;
43. suurendab alamrubriigi 2b kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 199 485 306 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed) ning nõukogus toimunud lugemise ja võrreldes 812 302 190 euro võrra; tuletab meelde, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vahearuandega ei käsitata taasterahastu kulusid alamrubriigi 2b all;

Rubriik 3 – Loodusvarad ja keskkond

44. rõhutab, et Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) käsitlevas ettepanekus nähakse 2024. aastal innovatsioonifondi jaoks rubriigi 3 raames ette täiendavad kulukohustuste assigneeringud ja ka ülemäära tõstetakse sellele vastavalt; on seisukohal, et innovatsioonifondi jaoks kavandatud eraldis kujutab endast olulist edusammu selle täieliku eelarvesse kandmise poole liikumisel; tuleb meelde innovatsioonifondi olulist rolli vesiniku tootmisse ja taristusse tehtavate investeeringute toetamisel; teeb seetõttu ettepaneku luua innovatsioonifondi jaoks uus eelarverida, mille assigneeringute suurus oleks kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga 1,25 miljardit eurot;
45. kordab oma muret Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivse mõju pärast ülemaailmsele toiduga kindlustatusele, taskukohasusele ja tarneahelatele ning Euroopa põllumajandussektori ja põllumajandustootjate suutlikkusele inflatsioonisurve ja tõusnud sisendihindadega toime tulla; kutsub komisjoni üles analüüsima sõja tagajärgi põllumajandustootjatele ja toiduainete tootmisele, sealhulgas seoses Ukrainast pärit impordiga, ning tegema vajaduse korral ettepanekuid meetmete kohta; toonitab vajadust aidata struktuurse lahendusena uusi ja noori põllumajandustootjaid täiendavate toetusmehhanismide abil ning seeläbi tagada sektori kestlikkus ja põlvkondade vahetus; teeb seetõttu ettepaneku suurendada noorte põllumajandustootjate sissetulekutoetust eelarveprojektiga võrreldes 40 miljoni euro võrra;
46. rõhutab, kui olulised on ühise põllumajanduspoliitika kohased koolikavad, et tagada lastele ulatuslikum juurdepääs tervislikule ja täisväärtuslikule toidule, ning juhib tähelepanu sellele, et kõnealuste kavade ulatust mõjutavad toiduainete hinnatõusud; on seetõttu otsustanud suurendada eelarveprojektiga võrreldes kõnealustele kavadele ette nähtud toetust 5 miljoni euro võrra;
47. rõhutab, et programmil LIFE on ELi juhtprogrammina ja kooskõlas Pariisi kokkuleppega Euroopa rohelise kokkuleppe täitmisel ja liidu kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisel keskne roll, toetades kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmeid, vähendades heitkoguseid ja suurendades taastuenergia kasutamist, luues ringmajanduse, kaitstes ökosüsteeme ja pöörates ümber muret tekitava suundumuse, mis seisneb elurikkuse vähenemises; väljendab muret kliimamuutustest tingitud äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemise pärast ja rõhutab vajadust kiireloomuliste meetmete järele; rõhutab programmi LIFE rolli õiglase ülemineku kiirendamisel; teeb seetõttu ettepaneku suurendada kõnealuse programmi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 30 miljoni euro võrra;
48. tuleb meelde, et tavaliselt annab kirjalik muutmissettepanek lõpliku ettekujutuse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi raames kättesaadavatest vahenditest ning et muudatuste suhtes rakendatud lähenemisviisi saab lepitusmenetluse käigus sellele vastavalt kohandada;
49. suurendab rubriigi 3 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojekti tasemega võrreldes 1 325 000 000 euro võrra (v.a katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed) ning nõukogus toimunud lugemisega võrreldes 1 335 000 000 euro võrra; juhib tähelepanu sellele, et 1 250 000 000 eurot sellest suurendamisest on seotud STEPiga; rõhutab, et kooskõlas

mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga tõuseks ka rubriigi 3 ülemmäär 2024. aastal 1,25 miljardi euro võrra;

Rubriik 4 – Ränne ja piirihaldus

50. rõhutab, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, relvakonfliktid ja ebastabiilsus naaberpiirkondades, samuti vaesus, nälg, kliimamuutuste tagajärjed ja nende aluseks olevad suundumused majandusarengus, demograafilised muutused, ajendavad jätkuvalt inimesi tulema liitu selleks, et saada siin varjupaika, leida ohutus või vabadus, otsida paremat elu või ühineda taas lähedaste pereliikmetega, mis kõik avaldab märkimisväärset survet rubriigi 4 alla kuuluvatele programmidele ja ametitele; tuletab sellega seoses meelde oma seisukohta, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga tuleks kõnealuse rubriigi rahastamist 2024. aastal suurendada 250 miljoni euro võrra;
51. kordab vajadust rakendada rände- ja varjupaigapoliitikat, mis põhineb solidaarsusel, jagatud vastutusel ja inimõiguste austamisel kooskõlas liidu väärtuste ja rahvusvaheliste kohustustega; rõhutab, et sõda on oluliselt suurendanud liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusteedele avalduvat survet ning et liit peab pakkuma vastuvõtivatele liikmesriikidele pikemaajalist toetust, et hõlbustada Ukrainast pärit pagulaste ja mujalt pärit rahvusvahelise kaitse saanud pagulaste vastuvõtmist ja integreerimist, tulla toime hiljutiste rändesuundumustega ning tagada rände tulemuslik haldamine, sealhulgas seoses tõhusate, ohutute ja inimväärsete tagasisaatmis- ja tagasivõtumenetlustega; rõhutab lisaks vajadust prognoosida varjupaiga- ja rändeleppe õigeaegse kokkuleppe finantsmõju ning tugevdada Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, pidades silmas selle kesksel rolli pakti eduka rakendamise tagamisel; tuletab meelde, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on integratsiooniprotsessis kohapeal oluline roll, austades samal ajal liikmesriikide pädevusi; on seetõttu eelmainitud silmas pidades otsustanud suurendada 2024. aastal Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 110 miljoni euro võrra, võttes arvesse AMIFI positiivset panust pagulastele viivitamatu toetuse andmisel;
52. tuletab meelde Euroopa Liidu Varjupaigaameti olulist rolli liikmesriikide toetamisel seoses varjupaiga- ja rahvusvahelise kaitse menetlustega; teeb ettepaneku suurendada selle ameti töötajate arvu ja rahastamist selle suuremale töökoormusele vastavalt;
53. rõhutab, et liidu välispiiride tulemuslik ja õiglane haldamine ja kaitse on otsustava tähtsusega liidu julgeoleku tagamisel, liidu rände- ja varjupaigapoliitika sujuva ja tõhusa rakendamise kindlustamisel ning liidus inimeste vaba liikumise ja Schengeni ala nõuetekohase toimimise säilitamisel; rõhutab lisaks ebaseadusliku rände parema ennetamise vajadust, et kaitsta haavatavaid inimesi inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubanduse võrgustike eest ning võidelda hübriidrännakute osaks oleva rändajate ärakasutamise vastu; rõhutab sellega seoses piirihalduse ja viisapoliitika rahastu olulist rolli; märgib, et komisjon on teinud ettepaneku suurendada piirihalduse ja viisapoliitika rahastu vahendeid eelarveprojektis esitatud finantsplaneeringu tasemega võrreldes, kuid juhib tähelepanu sellele, et selline suurendamine kompenseerib vaid osaliselt ümberpaigutamisi, mida on korduvalt tehtud piirihalduse ja viisapoliitika rahastust selleks, et rahastada ameti muudetud volitusi; teeb ettepaneku suurendada piirihalduse ja viisapoliitika rahastu assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 60 miljoni euro võrra, sealhulgas selleks, et kiirendada Rumeenia ja Bulgaaria ühinemist

Schengeni alaga ning komisjoniga kahasse loodud katseprojektide elluviimist;

54. toonitab, et eu-LISA assigneeringuid ja töötajate arvu tuleb veelgi suurendada, et tagada ameti suutlikkus rakendada kriitilise tähtsusega sisejulgeoleku ja piirihalduse projekte; rõhutab, et Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil (Frontex) peavad olema oma volituste ja operatiivtegevuse tulemuslikuks elluviimiseks vajalikud vahendid, ning on seetõttu otsustanud taastada selle ameti puhul eelarveprojekti rahastustaseme;
55. suurendab rubriigi 4 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojekti tasemega võrreldes kokku 173 941 500 euro võrra ning nõukogus toimunud lugemisega võrreldes 193 941 500 euro võrra; toonitab, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga tõuseks ka rubriigi 4 ülemmäär 2024. aastal 250 miljoni euro võrra;

Rubriik 5 – Julgeolek ja kaitse

56. rõhutab, et kaitseprobleemid on alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest suurenenud, mis muudab kaitsesektori toetamise olulisemaks kui kunagi varem tagamaks, et Euroopa oleks turvaline maailmajagu; toonitab vajadust suurendada liidu rolli rahvusvahelises julgeolekus ja on seisukohal, et Euroopa kaitsekoostöö toob kaasa suurema tõhususe, võimaliku kokkuhoiu ja arukamad kulutused ning on liidu strateegilise autonoomia suurendamise võti; kordab vajadust kiiresti suurendada kaitsetööstuse tootmisvõimsust ja liikmesriikide koostalitlusvõimet, eelkõige nende puhul, kes on eesliinil ja puutuvad seetõttu praeguste ohtudega kõige enam kokku;
57. juhib tähelepanu märkimisväärsetele edusammudele, mida on tehtud tänu ühishangete õigusakti abil Euroopa kaitsetööstust tugevdavale vahendile kaitse nõudluspoolel ja laskemoona tootmist toetavale määrusele²³ pakkumispoolel; märgib, et need kaks määrust ammendavad kõik rubriigi 5 varud ja eeldavad 2024. aastal lisaks märkimisväärsetele Euroopa Kaitsefondist (EDF) tehtavatele ümberpaigutustele pändlikkusinstrumendi kasutamist;
58. rõhutab, et Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) käsitlev ettepanek sisaldab lisaassigneeringuid Euroopa Kaitsefondi jaoks; teeb seetõttu ettepaneku suurendada kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga 2024. aastal Euroopa Kaitsefondi assigneeringuid 625 miljoni euro võrra;
59. märgib, kui oluline on „sõjaväeline liikuvus“, mis võimaldab liikmesriikidel pakkuda sõja kontekstis kiiret tuge, ajakohastades taristu läbilaskevõimet raske ja suuremahulise sõjaväelise transpordi jaoks, tõhustades transpordikoridore ja parandades logistikat; rõhutab, et programm on üle märgitud, sellel on märkimisväärne kasutus suutlikkus ja see seotakse täielikult kulukohustustega 2023. aasta lõpuks; on seetõttu otsustanud suurendada sõjaväelise liikuvuse assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 45 miljoni euro võrra;
60. suurendab rubriigi 5 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojekti tasemega võrreldes kokku 670 000 000 euro võrra ning nõukogus toimunud lugemisega võrreldes 687 000 000 euro võrra; juhib tähelepanu sellele, et 625 000 000 eurot sellest

---

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuli 2023. aasta määrus (EL) 2023/1525, mis käsitleb laskemoona tootmise toetamist (ELT L 185, 24.7.2020, lk 7).

suurendamisest on seotud STEPiga; toonitab, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheportiga tõuseks ka rubriigi 5 ülemmäär 2024. aastal 625 miljoni euro võrra;

Rubriik 6 – Naabrus ja maailm

61. toonitab, et eriti pärast Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on rahvusvaheline olukord kiiresti halvenenud toidu-, energia- ja majanduskriiside tõttu, mis on oluliselt suurendanud rubriigile 6 avaldatavat survet; taunib asjaolu, et rubriigi 6 rahastamine on olnud kahetsusväärset ebapiisav juba mitmeaastase finantsraamistiku kehtivuse algusest peale ning et mitmeaastases finantsraamistikus ei arvestatud Süüriast, Iraagist ja muudest riikidest pärit pagulaste vajaduste jätkuva rahastamisega, mistõttu ei ole lisanduvate probleemide lahendamiseks jäänud peaaegu üldse vahendeid;
62. märgib, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ reserv on väga kiiresti ammendunud ja seda on kasutatud enamatel eesmärkidel kui selle põhieesmärk – reageerida tekkivatele probleemidele ja prioriteetidele –, samal ajal kui humanitaarabi eelarve on suurel määral sõltunud tõsiselt piiratud solidaarsus- ja hädaabireservi kasutuselevõtmisest; kordab sellega seoses, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheportiga tuleks kõnealuse rubriigi rahastamist 2024. aastal suurendada 2,875 miljardi euro võrra;
63. rõhutab, kui tähtis on tugevdada lõunanaabruse eelarverida selle piirkonna poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete reformide toetamisel, pagulaste, eelkõige Süüria ja Palestiina pagulaste abistamisel ning lõunapoolsetel rändeteadel toetuse andmise võimaldamisel; teeb seetõttu ettepaneku suurendada kõnealuse eelarverea assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 650 miljoni euro võrra, sealhulgas selleks, et tagada UNRWA-le piisav prognoositav rahastus, et vastata kasvanud vajadustele kohapeal;
64. rõhutab, et sõda on eriti märkimisväärset mõjutanud idanaabruse riike, nagu Moldova Vabariik, kes on pakkunud varjupaika ja abi sõja eest põgenevatele pagulastele ning seisnud silmitsi ülikõrgete inflatsiooni ning energia- ja toiduhindade järelmõjudega; rõhutab, kui oluline on kandidaatriikide pidev toetamine ühinemisega seotud vajalike reformide elluviimisel ja nende vastupanuvõime suurendamisel ning hübriidohtude ennetamisel ja nende vastu võitlemisel; väljendab heameelt otsuse üle anda Ukrainale ja Moldova Vabariigile kandidaatriigi staatus ning rõhutab vajadust võtta kasutusele vajalikud rahalised vahendid nende ühinemisprotsessi toetamiseks; on seetõttu otsustanud suurendada eelarveprojektis idanaabrusele ette nähtud assigneeringuid 450 miljoni euro võrra; teeb lisaks ettepaneku suurendada 2024. aastal ühinemiseelse abi instrumendi (IPA III) raames Lääne-Balkani riikidele antavat ühinemisega seotud toetust 50 miljoni euro võrra;
65. nõustub nõukogu hinnanguga, et komisjon oleks pidanud eelarveprojektis võtma arvesse sõjast tingitud humanitaarivajadusi; on seisukohal, et arvestades äärmiselt keerulist rahvusvahelist konteksti, suurenevat geopoliitilist ebastabiilsust, kasvavat äärmist vaesust ning sagedasemaid loodusõnnetusi ja äärmuslikke ilmastikunähtusi, on humanitaarivajadused 2024. aastal tõenäoliselt suuremad, kui nõukogu oma lugemisel prognoosis; tuletab lisaks meelde, et Ukrainale antakse jätkuvalt humanitaarabi pigem rubriigist 6 kui Ukraina rahastamisvahendist; rõhutab, et humanitaarabi ebapiisav

kättesaadavus mõjutab kõige rängemini kõige vähem kaitstuid, eelkõige naisi ja lapsi; juhib tähelepanu sellele, et liidu humanitaarabi eelarve on suurel määral sõltunud solidaarsus- ja hädaabireservist, mis vähendab ressursse solidaarsus- ja hädaabireservi muude eesmärkide jaoks ja kahandab liidu suutlikkust hädaolukordadele reageerida; teeb seetõttu ettepaneku suurendada humanitaarabi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 550 miljoni euro võrra;

66. tuletab meelde, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ reserv on kavandatud selleks, et võimaldada liidul reageerida paindlikult ja tõhusalt muutuvale välispoliitika maastikule ja esilekerkivatele probleemidele eelarve paindlikkuse kaudu; teeb seetõttu ettepaneku suurendada 2024. aastal selle reservi assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 800 miljoni euro võrra;
67. rõhutab oma toetust rahulepingu rakendamisele Colombias ja vajadust jätkata asjakohaseid meetmeid, mida rahastatakse ELi usaldusfondist Colombia jaoks; teeb seetõttu ettepaneku suurendada eelarveprojektis naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ Põhja- ja Lõuna-Ameerika geograafilisele programmile ette nähtud assigneeringuid 10 miljoni euro võrra; kordab lisaks oma vankumatut pühendumust inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmisele ja edendamisele kogu maailmas ning suurendab eelarveprojektiga võrreldes põhiõiguste ja -vabaduste teemaprogrammile ette nähtud eraldist 10 miljoni euro võrra;
68. kordab oma pühendumust programmi „Erasmus+“ rahvusvahelisele mõõtmele, mis võimaldab õpirände vahetusi partnerriikidega kogu maailmas; suurendab seetõttu programmi „Erasmus+“ rahvusvahelise mõõtme assigneeringuid eelarveprojektiga võrreldes 10 miljoni euro võrra, mis jagatakse võrdselt naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ja IPA III vahel;
69. tuletab meelde, et Ukrainale 2023. aastal rahastamisvahendist „Makromajanduslik finantsabi+“ ehk „MFA+“ 18 miljardi euro ulatuses välja makstavatelt laenudelt tasumisele kuuluvad intressid pidid katma liikmesriigid, kusjuures liidu eelarvest tulnuks sellesse panustada ainult kättesaadavate vahendite olemasolu korral; on seisukohal, et selliseid kättesaadavaid vahendeid ei ole, ning seetõttu kustutab selle eelarverea ja kärbib rahastamisvahendi „MFA+“ intressitoetuse assigneeringuid;
70. suurendab rubriigi 6 kulukohustuste assigneeringuid eelarveprojekti tasemega võrreldes kokku 2 525 000 000 euro võrra ning nõukogus toimunud lugemisega võrreldes 2 407 100 000 euro võrra; rõhutab, et kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku vaheraportiga tõuseks rubriigi 6 ülemmäär 2024. aastal 2 875 miljardi euro võrra;

Rubriik 7 – Euroopa avalik haldus

71. tuletab meelde, et rubriigi 7 kulutused tuleks ette näha tasemel, millega tagatakse ELi tulemuslik ja tõhus haldus; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et komisjoni ettepanek mitmeaastase finantsraamistiku muutmise kohta vähendaks vajadust kasutada 2024. aastal rubriigi 7 kulutuste puhul ühtset varuinstrumenti;
72. kiidab III jao puhul heaks nõukogu seisukoha rubriigi 7 kohta;

Katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed

73. tuletab meelde, et katseprojektid ja ettevalmistavad meetmed on tähtsad vahendid, mille abil kujundada poliitilisi prioriteete ning esitada uusi algatusi, millest võivad saada liidu püsimeetmed ja -programmid; olles kõiki esitatud ettepanekuid põhjalikult analüüsinud ja võttes täielikult arvesse hinnangut, mille komisjon nende õiguslikele nõuetele vastavuse ja rakendatavuse kohta koostas, võtab vastu katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete tasakaalustatud paketi, mis vastab Euroopa Parlamendi poliitilistele prioriteetidele; kutsub komisjoni üles katseprojekte ja ettevalmistavaid meetmeid kiiresti ellu viima ning andma kohapeal saavutatud tulemuste ja tulemuslikkuse kohta tagasisidet;

Maksed

74. rõhutab vajadust näha 2024. aasta eelarves ette piisavad maksete assigneeringud ning on otsustanud üldreeglina suurendada maksete assigneeringuid nendel eelarveridadel, mida kulukohustuste assigneeringute osas muudetakse; võtab teadmiseks komisjoni poolt 2024. aastaks kavandatud maksete väikese mahu, mis on tingitud viivitustest mõne programmi rakendamisel nende hilise vastuvõtmise ja projektide katkemise tõttu COVID-19 kriisi tõttu; rõhutab sellega seoses maksete kuhjumise ohtu mitmeaastase finantsraamistiku perioodi hilisematel aastatel ja järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ning tuletab sellega seoses meelde oma seisukohta mitmeaastase finantsraamistiku muutmise kohta;

Muud jaod

I jagu – Euroopa Parlament

75. on teadlik kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 7 piirangutest; tuletab meelde, et need piirangud on tingitud kärbetest, mida nõukogu tegi komisjoni juba niigi väga väikses mahus esitatud esialgses ettepanekus, kui lepidi kokku kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus aastateks 2021–2027; väljendab hämmastust ja sügavat muret komisjoni ühepoolse otsuse pärast vähendada Euroopa Parlamendi 2024. aasta eelarvestust, rikkudes taas kahe institutsiooni vahelise hea koostöö traditsiooni; tuletab meelde, et Euroopa Parlamendi eelarvestuse koostamisel ja vastuvõtmisel pöörati erilist tähelepanu komisjoni soovitudele; taastab sellega seoses oma 2024. aasta eelarve assigneeringud summas 2 383 401 312 eurot, mis on kooskõlas 20. aprillil 2023. aastal täiskogu poolt vastu võetud tulude ja kulude eelarvestusega; teeb eelarves selle tasakaalu mittemõjutavad tehnilised kohandused, et võtta arvesse ajakohast teavet, mis ei olnud varem sel aastal kättesaadav;
76. märgib, et kuigi Euroopa tasandi erakondade ja Euroopa tasandi poliitiliste sihtasutuste ameti (APPF) eelarve sisaldub I jaos – Euroopa Parlament, on selle ameti puhul tegemist liidu sõltumatu organiga; väljendab heameelt asjaolu üle, et APPFile eraldatud ametikohtade arv on ametikohtade loetelus selgelt kindlaks määratud ja selle personaliga seotud konkreetne summa sisaldub eelarveselgitustes nii eelarvepunktide 1200 kui ka 1400 puhul; loodab, et see teave avaldatakse jätkuvalt ka tulevastes eelarvetes; nõustub selle põhjal alates 2024. aastast artikli 502 väljajätmisega eelarve liigendusest;
77. kordab, et järgmisel eelarveaastal kuulub Euroopa Parlamendi prioriteetide hulka eelkõige Euroopa Parlamendi eelarves tema kui kaasseadusandja põhiülesannetele keskendumine, tegutsemine eelarvepädeva institutsioonina, kodanike esindamine ja teiste institutsioonide töö kontrollimine, samuti vahendite eraldamine prioriteetsetele projektidele, mis on seotud kodanike kaasamisega, keskkonnahoidliku Euroopa Parlamendiga, kus edendatakse ressursside säästmist, ja juurdepäätava Euroopa Parlamendiga, kus austatakse täielikult soolist võrdsuslikkust, ning turvalisuse, küberturvalisuse ning IT-arenduse suurendamisega;
78. kooskõlas oma eespool nimetatud 20. aprilli 2023. aasta resolutsiooniga Euroopa Parlamendi 2024. aasta tulude ja kulude eelarvestuse kohta ning võttes arvesse peasekretäri 19. juuli 2023. aasta vastuseid:
- a) palub, et juhatus töötaks välja tehnilise lahenduse, mille abil saaksid parlamendiliikmed kasutada oma hääleõigust ajal, mil nad on emapuhkusel, isapuhkusel või pikaajalisel haiguspuhkusel;
  - b) kordab juhatusele esitatud palvet muuta Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste VII jaotise rakendusmeetmeid, et tagada ametnike, muude teenistujate ja registreeritud assistentide Euroopa Parlamendi kolme töökoha vaheliste ametireisidega seotud hüvitiste määrade täielik ühtlustamine; võtab teadmiseks, et Euroopa Parlamendi vastutavad teenistused koostavad parasjagu ettepanekut selle küsimuse lahendamiseks, ning julgustab juhatust tegutsema kohe pärast ettepaneku esitamist;
  - c) peab kahetsusväärseks juhatuse jätkuvat vastuseisu sellele, et tühistada 2. oktoobri 2000. aasta ja 15. detsembri 2014. aasta otsused, millega sõnaselgelt

keelatakse registreeritud assistentide osalemine ametlikes delegatsioonides ja parlamendikomisjonide lähetustel; palub taas esimeeste konverentsil ja juhatusel vaadata läbi delegatsioonide tööd ja lähetusi väljapoole Euroopa Liitu reguleerivad rakendussätted ning otsus parlamendikomisjonide väljapoole Euroopa Parlamendi kolme töökohta toimuvate lähetuste kohta; rõhutab asjaolu, et läbivaatamisel tuleks kaaluda võimalust, et registreeritud assistendid on teatavatel tingimustel parlamendiliikmete saatjad Euroopa Parlamendi ametlikes delegatsioonides ja ametlikel lähetustel;

- d) tuletab juhatusel meelde, et enne hoonetega seotud küsimusi käsitlevate oluliste otsuste vastuvõtmist tuleb nende suure eelarvemõju tõttu eelarvekomisjoni korrektselt teavitada ja temaga konsulteerida; tunneb heameelt Euroopa Parlamendi hoonete hoolduspoliitika üle, mille juhatus võttis vastu 8. märtsil 2021. aastal ja millega võeti kasutusele nn hoonepassid; palub juhatusel uurida säästuvõimalusi; nõuab ennetavat kinnisvarapoliitikat, mis peab keskenduma hoonefondi keskkonnahoidlikule renoveerimisele ja tagama, et Euroopa Parlament püüab võimalikult palju suurendada energiatõhusust, vähendades seeläbi energiatarbimist ja CO₂ heitkoguseid ning Euroopa Parlamendi rajatistega seotud jooksvaid kulusid;

Muud jaod (IV–X jagu)

79. mõistab hukka komisjoni horisontaalse lähenemisviisi, mille alusel ta vähendab institutsioonide eelarvestusi, et järgida töötajate arvu stabiilsena hoidmise ja töötasudega mitteseotud kulude maksimaalselt 2 % kasvu põhimõtet hoolimata juba teist aastat järjest valitsevast inflatsioonisurvest ja vaatamata uutele ülesannetele, mille komisjon ja kaasseadusandjad on institutsioonidele andnud;
80. rõhutab, et suurem osa institutsioonide eelarvetest on kindlaks määratud põhimäärusest tulenevate või lepinguliste kohustustega, mida mõjutab inflatsioon, ning et neil puudub kontroll inflatsioonimäärade ja energiahindade tõusu üle; on mures suure elukalliduse ja hindade tõusu pärast Luksemburgis, eelkõige eluasemekulude suurenemise pärast, mis põhjustab kõigile Luksemburgis asuvatele institutsioonidele raskusi töötajate värbamisel; palub kõigil Luksemburgis asuvatel institutsioonidel arutada seda pikaajalist küsimust ka Luksemburgi samalaadsete asutustega;
81. rõhutab, et institutsioonidel peab oma ülesannete täitmiseks olema piisavalt töötajaid; tunneb heameelt institutsioonide jätkuvate pingutuste üle töötajate ümberpaigutamisel ja tõhususe täiendaval suurendamisel, kuid tunnistab selle lähenemisviisi piiratust praeguses inflatsiooniolukorras, kui sellega kaasnevad ka suurenevad kohustused;
82. suurendab järgmistel igakülgsetel põhjendatud juhtudel eelarveprojektiga võrreldes assigneeringuid või töötajate arvu, et anda institutsioonidele piisavad vahendid oma juriidiliste ja lepinguliste kohustuste järgimiseks ning oma volitustest tulenevate üha arvukamate ülesannete piisavaks, tõhusaks ja tulemuslikuks täitmiseks; teeb seetõttu ettepaneku
- a) taastada assigneeringute tase kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Ombudsmani eelarvestusega, suurendades assigneeringuid

eelarveprojektiga võrreldes eelarveridadel, mis hõlmavad lepinguliste ja kohustuslike kuludega seotud assigneeringuid;

- b) taastada assigneeringute tase, mis on osaliselt kooskõlas Euroopa Kontrollikoja, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Euroopa Regioonide Komitee, Euroopa Andmekaitseinspektori ja Euroopa välisestuse eelarvestusega, suurendades eelarveprojektiga võrreldes assigneeringuid eelarveridadel, mis hõlmavad lepinguliste ja kohustuslike kuludega seotud assigneeringuid;
- c) täiendada eelarveprojektiga võrreldes ametikohtade loetelusid asjakohaste assigneeringutega, tehes seda kooskõlas institutsioonide palvetega võimaldada Euroopa Andmekaitseinspektoril ja Euroopa Andmekaitseinspektoril tulla toime uute kohustustega ning osaliselt kooskõlas institutsioonide palvetega võimaldada Euroopa Regioonide Komiteel suurendada küberturvalisuse alast suutlikkust ja Euroopa välisestusel rakendada strateegilist kompassi, tugevdada kriisidele reageerimise keskust ning suurendada küberturvalisust ja tõhustada võitlust desinformatsiooni vastu;

o

o o

83. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon koos üldeelarve projekti muudatusettepanekutega nõukogule, komisjonile, teistele asjaomastele institutsioonidele ja asutustele ning liikmesriikide parlamentidele.

20.9.2023

VÄLISKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Carina Ohlsson

ETTEPANEKUD

Väliskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et kasvav ebastabiilsus ja enneolematute probleemide esilekerkimine Euroopa vahetus naabruses ja rahvusvahelises keskkonnas suurendab nõudmist sellele olukorrale vastava liidu eelarve järele;
- B. arvestades, et liit peab Ukraina toetamist tema enesekaitseks peetavas võitluses Venemaa agressioonisõja vastu jätkuvalt tugevdama, sealhulgas sõjalise toega, ja reageerima teistele esilekerkivatele pakilistele üleilmsetele vajadustele;
- C. arvestades, et Euroopa Komisjon tegi ettepaneku luua uus rahastamisvahend – Ukraina rahastu –, mille suurus peaks ajavahemikul 2024–2027 ulatuma 50 miljardi euroni;
- D. arvestades, et Euroopa Kontrollikoda on avaldanud eriaruande nr 14/2023 „Naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ programmitöö – laiaulatuslikud programmid, mille rahaliste vahendite eraldamise ja mõju seire meetodites esineb puudusi“;
  1. väljendab heameelt selle üle, et komisjon esitas eelarveettepaneku, mis vastab mitmeaastase finantsraamistiku 15 830 miljoni euro suurusele ülemmäärale rubriigis 6, mis rõhutab suurt vajadust välistegevuse kulutuste järele; tuletab meelde, et parlament on geopoliitilisi vajadusi arvesse võttes pidanud mitmeaastase finantsraamistiku rubriigi 6 ülemmäära algusest peale ebapiisavaks;
  2. on kindlalt veendunud, et mitmeaastast finantsraamistikku tuleb muuta, et muuta liidu eelarve üleilmsete probleemide lahendamise jaoks sobivaks; rõhutab, et piisav rahastamine on määrava tähtsusega, et tagada ELi usaldusväärsus maailmaareenil tugevama, jõulisema ja strateegilisema osalejana; tunneb seepärast heameelt komisjoni

20. juunil esitatud muutmisettepaneku üle, kuid on siiski veendunud, et rubriigi 6 assigneeringuid oleks vaja veelgi rohkem suurendada, et tegeleda mitmesuguste probleemidega naabruskonnas ja kaugemal; on kindlalt veendunud, et välistegevuse rahastamine on ELi stabiilsuse ja julgeoleku jaoks väga oluline, pidades silmas Venemaa agressiooni Ukrainas ja tema pahatahtlikku mõju naabruskonnas ja mujal, ning peab seetõttu hädavajalikuks, et EL säilitaks stabiliseeriva jõuna oma praeguse kohaloleku; kutsub nõukogu üles leppima kokku mitmeaastase finantsraamistiku muutmises enne aasta lõppu, et see saaks avaldada mõju 2024. aasta eelarvele; kutsub lisaks komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti üksikasjaliku jaotuse eelarveridade kaupa 2024. aastaks kavandatud suurendamise kohta 2 331 miljoni euro ulatuses (2018. aasta hindades), et eelarvepädevad institutsioonid saaksid rubriigi 6 lisavahendid täielikult ära kasutada;

3. märgib, et suurem osa välistegevuse kulutustest on koondunud naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ ja ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA III) alla, mille puhul hoitakse iga geograafilise piirkonna jaoks ette nähtud eelarveeraldise ülejäänutest lahus, mis tagab paindlikkuse, kuid näeb enneolematu surve tõttu kiireloomulist vajadust uute algatuste ja ettepanekute esitamise järele ning nõuab sihipärast vahendite suurendamist, eelkõige kriiside all kannatavates piirkondades, kus vajadus on kõige suurem;
4. rõhutab, et on oluline suurendada rahastamist alaliste lisatöötajate töölevõtmiseks, kes tegeleksid pahatahtliku sekkumise ja desinformatsiooni vastase võitlusega ja selle ühtlustamisega, ning ELis selleks tegelikult vajalike institutsioonide arendamisega, näiteks selliste struktuuride rakendamine, mida on nimetatud hiljuti vastu võetud INGE-erikomisjoni raportis, kaasa arvatud spetsiaalne strateegilise kommunikatsiooniga tegelev Euroopa välisteenistuse Kaug-Ida meeskond, komisjoni töörühm ning Euroopa sekkumisohtude ja teabe tervikluse keskus;
5. tunnistab, et 2024. aastal UNRWA-le antavat ELi rahalist toetust on vaja jätkuvalt suurendada, kuna organisatsioon on kriitilises finantsolukorras, mis seab ohtu tema suutlikkuse täita oma olulist rolli tulemuslikult; kordab, kui oluline on anda abi UNRWA-le, mis on ELi Lähis-Idas julgeoleku, stabiilsuse ja arengu edendamise strateegia keskne osa; nõuab seetõttu, et EL suurendaks 2024. aastal UNRWA-le antavat rahalist toetust 60 miljoni euro võrra, et tagada miljonitele Palestiina põgenikele osutatavate elutähtsate teenuste jätkumine;
6. märgib, et välistegevuse kulutuste suurendamisega peab kaasnema tugevdatud järelevalve ja korrupsioonivastane raamistik; kutsub komisjoni Euroopa Kontrollikoja soovitusi järgides üles muutma välistegevuse kulutused standardsemaks, võrreldavamaks ja läbipaistvamaks; on veendunud, et Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja Euroopa Prokuratuurile välistegevuse kulutuste jälgimiseks volituste andmine on hea võimalus tagada, et vahendeid kasutatakse korrektselt ja et need aitavad kaasa ELi väliseesmärkide saavutamisele;
7. näeb, et geopoliitiliseks prioriteediks peetava Lääne-Balkani integreerumine ja nende riikide reformid edenevad, eelkõige õigusriigi, demokraatia ja põhiõiguste valdkonnas, eriti olukorras, kus toimub Venemaa provotseerimata agressioonisõda Ukraina vastu, mis on tekitanud kogu piirkonnas tugevat vastukaja, kuid rõhutab õigusriigi

- tingimuslikkuse nõudeid iga 2024. aasta eelarves eraldatava euro puhul; väljendab lisaks heameelt Ukraina ja Moldova ühinemiseväljavaadete üle, kuid rõhutab, et selleks, et toetada mõlema riigi edusamme ühinemise poole liikumisel, on vaja täiendavaid rahalisi vahendeid; nõuab õigusriigi tingimuslikkuse tugevdamist kõigis ühinemismenetlustega seotud rahastamisvoogudes, eelkõige Lääne-Balkani riikides; nõuab õigusriigi reformide tugevdatud järelevalvet ja aruandlust; nõuab ka Valgevene demokraatlike jõudude jätkuvat toetamist, suuremat toetust Gruusia kodanikuühiskonnale ja sõltumatule meediale ning rahu kindlustamist Armeenia ja Aserbaidžani ühiskondade vahel;
8. rõhutab, et ELi välistegevuse rahastamine peab olema järjekindel, vastutustundlik ja tõhus; nõuab, et Euroopa Parlamendi strateegilise juhtimise ning parlamendi ja komisjoni vahelise tõhustatud geopoliitilise dialoogi kaudu saavutataks välisrahastamisvahendite abil rahastamise parem läbipaistvus ja demokraatlik kontroll;
  9. tuletab meelde, et ELi ühinemiseelse abi rahastamisvahendis (IPA III) nähakse ette range tingimuslikkus ja rahastamist tuleb kohandada või see isegi peatada, kui õigusriigi ja põhiõiguste valdkonnas on tegemist märkimisväärse tagasilanguse või püsiva edusammude puudumisega; kordab veel kord oma üleskutset komisjonile töötada välja suunised tingimuslikkuse kohaldamise kohta; rõhutab vajadust seada prioriteediks läbirääkijariikide vastavusse viimine ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga ning kaaluda igasugust rahastamist just selles valguses, tagamaks, et kõik ELi kulutused on täielikult kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkide ja huvidega;
  10. kutsub komisjoni üles looma ELi kandidaatriikide noorediplomaatidele ELi välistegevuse ning ühise välis- ja julgeolekupoliitika alast alalist koolitusprogrammi, mis peaks tuginema Euroopa diplomaatilise akadeemia katseprojektist saadud kogemustele ja õppetundidele ning olema loodud täielikus sünergias eespool nimetatud akadeemia tulevase alalise struktuuriga; rõhutab, et eespool nimetatud programm peaks sellega seoses edendama sidemeid Euroopa välisteenistuse, Euroopa Komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamendiga;
  11. rõhutab vajadust suurendada 2024. aasta eelarves ja mitmeaastase finantsraamistiku muutmise ajal sõjaväelise liikuvuse eraldisi; täheldab, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu näitab vajadust suurendada sõjaväelise liikuvuse projektide eelarvet, et parandada sõjalise reageerimise kiirust agressiooni korral ning aidata täita ka tsiviiltaristu vajadusi, sealhulgas Ukraina teravilja raudteevedu ELi liikmesriikide meresadamatesse;
  12. nõuab suuremat toetust Venemaa desinformatsiooni ja propaganda vastu võitlevale sõltumatule meediale, eelkõige idapartnerluse riikide keeltes tegutsevatele meediale, venekeelsele meediale Venemaal ja väljaspool seda, samuti meediale Lääne-Balkani riikides ja Aafrika riikides, kus tegutseb Wagneri rühm;
  13. kordab, et lõunanaabruse jaoks tuleks 2024. aastal säilitada piisav rahastamise tase; peab seetõttu kahetsusväärseks 100 miljoni euro suurust vähenemist võrreldes 2023. aastaga;
  14. väljendab heameelt humanitaarabi ja Süüria pagulaste toetamise jätkuva rahastamise üle selles riigis ja piirkonnas;

15. märgib, et Euroopa kaitsealase koostöö eesmärk on pakkuda Euroopale ja selle kodanikele suuremat turvalisust ning vähendada koostoime loomise kaudu kulusid; rõhutab, et Venemaa sõda on ühist julgeoleku- ja kaitsepoliitikat (ÜJKP) tugevalt mõjutanud; rõhutab, kui oluline on tagada piisav rahaline toetus liikmesriikidelt ja Euroopa Kaitsefondist, et kujundada välja tugev ÜJKP, eelkõige suurte sihtidega ja mõjusad ÜJKP tsiviilmissioonid ja ÜJKP sõjalised operatsioonid, ning suurendada ELi julgeolekut ja strateegilist sõltumatust; on seisukohal, et sellised pingutused suurendaksid liidu suutlikkust aidata kaasa rahvusvahelisele stabiilsusele, julgeolekule ja rahule, eelkõige seoses rahvusvahelise õiguse edendamise ja järgimisega tihedas koostöös ÜRO, NATO, OSCE ja liitlasriikidega või vajaduse korral üksinda.
16. väljendab suurt heameelt selle üle, et nõukogu võttis 2023. aasta juunis vastu otsuse suurendada Euroopa rahutagamisrahastu üldist rahalist ülemmäära 3,5 miljardi euro võrra ja et üldine rahaline ülemmäär on nüüd üle 12 miljardi euro (jooksevhindades); märgib, et Euroopa rahutagamisrahastu on võimaldanud ELi liikmesriikidelt enneolematut toetust, sealhulgas relvade tarnimist Ukrainasse;
17. väljendab heameelt hiljuti esildatud Ukraina rahastu üle ja selle kavandatud kogusumma üle, mis on aastateks 2024–2027 kuni 50 miljardit eurot; väljendab heameelt selle kontseptsiooni üle siduda Ukraina ülesehituskavad ühinemisprotsessiga ja kutsub komisjoni üles tagama, et olemasolev finantsabi oleks suunatud meie ühinemiskriteeriumidele; tunnistab vajadust ühtlustada rahalise toetuse vahendeid, et abi saaks kasutada tõhusamalt ja kiiremini; rõhutab, et Ukraina rahastu kohaldamisala tuleb samal ajal viia kooskõlla parlamendi seadusandlike, eelarve- ja kontrollialaste õigustega;
18. rõhutab, et olemasolevate ühinemisvahendite kohandamiseks ja IPA III õigusliku aluse loomiseks Moldovas ja Ukrainas tuleb jätkuvalt pingutada; rõhutab vajadust säilitada Ukraina ja Moldova reaalne ühinemisväljavaade; tunneb heameelt Gruusiale antava abi üle ning kiidab heaks riigi rahanduse juhtimise ja taristu valdkonnas antava toetuse;
19. rõhutab ELi kohaloleku tähtsust Aafrikas ja toonitab, et ELi arenguabi nähtavust partnerriikides tuleb nii valitsuse kui ka kohaliku kogukonna tasandil suurendada; kutsub komisjoni üles edendama kohalikke meetmeid, ergutades kohalikku isevastutust arenguprojektide eest, et tagada kestlikkus ja kaasatus; rõhutab, et Global Gateway ja osalusarengu poliitika kasutamine mitmetasandilise koostöö raamistikuna võib avaldada sotsiaalmajanduslikku mitmekordistavat mõju kogu maailmas;
20. kutsub komisjoni üles tegema koos rahvusvaheliste partneritega pingutusi, et soodustada Tuneesias uut rahvuslikku dialoogi; tuletab meelde, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga „Globaalne Euroopa“ ja vastastikuse mõistmise memorandumiga kaasnevad tingimused; nõuab tungivalt, et komisjon tagaks nende järgimise ja peataks rahastamise, kui need tingimused ei ole täidetud;
21. on veendunud, et konflikti- ja kriisipiirkondades naistele ja tütarlastele, sealhulgas soolisele vägivallale, konfliktide ennetamisele, ülesehitustegevusele ja naiste mõjuvõimu suurendamisele keskenduvate projektide rahastamine on ebapiisav ning seda tuleks eelarves suurendada kõigi geograafiliste piirkondade puhul, nähes kogu rahastamisprotsessi jooksul ette sidusrühmade sisulise kaasamise; nõuab Afganistani

naiste ja tütarlaste õiguste edasist tugevdamist ning mis peamine – nende juurdepääsu kesk- ja ülikooliharidusele, sealhulgas ELi liikmesriikide koolides ja ülikoolides õppimiseks ette nähtud ELi stipendiumide kaudu; usub eelkõige, et projektid, mille eesmärk on võidelda aktiivselt desinformatsiooni vastu, eelkõige nimetatud küsimustes, võivad ELi meetmeid veelgi tugevdada ja aidata luua pikaajalist stabiilsust;

22. rõhutab, kui tähtis on pöörata tähelepanu tõsisele olukorrale Afganistanis ning tagada oluline toetus kohalikele ja rahvusvahelistele organisatsioonidele ja üksikisikutele, kes edendavad aktiivselt naiste ja tütarlaste õigusi, tagades samal ajal ka oluliste avalike teenuste osutamise, nagu tervishoid ja haridus;
23. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks edasi arendanud metoodikat, milles vaadeldakse poliitika kujundamist ja vahendite eraldamist ning eelkõige soolise mõju järelhindamise esitamist üksikasjalikumal tasandil ja antakse aru mahtude kohta; kutsub komisjoni üles hindama soolist mõju terviklikult ja hõlbustama seda, et kõik asjakohased andmed oleksid jälgimiseks kättesaadavad;
24. rõhutab kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist tööd demokraatia ja inimõiguste kaitsmisel ning nõuab, et nende tegevuseks, eelkõige LGBTIQ+ õigustega seotud tegevusteks tehtaks kättesaadavaks täiendavad rahalised vahendid;
25. rõhutab, et ELi välistegevuse põhieesmärk on endiselt kaitsta ja edendada kogu maailmas inimõigusi; kordab vajadust eraldada rohkem rahalisi vahendeid inimõiguste toetamiseks kogu maailmas, eriti riikides, kus kodanikuühiskonna tegutsemisruum on suletud, ning pöörata erilist tähelepanu inimõiguste kaitsjate ja ajakirjanike kaitsele, pidades eriti silmas neid, kes on kõige suuremas ohus; nõuab suuremat rahastamist, et tugevdada ELi delegatsioonide ja peamiste sidusrühmade suutlikkust peamiste riiklike poliitikameetmete kavandamisel ja rakendamisel;
26. on veendunud, et kolmandate riikide toetamist kliimamuutuste vastases võitluses tuleb kiiremas korras suurendada; kordab oma nõudmist võtta kestliku arengu eesmärkide jaoks vastu ELi rahastamiskava, kuna mitmeaastase finantsraamistiku rubriik 6 ei paku piisavalt vahendeid ELi välistegevuseks, mille kaudu aidatakse partnerriikidel rahastada oma kestliku arengu eesmäärke; rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarve tuleks viia kooskõlla liidu eesmärkidega muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalseks, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige Pariisi kokkuleppe ja Kunmingi-Montreali elurikkuse raamistikuga;
27. rõhutab vajadust teha jätkuvaid pingutusi, et saavutada liidu eelarves ja Euroopa Liidu taasterahastu kuludes 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud kliima ja elurikkuse integreerimise eesmärgid; väljendab heameelt pingutuste üle, mida tehakse läbipaistvama ja põhjalikuma aruandluse saavutamiseks eelarvedokumentides ja tulemuslikkuse veebisaidil, ning rõhutab vajadust teha piisavalt järelhindamisi, pöörates erilist tähelepanu mõjule; kutsub komisjoni üles võtma hoolikalt arvesse järeldusi, mis on esitatud Euroopa Kontrollikoja eriaruandes kliimakulutuste kohta ELi 2014.–2020. aasta eelarves ning 2022. aasta novembri tulemusauditis;
28. rõhutab vajadust tagada kooskõla kliima ja elurikkuse rahastamise vahel ning kutsub

komisjoni üles avaldama eelarveprojekti esitamisel iga programmi kohta kulude summad ja osakaalud, mis aitavad kaasa mõlema eesmärgi saavutamisele; tuletab meelde, et olulise kahju ärahoidmise põhimõte on eelarve täitmise kaudu integreeritud kõikidesse liidu meetmetesse, nagu on kokku lepitud institutsioonidevahelises kokkuleppes, ning rõhutab seetõttu tungivat vajadust tagada olulise kahju ärahoidmise põhimõtte järgimine kogu eelarve ulatuses kõigis kuues mõotmes ning võtta vajaduse korral põhjendamatu viivitusega vajalikke parandusmeetmeid;

29. tuletab meelde Euroopa Parlamendi 15. märtsi 2023. aasta soovitus Euroopa välisteenistuse toimimise ja ELi tugevdamise kohta maailmas, eelkõige oma nõudmist, et Euroopa välisteenistusele eraldataks piisavad vahendid; nõuab seetõttu ametikohtade loetelu suurendamist 35 ametikoha võrra, Euroopa välisteenistusel tuleb aga samas töötada välja ja rakendada sihipäraseid värbamismenetlusi, võttes eelkõige arvesse praegu geograafilise tasakaalu, soo ja vähemuste osas alaesindatud rühmi;
30. nõuab, et erilist tähelepanu pöörataks tuumaohutusele ja katastroofideks valmisolekule, võttes arvesse Venemaa agressioonisõda Ukrainas ja muret Zaporizžja tuumaelektrijaama ohutuse pärast ning Lukašenka režiimi jätkuvat suutmatust tagada Valgevene tuumaelektrijaama tuumaohutus Astravetsis;
31. on kindlalt veendunud, et selleks, et liit saaks reageerida tekkivatele kriisidele, on vaja märkimisväärselt rohkem humanitaarabi, millega kaasnevad selged õigusriigi ja valitsemistavaga seotud eesmärgid, ning suurendab seda eelarverida 1 miljardi euro võrra, et tegeleda kogu maailmas tulemuslikult humanitaarivajaduse ennetamatu tasemega, mida on raskendanud Ukraina sõda ja selle piirav mõju kogu maailma majandusele, eelkõige mis puudutab toiduga kindlustamatust; rõhutab, et solidaarsus- ja hädaabireservi (SEAR) vahendeid saab kasutada väljaspool ELi aset leidvate kriiside lahendamiseks kogu eelarveaasta jooksul.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	20.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 49 -: 6 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Anders Vistisen, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Vladimír Bilčík, Angel Dzhambazki, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Nikos Papandreou, Mick Wallace, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Gheorghe Falcă, Dace Melbārde, Jan-Christoph Oetjen, Juan Ignacio Zoido Álvarez

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

49	+
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Gheorghe Falcă, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Miriam Lexmann, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Dace Melbārde, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
Renew	Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Georgios Kyrtos, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Hilde Vautmans
S&D	Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Carina Ohlsson, Juozas Olekas, Demetris Papadakis, Nikos Papandreou, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

6	-
ID	Thierry Mariani, Anders Vistisen
NI	Kostas Papadakis
The Left	Giorgos Georgiou, Manu Pineda, Mick Wallace

2	0
ECR	Angel Dzhambazki, Hermann Tertsch

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

20.9.2023

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Ilan De Basso

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et kasvava geopoliitilise ebastabiilsuse, kriiside ja loodusõnnetuste kontekstis peab EL tugevdama oma rolli usaldusväärse koostöö kaudu partneritega naaberriikide ja maailma lõunapoolsete riikide hulgas;
  - B. arvestades, et ÜRO humanitaarasjade koordinatsioonibüroo (OCHA) andmetel vajab 2023. aasta lõpuks humanitaarabi hinnanguliselt 339 miljonit inimest ning EL peab olema valmis andma abi kooskõlas võetud kohustustega;
  - C. arvestades, et olemasolev akuutne toiduga kindlustamatus ja alatoitumus maailma lõunapoolsetes riikides on alates Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja algusest veelgi suurenenud;
  - D. arvestades, et lõhe humanitaarvajaduste ja ressursside vahel suureneb; arvestades, et OCHA finantsjärelvalve teenistuse andmetel rahuldati 2022. aastal vaid 57 % rahastamisvajadustest; arvestades, et ülemaailmne humanitaarabi rahastamine sõltub jätkuvalt suuresti väga piiratud hulgast rahastajatest, sest kümne suurima humanitaarabi andja panus moodustab üle 80 % kogu rahastusest; arvestades, et humanitaartegevuse ressursibaasi laiendamise vajadus on terav;
  - E. arvestades, et Euroopa Liidu 2024. aasta eelarvetoetus partnerriikidele maailma lõunapoolsetes riikides peaks olema kooskõlas eesmärgiga muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalseks, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige Pariisi kokkuleppega ning Kunmingi-Montreali elurikkuse raamistikuga, ning aitama märkimisväärselt kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe, ELi elurikkuse strateegia aastani 2030, strateegia „Talust taldrikule“, ringmajanduse tegevuskava, kestlikkust toetava kemikaalistrateegia ja nullsaaste tegevuskava rakendamisele;
1. väljendab heameelt tähelepanu üle, mida mitmeaastase finantsraamistiku muutmise ettepanekus aastateks 2024–2027 on pööratud rubriigile 6, suurendades selle rubriigi

ülemmäära 10,5 miljardi võrra; rõhutab, et seda suurendamist tuleks käsitada miinimumina, et liit saaks lahendada erinevaid probleeme kolmandates riikides ja aidata kaasa kestliku arengu eesmärkide täitmisele; nõuab tungivalt, et nõukogu lepiks mitmeaastase finantsraamistiku muutmises kokku aegsasti, nii et see mõjutaks 2024. aasta eelarvet; kutsub lisaks liikmesriike üles täitma kohustust eraldada vähemalt 0,7 % oma kogurahvatulust ametlikule arenguabile ning väljendab sellega seoses heameelt nõukogu 22. mai 2023. aasta järelduste üle, milles julgustatakse liikmesriike pühendama asjakohase osa, näiteks 10 % oma ametliku arenguabi eelarvest humanitaarmedetetele; rõhutab lisaks tungivat vajadust suuremate jõupingutuste järele humanitaartegevuse ressursibaasi laiendamiseks, kasutades humanitaarabi rahastamise puudujäägi kõrvaldamiseks traditsiooniliste, esilekerkivate ja potentsiaalsete rahastajate, erasektori ja muude sidusrühmade ressursse;

2. tuletab meelde, et liidul on koostöösuhted paljude riikidega ning et ELi välisrahastamisvahendid aitavad saavutada rahvusvahelisi kohustusi ja eesmärke, milles liit on kokku leppinud, eelkõige kestliku arengu tegevuskava 2030 ja selle kestliku arengu eesmärke ning Pariisi kokkulepet;
3. rõhutab, et koos ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamise ja naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ peamiseks prioriteediks inimareng; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et ELi arenguabi jõuaks eelkõige inimesteni; väljendab kahetsust, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument on alates mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 algusest olnud alarahastatud, tekitades lõhe ELi julgete ülemaailmsete eesmärkide ja nende saavutamiseks kättesaadavate vahendite vahel; tuletab meelde, et naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi läbivaatamine ning mitmeaastase finantsraamistiku muutmine, millega ELi 2024. aasta eelarvet tuleks uuesti kohandada, on peamised võimalused sellise olukorra muutmiseks;
4. nõuab tungivalt, et komisjon järgiks kõiki naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Gloaalne Euroopa“ määruses seatud eelarvelisi eesmärke, eelkõige 30 % kliimale, 85 % soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele ja 20 % inimarengule, ning esitaks üksikasjalikud arvandmed horisontaalsete eesmärkide rakendamise ja programmitöö kohta mitmeaastase finantsraamistiku järelejäänud perioodiks, eelkõige kliima, rände, elurikkuse ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise valdkonnas; märgib, et 2021. aastal oli rände ja sundrände eesmärgi saavutamisele kaasaaitava kulukohustustega seotud summa osakaal 14 %, mis ületas soovituslikku 10 % eesmärki; märgib erilise tähelepanuga, et ränne on peamine komponent rubriigi 6 ülemmäära 10,5 miljardi euro võrra suurendamisel mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise ettepaneku alusel; peab kahetsusväärseks, et kliimaeesmärkide saavutamisele kaasaaitavate kulukohustuste osakaal oli 18,5 %, mis on oluliselt väiksem kui 30 % eesmärk; väljendab muret selle pärast, et komisjoni hinnangul jääb mitmeaastase finantsraamistiku 2026. ja 2027. aastaks seatud elurikkusega seotud kulutuste 10 % eesmärk tõenäoliselt saavutamata, ning rõhutab seetõttu vajadust täiendavate jõupingutuste järele, et tagada selle täitmine; rõhutab, et ajavahemikul 2021–2030 jääb elurikkusmeetmete rahastamiseks puudu ligikaudu 18,69 miljardit eurot aastas ja et seda olukorda tuleks võimalikult kiiresti parandada;
5. tuletab meelde, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi

„Gloaalne Euroopa“ raames rakendatavates meetmetes peaks sooline võrdõiguslikkus vähemalt 85 % uute rakendatud meetmete puhul olema põhi- või oluline eesmärk ning et vähemalt 5 % nimetatud meetmete puhul peaks sooline võrdõiguslikkus ning naiste ja tütarlaste õigused ja nende mõjuvõimu suurendamine olema põhieesmärk; väljendab heameelt selle üle, et komisjon on 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimise metoodikat edasi arendanud; kutsub komisjoni üles hindama kulutuste soolist mõju terviklikult ja tagama, et kõik asjakohased andmed oleksid jälgimiseks kättesaadavad;

6. nõuab lisainvesteeringuid, et tegeleda tagasilöökidega seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste tunnustamisel ja kaitsmisel ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse üldise taandarenguga arengumaades; rõhutab sellega seoses, et tuleks seada prioriteediks sihipärane toetus kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja kogukondadele, kes toetavad seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste austamist, naiste õigusi, soolist võrdõiguslikkust ning LGBTIQ+ kogukonda ja muid tõrjutud elanikkonnarühmi;
7. rõhutab vajadust teha jätkuvaid pingutusi, et saavutada 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud kliima ja elurikkuse integreerimise eesmärgid liidu eelarves ja Euroopa Liidu taasterahastu kulutustes; rõhutab vajadust tagada kooskõla kliima ja elurikkuse rahastamise vahel ning kutsub komisjoni üles avaldama eelarveprojekti esitamisel iga programmi kohta kulude summad ja osakaalud, mis aitavad kaasa mõlema eesmärgi saavutamisele, sealhulgas naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendi „Gloaalne Euroopa“ (NDICI-GE) jaoks; rõhutab vajadust viia läbi piisavad järeelhindamised, keskendudes eelkõige projektide mõjule kliimale ja elurikkusele;
8. märgib suure murega, et humanitaarabi on rubriigis 6 endiselt kõige suurema surve all olev vahend; hoiatab, et ajutised lahendused, mis hõlmavad eelarve suurendamist muudest rahastamisallikatest või kulukohustuste ümberpaigutamisi ja uuesti sidumisi, ei ole kestlikud; kutsub komisjoni üles kehtestama prognoositava ja põhimõtetest lähtuva humanitaarabi jaoks kindla lähtetaseme ja seda säilitama, kuna hädaolukordade kasvutrend tõenäoliselt ei aeglustu, sealhulgas humanitaarmõju tõttu, mida avaldab eeldatavasti kuni 2027. aastani aset leidvate ilmastikunähtuste arv; rõhutab ka vajadust suurendada humanitaarsüsteemi tulemuslikkust ja tõhusust ning suurendada jõupingutusi humanitaarvajaduste vähendamiseks; tuletab meelde, et Ukraina humanitaarvajadusi ei kaeta mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise käigus esildatud Ukraina rahastamisvahendist; nõuab, et lisaks komisjoni ettepanekule suurendataks humanitaarabi eelarverida 1 miljardi euro võrra, nähes ette peamiste humanitaarabiandjate poolt prognoositavaid vajadusi ja võttes arvesse, et ELi 2022. aasta humanitaarabi eelarve ulatus pärast mitut suurendamist 2,62 miljardi euronit ning et sarnased vajadused jäävad püsima ka 2024. aastaks; on äärmiselt mures süveneva toiduga kindlustamatuse pärast arengumaades, mida süvendab Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu, ning kutsub komisjoni üles toetama partnerriike toiduga kindlustatuse parandamisel;
9. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle suurendada ELi arenguabi eelarves hariduse osakaalu 10 %-lt 13 %-le; märgib murega, et vähim arenenud riikides on jätkuvalt suur kirjaoskamatus; rõhutab, et kirjaoskamatus on soopõhine probleem, mis

mõjutab kahte kolmandikku maailma naistest;

10. tuletab meelde, et kõige rohkem kannatavad humanitaarabi piiratud kättesaadavuse tagajärjel naised ja lapsed ning nemad on ka vägivalda ja kuritarvituste suhtes kõige haavatavamad; nõuab, et eelarveotsuste tegemisel kasutataks lapsekeskseid valdkonnaüleseid lähenemisviise; kutsub komisjoni üles võtma kasutusele lapsi käsitleva näitaja, et jälgida liidu väliskulutusi laste arengule ja kaitsele humanitaarabi keskkonnas kooskõlas ELi lapse õiguste strateegiaga (2021–2024);
11. väljendab muret ÜRO Palestiina Põgenike Abi- ja Tööorganisatsiooni (UNRWA) finantsolukorra pärast ning nõuab, et EL suurendaks 2024. aastal organisatsioonile antavat rahalist toetust kogusummas 110 miljonit euro võrra, et tagada elutähtsate teenuste katkematu osutamine ühele Lähis-Ida kõige haavatavamale elanikkonnarühmale;
12. kinnitab veel kord kodanikuühiskonna organisatsioonide keskset rolli arengus osalejatena ELi välistegevuse tegevuskava ja väärtuste rakendamisel; nõuab nende aktiivset kaasamist eelarve kavandamisse.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	20.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 16 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Dominique Bilde, Christophe Clergeau, Ryszard Czarnecki, Mónica Silvana González, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Janina Ochojska, Michèle Rivasi, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Frances Fitzgerald, Marlene Mortler, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Róza Thun und Hohenstein

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

16	+
PPE	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Marlene Mortler, Janina Ochojska
Renew	Stéphane Bijoux, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Christophe Clergeau, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
The Left	Miguel Urbán Crespo
Verts/ALE	Erik Marquardt, Michèle Rivasi

2	-
ID	Dominique Bilde, Bernhard Zimniok

1	0
ECR	Ryszard Czarnecki

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

31.8.2023

MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Eva Maria Poptcheva

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. nõuab, et ELi 2024. aasta eelarvega tagataks, et kõik liikmesriigid viiksid läbi hästi kavandatud, tulevikku suunatud investeerimis- ning vastutustundlikud ja kestlikud struktuurireformid, et tugevdada liikmesriikide konkurentsivõimet, luua rohkem töökohti, saavutada ELi kliimaneutraalsuse ja elurikkuse eesmärgid ning täielikult kasutada ELi majanduse potentsiaali, saavutada pikaajaline kestlik ja kaasav majanduskasv ning panustada digi- ja rohepöördesse;
2. kutsub üles koostama liidu 2024. aasta eelarvet tõeliselt euroopaliku eelarvena, mis võimaldab i) edukalt tegeleda Ukraina sõja sotsiaalsete ja majanduslike tagajärgedega, eelkõige energia- ja toiduhindade tõusuga, ii) edendada liidu strateegilist sõltumatust ning iii) kiirendada ELi roheline kokkuleppe, RepowerEU, nullnetotööstuse määruse ja Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi (STEP) rakendamist;
3. on seisukohal, et lihtsad, usaldusväärsed, jõustatavad ja vastutustundlikud eelarvereeglid, mis toetavad tulevikku suunatud vastutsüklilist poliitikat ning tagavad avaliku sektori võla ja puudujäägi jätkusuutlikkuse, on liikmesriikide ja liidu pikaajalise majandusliku jõukuse seisukohast esmatähtsad; võtab teadmiseks asjaolu, et majanduse juhtimise raamistiku kavandatava reformiga nähakse ette suurem strateegiliste avaliku sektori investeeringute paindlikkus ja liikmesriikidele võimaldatakse erinevaid võla vähendamise viise; on veendunud, et eelarve kindlameelse, järkjärgulise ja realistliku konsolideerimise strateegia on põhjendatud, et tugevdada eelarve kestlikkust ja taastada eelarvepuhvid; tuletab meelde, et reform tuleb heaks kiita eelistatavalt enne üldise vabastusklausli kohaldamise lõpetamist; rõhutab, et majanduse juhtimise puhul ELi tasandil tuleks nõuda demokraatliku aruandekohustuse ranget täitmist ja see peaks aitama muuta eelarvepoliitika koordineerimise tulemuslikumaks;
4. nõuab, et 2024. aasta eelarve hõlmaks sihipäraseid kulutusi valdkondades, mis on liidu strateegilise sõltumatuse ja konkurentsivõime jaoks keskse tähtsusega, nagu energeetika, kaitse, julgeolek ja sõjaväeline liikuvus, kliima, elurikkus ja põllumajandus, tervishoid, haridus ja peamiste tehnoloogiasektorite taasindustrialiseerimine, tuginedes

majanduskasvule ja hindade stabiilsusele ning seades eesmärgiks keskkonna kvaliteedi kõrge kaitsetaseme ja parandamise;

5. rõhutab, et liidu eelarve ja liikmesriikide eelarveliselt vastutustundlike maksusoodustuste kaudu tuleks aidata suurendada kulutusi teadus- ja arendustegevusele, mis on innovatsiooni ja majanduskasvu peamine liikumapanev jõud, suurendades nii era- kui ka avaliku sektori investeeringuid; rõhutab, et oluline on rahastada innovatsiooni nullnetotehnoloogia valdkonnas;
6. nõuab piisavate vahendite eraldamist tagamaks, et Euroopa ettevõtjad ja EL on rahvusvahelisel tasandil konkurentsivõimelised, suudavad meelitada liitu tootlikke investeeringuid ja luua kvaliteetseid töökohti ning suurendada tootlikkust kasvava rahvusvahelise konkurentsi tingimustes;
7. rõhutab vajadust praegune mitmeaastane finantsraamistik läbi vaadata, et võtta arvesse pärast selle vastuvõtmist (2020. aastal) muutunud olusid, sealhulgas toetades investeerimist ELi konkurentsivõime jaoks strateegilistesse valdkondadesse;
8. rõhutab, kui olulised on täiendavad uued ELi omavahendid, et katta taasterahastu „NextGenerationEU“ tagasimaksmise kulud, ELi eelarve ning rohe- ja digipöörde rahastamine; nõuab ülemaailmse maksukokkuleppe kiiret rakendamist; tuletab meelde, et osa esimese samba raames saadud tulust on lisatud ka esimesse omavahendite kogumisse; võtab teadmiseks komisjoni valmisoleku, et osa BEFITi raames kogutavast äriühingu tulumaksust koos finantstehingute maksu või finantstegevuse maksuga peaksid moodustama osa uute omavahendite teisest kogumist, tunnistades samas, et maksupoliitika kuulub liikmesriikide pädevusse, ent püüdes ELi tasandi maksupoliitikat paremini koordineerida;
9. tuletab meelde, et hea eelarvepoliitika ja halduskoostöö on olulised investeeringute liitu meelitamiseks ja tugevdavad Euroopa ettevõtete konkurentsivõimet, mis omakorda suurendab avaliku sektori tulusid ja töövõimalusi; tunnistab, et maksustamisalase halduskoostöö raamistik on keerukas, ja nõuab seetõttu programmi „Fiscalis“ piisavat rahastamist; rõhutab, et programm „Fiscalis“ on liikmesriikide ja nende riiklike maksuhaldurite jaoks oluline koostööprogramm ühiste eesmärkide saavutamiseks seoses maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja agressiivse maksuplaneerimise vastase võitlusega;
10. on veendunud, et eelarvel on pangandusliidu ja kapitaliturgude liidu väljakujundamisel oluline roll; tuletab meelde, et liit on ettevõtetele rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise valdkonnas teistest jurisdiktsioonidest maha jäänud;
11. on seisukohal, et VKEde rahastamisele juurdepääsu hõlbustamine on liidu prioriteet; mõistab, et ELi rahastatavaid VKEde toetamise programme tuleb igakülgset rahastada ja nende vahendeid tuleks suurendada;
12. tuletab meelde, et avaliku sektori investeeringud peaksid soodustama erainvesteeringute tegemist kvaliteetsete töökohtade loomiseks, majanduskasvu toetamiseks ja konkurentsivõime suurendamiseks; nõuab seetõttu programmi „InvestEU“ eelarve suurendamist;

13. nõuab, et eelarvest toetataks Ukrainat seni, kuni Venemaa agressioonisõda jätkub, ning panustataks Ukraina ülesehitamisse, sealhulgas Euroopa Liidu Solidaarsusfondi ja hädaabireservi kaudu; rõhutab, et hiljuti kavandatud Ukraina rahastu aitab Ukrainat üles ehitada, taastada ja moderniseerida, samuti aitab see pagulaste integreerimiseks rahalisi vahendeid kättesaadavaks teha; võtab teadmiseks, et Ukraina on saanud toetusi eelarvetoetuse vormis, ning võtab arvesse, et toetuste andmist tuleb eelistada, et mitte veelgi suurendada Ukraina välis- ja valitsemissektori võlga; kutsub üles tagama, et Euroopa kodanikud toetaksid jätkuvalt Venemaa vastu võetud meetmeid ja muid meetmeid, mis on vajalikud ukrainlaste toetamiseks;
14. kordab, et eelarvehahendite abil tuleks tulemuslikult toetada ja täiendada taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamist, mille edukus sõltub liikmesriikide kiirest rakendamisest, taaste- ja vastupidavusrahastu määruse rangest järgimisest ning Euroopa Komisjoni järelevalve- ja hindamisesteggevusest; väljendab muret taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamiskulude kasvu pärast, mis on tingitud intressikulude suurenemisest; rõhutab, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kontekstis on oluline riikideüleste ja piiriüleste projektide süstemaatiline sidusus, koostoime ja lisaväärtus;
15. nõuab Euroopa järelevalveasutustele, eelkõige Euroopa Pangandusjärelevalvele ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele, sealhulgas tulevasele Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ametile, piisavaid täiendavaid rahalisi ja inimressursse, et nad täidaksid korrektselt neile Euroopa Parlamendi ja nõukogu poolt antud ülesandeid, mis on Euroopa järelevalveasutuste läbivaatamise ja valdkondlike õigusaktide tõttu suurenenud; rõhutab, et kiire areng kestliku rahanduse, finantstehnoloogia, rahapesuvastase võitluse, küberkerksuse jt valdkondades eeldavad Euroopa järelevalveasutuste suuremat pädevust ja vastutust, ning nõuab seetõttu, et neile eraldataks piisavalt töötajaid ja rahalisi vahendeid; nõuab ka piisavat rahastamist maksupettuste, maksudest kõrvalehoidmise ja agressiivse maksuplaneerimise vastu võitlemiseks; on seisukohal, et ELi maksuvaatluskeskus annab olulise panuse nii demokraatlikku arutellu kui ka poliitikakujundajate teavitamisesse, ning kutsub seetõttu komisjoni üles jätkama keskuse toetamist; rõhutab, et kõik liidult rahalist toetust saavad organisatsioonid peavad tegutsema poliitiliselt neutraalselt ja erapooletult; märgib, et see kehtib ka organisatsioonide kohta, kes peaksid pakkuma sõltumatuid finantsteadmisi, ning organisatsioonide kohta, kes viivad läbi uuringuid maksustamise valdkonnas; nõuab Rahapesu ja Terrorismi Rahastamise Tõkestamise Ameti (AMLA) piisavat rahastamist, et ta saaks täita pädevalt oma ülesandeid; rõhutab kasvavat vajadust tugevdada ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete tõhusat toimimist ning AMLA vajalikku panust nii otsese järelevalve tegijana kui ka integreeritud süsteemi keskse punktina, mis koosneb asutusest endast ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalvevolitustega riiklikest ametiasutustest ning mille eesmärk on tagada, et täidetakse rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud kohustusi;
16. märgib, et kui liidu meetmetes lähtutakse põhimõttest „ei kahjusta oluliselt“, tuleks seda järgida ka eelarve täitmisel ja vajaduse korral võtta vajalikke parandusmeetmeid;
17. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika ning struktuuri- ja investeerimisfondid on olnud Euroopa Liidu tugisammas, mis võimaldab luua ja arendada ettevõtlusprojekte suuremate raskustega piirkondades ning teha neis piirkondades väga vajalikke avaliku sektori

investeeringuid; kutsub liikmesriike üles tagama, et ühtekuuluvuspoliitika fonde kasutatakse tõhusalt ja õigel ajal, sealhulgas nende haldusasutuste ajakohastamiseks ja piisava personali palkamiseks, et neid vahendeid kasutataks vastavalt nende poliitilisele eesmärgile; nõuab olemasolevate programmide kooskõlastatud, kiiret, tõhusat ja läbipaistvat rakendamist, et saavutada Euroopa Liidu tegelik taastumine ja ühtekuuluvus.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	30.8.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 42 -: 6 0: 6
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Gunnar Beck, Isabel Benjumea Benjumea, Gilles Boyer, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Giuseppe Ferrandino, Claude Gruffat, José Gusmão, Enikő Győri, Eero Heinäluoma, Michiel Hoogeveen, Danuta Maria Hübner, Stasys Jakeliūnas, France Jamet, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Philippe Lamberts, Aušra Maldeikienė, Costas Mavrides, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Luděk Niedermayer, Piernicola Pedicini, Kira Marie Peter-Hansen, Sirpa Pietikäinen, Eva Maria Poptcheva, Evelyn Regner, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Ralf Seekatz, Pedro Silva Pereira, Irene Tinagli, Ernest Urtaşun
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marc Angel, Esther de Lange, Nicolaus Fest, Valérie Hayer, Eugen Jurzyca, Andżelika Anna Możdżanowska, Johan Nissinen, Tonino Picula, René Repasi, Andreas Schwab, Sven Simon
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pablo Arias Echeverría, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Colm Markey, Alessandro Panza, Tom Vandendriessche

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

42	+
PPE	Pablo Arias Echeverría, Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Markus Ferber, Danuta Maria Hübner, Esther de Lange, Aušra Maldeikienė, Colm Markey, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Sirpa Pietikäinen, Andreas Schwab, Ralf Seekatz, Sven Simon, Tom Vandenkendelaere
Renew	Gilles Boyer, Engin Eroglu, Giuseppe Ferrandino, Valérie Hayer, Billy Kelleher, Ondřej Kovařík, Caroline Nagtegaal, Eva Maria Poptcheva
S&D	Marc Angel, Jonás Fernández, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Eero Heinäluoma, Costas Mavrides, Tonino Picula, Evelyn Regner, René Repasi, Alfred Sant, Pedro Silva Pereira, Irene Tinagli
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Claude Gruffat, Stasys Jakeliūnas, Philippe Lamberts, Piernicola Pedicini, Kira Marie Peter-Hansen, Ernest Urtsun

6	-
ECR	Michiel Hoogeveen, Eugen Jurzyca, Johan Nissinen
ID	Gunnar Beck, Nicolaus Fest, France Jamet

6	0
ECR	Andželika Anna Możdżanowska, Dorien Rookmaker
ID	Alessandro Panza, Antonio Maria Rinaldi
NI	Enikő Győri
The Left	José Gusmão

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

19.7.2023

TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Dragoş Pişlaru

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et arvesse tuleks võtta Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mille Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon kuulutasid välja 2017. aasta novembris, 4. märtsi 2021. aasta Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava ja Euroopa Ülemkogu liikmete poolt 8. mail 2021. aastal vastu võetud Porto deklaratsiooni sotsiaalküsimuste kohta;
- B. arvestades, et 15. detsembril 2022. aastal võttis parlament juba vastu resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise kohta¹;
  1. nõuab, et liit võtaks 2024. aastal jõulisi eelarvemeetmeid reageerimiseks eurooplaste ees seisvatele sotsiaalsetele ja majanduslikele raskustele, mis tulenevad inflatsioonist ja elukalliduse kriisist Ukraina-vastase agressioonisõja ja pandeemiajärgsete probleemide taustal; on eriti mures selle pärast, et kõrged energia-, toidu- ja eluasemehinnad ning jätkuv surve põhiteenustele ja tarneahelatele süvendavad juba olemasolevat sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust, kahjustavad keskklassi ning halvendavad paljude töötajate ja nende perekondade elu- ja töötingimusi ning vaimset tervist; tuletab meelde, et jõuline kestlik, vastupidav ja kaasav taastumine nõuab ELi eelarve potentsiaali, eelkõige ELi fondide ja rahastamisvahendite täielikku ärakasutamist sotsiaal- ja tööhõive valdkonnas; rõhutab, kui oluline on tagada ühtlustatud haldusmenetlused, et hõlbustada inimeste ja ettevõtjate jaoks juurdepääsu liidu rahalistele vahenditele;
  2. toonitab, et liidu eelarvest tuleks toetada poliitikat ja meetmeid, millega hõlbustada juurdepääsu tööturule ja liikuvust tööturul, tugevdada Euroopa majanduse konkurentsivõimet, luua kvaliteetseid ja kestlikke töökohti, arendada edasi vastupidavaid riiklikke sotsiaalsüsteeme, kasutades seejuures ressursse ja optimeerides neid süsteeme nii, et tagada, et need aitavad kaotada vaesust, edendada kaasamispoliitikat ja suurendada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kogu liidus, nii et kedagi ei jäeta kõrvale; märgib eelkõige, et investeeringud elukestvasse õppesse,

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2022)0450.

ümberõppesse ja oskuste täiendamisse on rohe- ja digipöördega tegelemiseks hädavajalikud; väljendab heameelt, et Porto sotsiaalfoorumi 2023. aasta järeldustes rõhutatakse Euroopa oskuste aasta kontekstis, kuidas jõuline oskuste, hariduse ja koolituse poliitika võib luua paremaid töökohti, aidata kiiremini tööturule integreeruda ja edendada sotsiaalset kaasatust ning olla eneseteostuse allikaks ja seeläbi suurendada ELi majanduse ja ühiskonna vastupanu- ja konkurentsivõimet; rõhutab, kui oluline on investeerida sotsiaalsesse kaasatusse ja meetmetesse, mis on suunatud suurema sotsiaalse puuduse ja diskrimineerimise ohus olevatele rühmadele, nagu lapsed, noored, LGBTIQ+ pered või üksikvanemaga pered, puuetega inimesed, eakad ja rändetaustaga inimesed; tuletab meelde, et kõige haavatavamate rühmade, nagu vaesuses elavad inimesed, puuetega inimesed, noored ja eakad, töötud, eelkõige pikaajalised töötud, ja eelkõige Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärjel ümberasustatud inimesed, tööturule integreerimine on ülimalt oluline;

3. rõhutab, et kvalifitseeritud tööjõud, mis peab sammu kaasaegse tööturu nõudmistega, on oluline majanduskasvu ja konkurentsivõime stimuleerimiseks ning aitab kaasa sotsiaalsele heaolule; rõhutab eelkõige, kui oluline on investeerida oskustesse tööturul toimuvate põhjalike muutuste ning rohe- ja digipöörde ajal; nõuab, et koostöös kohalike tööhõiveasutustega toetataks rahaliselt ja tehniliselt oskuste arendamise kohalike strateegiate ja oskuste arendamise keskuste loomist; rõhutab nullnetotööstuse määruse alusel loodud oskuste akadeemiate keskset rolli nullnetotehnoloogia alaste teadmiste ja oskuste levitamisel, mis võib suurendada liidu konkurentsivõimet ja tugevdada tema ülemaailmset positsiooni nullnetotööstuse alal, ning nõuab vähemalt 102 miljoni euro suurust eelarvet akadeemiate asutamiseks ja toimimiseks ajavahemikul 2024–2027, eraldades selleks 2024. aastaks 25,5 miljonit eurot;
4. rõhutab liidu fondide ja rahastamisvahendite, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahaning ning kava „REPowerEU“ olulist rolli, et tagada majanduslikult ja sotsiaalselt kestlik, õiglane, kaasav ja mittediskrimineeriv taastumine; tuletab meelde, et Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) on peamine liikumapanev jõud liidu sotsiaalse mõõtme tugevdamiseks kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtetega; juhib tähelepanu ka koondatud töötajate toetuseks loodud Globaliseerumise Kohanemise Euroopa Fondi (EGF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF), ReactEU (koos lisavahenditega ESF+ jaoks), noorte tööhõive algatuse ja enim puudust kannatavate isikute jaoks loodud Euroopa abifondi (FEAD) tähtsusele;
5. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku eraldada ESF+-ile 2024. aastal kulukohustustena 16,8143 miljardit eurot; tuletab meelde, et ESF+ on peamine vahend inimestesse investeerimiseks ja sotsiaalkaitse ülesehitamiseks ning sellel peab olema keskne roll liikmesriikide toetamisel, et saavutada sotsiaalne ühtekuuluvus, kõrge tööhõive tase, piisav sotsiaalkaitse ning oskustega ja vastupanuvõimeline tööjõud, kes on valmis üleminekuks rohe- ja digitaalrajandusele; nõuab ESF+ vahendite suurendamist, et seda piisavalt rahastada, võttes arvesse elukalliduse järsku tõusu ja selle mõju töötajatele ja nende perekondadele;
6. tuletab meelde, et liikmesriigid, kus mittetöötavate ja mitteõppivate noorte määr on liidu keskmisest kõrgem, peavad eraldama vähemalt 12,5 % oma ESF+ vahenditest noortegarantii rakendamiseks; tunnistab, et noorte töötuse määr ELis on vähenemas, kuigi see suundumus on liikmesriigiti ebaühtlaselt jaotunud ja on endiselt palju kõrgem

kui kogu elanikkonna töötuse määr; rõhutab seetõttu vajadust jätkata investeerimist noortele kvaliteetsete töökohtade loomisse ning kutsub ELi ja kõiki liikmesriike üles mobiliseerima kõik olemasolevad riiklikud ja Euroopa rahalised vahendid, et edendada ja pakkuda noortele inimväärseid töö- ja kvaliteetseid koolitusvõimalusi; kutsub liikmesriike üles kasutama parimal viisil ära ESF+ tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni tegevussuunda, et investeerida sotsiaalsesse innovatsiooni ja stimuleerida tööjõu liikuvust; loodab, et nüüd, kui tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni tegevussuuna eelarvestamine on jälle kooskõlas programmitööga, hakkab see täies mahus tööle 2024. aastal;

7. tuletab meelde, et Euroopa lastegarantii on kehtinud kaks aastat ja et see on oluline vahend üha suureneva laste vaesuse vastu võitlemisel; märgib, et lühikese aja jooksul on liikmesriigid investeerinud lastegarantiisse juba ligikaudu 9 miljardit eurot; kordab oma üleskutset suurendada kiiresti Euroopa lastegarantii rahastamist ja vajadust luua vähemalt 20 miljardi euro suurune sihtotstarbeline eelarve ning nõuab, et see rahastamine tehtaks muudetud mitmeaastase finantsraamistiku raames kättesaadavaks, et selle saaks kasutusele võtta juba 2024. aastal; tuletab samuti meelde oma seisukohta, et kõik liikmesriigid peaksid kasutama vähemalt 5 % jagatud eelarve täitmise alla kuuluvatest ESF+ vahenditest sihtotstarbelisteks meetmeteks, mille eesmärk on võidelda laste vaesuse vastu ja toetada lastegarantii rakendamist; kutsub Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles kasutama laste vaesuse kaotamiseks täielikult ära ELi eelarve olemasolevaid rahastamisvõimalusi, nagu ESF+, ReactEU ning taaste- ja vastupidavusraha;
8. rõhutab liidu demograafilist probleemi, mis tuleneb rahvastiku vananemisest, sündimuse vähenemisest ja oodatava eluea pikenemisest; rõhutab, et demograafiliste probleemidega tegelemiseks puuduvad Euroopa ja riiklikud poliitikameetmed, mis hõlmaksid selliseid valdkondi nagu piisav eluase, piisavad kvaliteetsed hooldusasutused ja tugiteenused, ning rõhutab vajadust investeerida sotsiaalsesse taristusse; rõhutab, et praegune majanduslik ebakindlus mõjutab tõsiselt eakaid inimesi; rõhutab, et eelarves tuleks rõhutada, kui oluline on kaitsta ja edendada eakate inimeste heaolu ja nende põhiõigusi ELis, võttes kasutusele väärrika vananemise kriteeriumid ja nähes ette piisavad rahalised vahendid eluasemesse investeerimise ja sellele juurdepääsu toetamiseks, et tõhusalt lahendada kasvavaid probleeme, mis on seotud taskukohaste eluasemete puudumise, halbade elamistingimuste, eluasemega seotud tõrjutuse ja kodutusega, ning edendada osalemist ühiskonnas ja juurdepääsu kultuurile ja sporditegevusele;
9. kordab, et praegused kriisid ja Ukrainas käiv sõda mõjutavad naisi ulatuslikumalt ning neil on suurem oht kannatada tööhõivealaste ja sotsiaalsete tagajärgede all; nõuab soolise võrdsuslikkusega arvestava eelarve süvalaiendamist, et paremini ühtlustada poliitika ja meetmed, millega edendatakse naiste võrdset osalemist tööturul, ning et loodaks terviklikud süsteemid, mille abil jälgida ja mõõta soolise võrdsuslikkusega arvestava eelarve eraldisi, naiste osalemist tööturul, juurdepääsu tööhõivele ning palga- ja pensionilõhet;
10. rõhutab, et eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA) on osutunud edukaks võitluses COVID-19 pandeemia tagajärjel tekkinud töötuse vastu; kutsub komisjoni lisaks üles tuginema rahastule TERA riiklike

tööhõive kaitsmise ja töötajate sissetuleku säilitamise kavade toetamiseks, mida saab ajutiselt aktiveerida, kui mingi osa ELi kogeb majandusšokki; nõuab, et kõik riiklikud ja ELi erakorralised meetmed, eelkõige need, mis on seotud tööhõive kaitsmise ja sissetuleku hüvitamisega, jätkuksid ja et neid refinantseeritaks seni, kui sõja sotsiaal-majanduslikud tagajärjed avaldavad jätkuvalt negatiivset mõju tööturule ning kuni majandus täielikult taastub; palub komisjonil võtta arvesse Euroopa Kontrollikoja tähelepanekuid TERA rakendamise ja läbipaistvuse kohta;

11. tuletab meelde, et Õiglase Ülemineku Fondist tuleks toetada piirkondi ja inimesi, kes seisavad silmitsi tõsiste sotsiaal-majanduslike ja tööhõivealaste probleemidega, mis on seotud liidu 2030. aasta eesmärkide suunas liikumise ja liidus 2050. aastaks kliimaneutraalsele majandusele ülemineku protsessiga; võtab teadmiseks komisjoni poolt 2024. aastaks ette nähtud assigneeringud summas 1,486 miljardit eurot; rõhutab, kui oluline on tegeleda ülemineku sotsiaalsete aspektidega, eelkõige riikliku sotsiaalse taristu loomisega ja töötajate toetamisega, sealhulgas täiendus- ja ümberõppega, tagades samal ajal turvavõrgu neile, kes on kõrvale jäetud; rõhutab vajadust luua mehhanism, et jälgida rohepöörde mõju sotsiaalsele sidususele ja piirkondlikule ühtekuuluvusele, et tagada õiglus ja teha kindlaks vajadus piisava avaliku sektori toetuse järele;
12. tuletab meelde, et 7. mai 2021. aasta Porto deklaratsioonis seati eesmärgiks vähendada 2030. aastaks vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra, sealhulgas vähemalt 5 miljoni lapse võrra; on seisukohal, et vaesuse ja sotsiaalse puuduse tegelikuks kaotamiseks on vaja suuremaid ambitsioone; võtab teadmiseks, et 2024. aastal eraldatakse jagatud täitmise alla kuuluvast ESF+ eelarvest 4,8 miljardit eurot enim puudust kannatavatele isikutele antavale toiduabile ja esmasele materiaalsele abile, mis ületab praegust eesmärki 4 %, ja juhib tähelepanu puudustkannatavate isikute arvu murettekitavale kasvule; kutsub liikmesriike üles tagama, et väikese sissetulekuga leibkondadeni jõutaks meetmetega, mis vähendavad nende haavatavust kasvavate energiakulude suhtes (isolatsioon, päikesepaneelid); julgustab lisaks liikmesriike eraldama täiendavaid vahendeid, et toetada kõiki leibkondi ja ettevõtjaid nende jõupingutustes vähendada rohepöörde raames energiatarbimist; rõhutab, et kodutus mõjutab paljusid täiskasvanuid ja lapsi ning seda tuleb mõjusalt ennetada ja käsitleda;
13. peab kahetsusväärseks eelarverea 07 20 04 06 (Konkreetsed pädevused sotsiaalpoliitika valdkonnas, sh sotsiaaldialoog) assigneeringute vähendamise jätkumist; rõhutab, et tugev sotsiaaldialoog on Euroopa sotsiaalmodeli põhielement; tuletab meelde liidu võetud kohustust edendada sotsiaalpartnerite rolli ja hõlbustada sotsiaaldialoogi kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 152; rõhutab vajadust tagada piisav toetus sotsiaaldialoogile ning arendada ja parandada sotsiaalpartnerite suutlikkust ning suurendada selle eelarverea assigneeringuid, võttes arvesse ka inflatsiooni; tuletab lisaks meelde, et oluline on tagada piisav toetus töötajate organisatsioonidele suunatud teavitus- ja koolitusmeetmetele, võttes arvesse ka inflatsiooni mõju personalikuludele ametiühingute instituutide eelarvetes; nõuab sellega seoses eelarverea 07 20 04 09 (Töötajate organisatsioonidele suunatud teavitus- ja koolitusmeetmed) assigneeringute suurendamist; on mures selle pärast, et inflatsiooni ja mitme erakordse energiahinnašoki tagajärjel on reaalpalgad praegu languses; on seisukohal, et kiiresti on vaja palgatõusu, et säilitada sisenõudlus ja kaasav majanduskasv ning vähendada topeltkriisi mõju

töötajatele ja kodumajapidamistele; on seisukohal, et ELi eelarves ja mitmeaastases finantsraamistikus on vaja teha täiendavaid jõupingutusi, et aidata sotsiaalpartneritel saavutada kolmepoolsete suutlikkuse suurendamise raamistike kaudu palgatõus, kiirendades nii piisavat miinimumpalka käsitleva kavandatava direktiivi eeldatavat positiivset mõju ja selle kiiret rakendamist;

14. tuletab meelde katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete olulist rolli uute poliitiliste algatuste katsetamisel ning andmete kogumisel tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse valdkonnas; kutsub komisjoni üles hindama katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete ettepanekuid erapooletult, tuginedes õiguslikule ja finantshinnangule kooskõlas institutsioonidevahelise kokkuleppega; kutsub lisaks komisjoni üles intensiivistama dialoogi Euroopa Parlamendiga selle üle, kuidas uuenduslikud ideed võiksid saada uute katseprojektide jaoks rahastamiskõlblikuks, ning andma oma hinnangute kohta üksikasjalikku, selgemat ja läbipaistvat tagasisidet ja selgitusi koos konkreetsete näidetega liidu meetmetest, mida peetakse ettepanekuid hõlmavaks; tuletab ühtlasi meelde, et vastuvõetud katseprojektide ja ettevalmistavate meetmete rakendamine peab olema ettepanekuga kooskõlas;
15. tuletab meelde, et sellistel ametitel nagu Eurofound, EU-OSHA, Cedefop, ETF ja ELA on oluline roll liidu institutsioonidele ja riikidele eriteadmiste andmisel, eelkõige tööhõive- ja sotsiaalküsimustes, ning et neile tuleb anda vajalikud rahalised ja inimressursid muutuvate ülesannete täitmiseks; märgib, et ametite 2024. aasta eelarvestus on kooskõlas eelarve kavandamisega ja Eurofoundi jaoks on teist aastat järjest kavandatud lisasumma (2024. aastal 650 000 eurot), et aidata tal toime tulla Iirimaa paranduskoefitsiendi järsu tõstmisega; kordab oma varasemat nõudmist² toetada ELA üleskutset muuta 15 lähetatud riikliku eksperdi ametikohta ajutiste teenistujate ametikohtadeks ja luua kaks täiendavat lepingulise töötaja ametikohta, ilma et see mõjutaks eelarvet, et suuta kaasata ülesannete täitmiseks vajalikke töötajaid ja neid ka hoida ning viia lähetatud riiklike ekspertide osakaal ELA töötajate hulgas rohkem kooskõlla standardolukorraga teistes ELi ametites; on seisukohal, et detsentraliseeritud asutuste eksperditeadmisi tuleks paremini ära kasutada;
16. tuletab meelde eelarvealase vastutuse ja prioriteetide seadmise tähtsust, rõhutades samal ajal paindlikkuse ja piisavate vahendite tähtsust, et reageerida suurtele kriisidele ning nende sotsiaalsetele ja tööhõivealastele mõjudele; kordab muret selle pärast, et praegune kõrge inflatsioon avaldab suurt survet mitmeaastase finantsraamistiku ülemmääradele, mis ei jäta varusid iga-aastase eelarvemenetluse ja ELi pikaajaliste eesmärkide suurimate probleemide lahendamiseks; kordab seetõttu oma nõudmist, et praegune mitmeaastane finantsraamistik vaadataks kiiresti, põhjalikult ja ambitsioonikalt läbi; on veendunud, et komisjoni sellekohane ettepanek ei vasta ELi püüdlustele lahendada praegused ja tulevased sotsiaalsed probleemid; väljendab heameelt võetud kohustuse üle investeerida Euroopa suveräänsusse, kuid peab siiski kahetsusväärseks, et Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi (STEP) ettepanek ei ole piisavalt ambitsioonikas, ning kordab oma nõudmist luua täiemahuline Euroopa suveräänsuse fond³, et tagada ELi strateegiline autonoomia, sealhulgas investeringud inimkapitali ja oskustõrjõusse, edendada kaasavat juurdepääsu kvaliteetsetele töökohtadele ning tegeleda peamiste majandus- ja tööstussektorite jaoks kriitilise tähtsusega tööjõu ja oskuste nappusega;

² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0191_ET.pdf

³ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0053_ET.pdf

rõhutab, kui oluline on võtta kasutusele uued rahalised vahendid, et vältida ESF+ vahendite kõrvalesuunamist selle erieesmärkidelt; rõhutab vajadust kindla ja kestliku kava järele, et katta taasterahastu „NextGenerationEU“ raames võlgade tagasimaksmise suurenenud intressikulud; kiidab täielikult heaks täiendava rahalise abi andmise Ukrainale ja väljendab heameelt hiljuti kavandatud Ukraina toetusrahastu üle;

17. kutsub komisjoni üles töötama välja asjakohase strateegia sotsiaalsete eesmärkide integreerimiseks liidu kulutustesse; on seisukohal, et sotsiaalse süvalaiendamise metoodika liidu eelarves oleks vajalik tagamaks, et kõik liidu rahastatavad poliitikavaldkonnad toetavad Euroopa sotsiaaldiguste samba määratletud 20 põhimõtet ning et kõik liidu kulutused aitavad kaasa Euroopa sotsiaalsete eesmärkide saavutamisele; rõhutab, et liidu vahendite kasutamist reguleerivad eeskirjad peavad tagama kõige kõrgemal tasemel sotsiaalsete diguste ja demokraatlike põhimõtete järgimise ja seda parandama ning olema kooskõlas Euroopa sotsiaaldiguste samba, kestliku arengu eesmärkide ja töötajate põhiõigustega; nõuab, et reeglid võimaldaksid avaliku sektori raha eraldada ainult nendele tööandjatele, kes austavad töötajate õigusi ja kohaldatavaid töötingimusi; nõuab mõjusamat sotsiaalset tingimuslikkust riigihangete ja kontsessioonide eeskirjades ning selle toetamist mõjusate karistustega; julgustab Euroopa Komisjoni kaaluma lisaks Eurostati andmetele ja nendega seoses põhjaliku andmebaasi loomist, mis võimaldaks tööhõive, elutingimuste ja töösuhete arengut õigeaegselt ja usaldusväärselt jälgida; on seisukohal, et asjakohaselt tuleks tegeleda sotsiaalsete riskide tuvastamisega ning võtta arvesse erinevat mõju tööhõivele ja pikaajalist töötust konkreetsetes tööstusharudes; kutsub seetõttu komisjoni üles esitama ELi sotsiaaleelarve raames kestliku arengu eesmärkidele tehtavate kulutuste jälgimise metoodika, mis põhineb Euroopa sotsiaaldiguste samba põhimõtetel, ning sotsiaalvaldkonna tulemustabeli ja heaolunäitajad, et mõõta mitmeaastase finantsraamistiku ja taasterahastu „NextGenerationEU“ raames rahastatavate eri fondide, instrumentide ja vahendite üldist mõju⁴;
18. on seisukohal, et mitmekeelsuse põhimõtte kaitsmine ja edendamine on väga oluline, kuna see edendab demokraatliku osalemise kvaliteeti ja läbipaistvust; nõuab sellega seoses suulise ja kirjaliku tõlke teenuste rahastamise piisavat suurendamist ELi institutsioonide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja komisjoni poolt, ning nende teenuste maksimaalsel määral institutsioonisiseseks muutmist ning neid osutavate töötajate töötervishoiu ja tööohutuse tagamist;
19. nõuab, et ELi 2024. aasta eelarves pöörataks tähelepanu saarte, äärepoolseimate piirkondade ja territooriumide, maa- või äärepoolsete piirkondade, vähem ligipääsetavate äärealade, mägipiirkondade või mahajäänud piirkondade vajadustele ja suhetele nende piirkondadega, kuna neid mõjutavad eriti praeguste kriiside sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed ning nad on kliimamuutuste kahjuliku mõju suhtes haavatavamad.

---

⁴ EMPL-komisjoni muudatusettepanekutena esitatud seisukoht 2024. aasta eelarvemenetluse suuniste kohta – III jagu, 2.3.2023 EMPL_AD(2023)745178 PE745.178v01-00

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 34 -: 3 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Jarosław Duda, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Irena Joveva, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Sara Matthieu, Jörg Meuthen, Max Orville, Sandra Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Romana Tomc, Nikolaj Villumsen, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alex Agius Saliba, Carmen Avram, Gheorghe Falcă, Aurore Lalucq, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Ralf Seekatz
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Andrey Novakov, Helmut Scholz

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

34	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Gheorghe Falcă, Cindy Franssen, Andrey Novakov, Ralf Seekatz, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Dragoş Pîslaru
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Carmen Avram, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Aurore Lalucq, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Daniela Rondinelli
The Left	Sandra Pereira, Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri

3	-
ECR	Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	Dominique Bilde
NI	Jörg Meuthen

4	0
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

30.8.2023

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod (2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Pascal Canfin

ETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarve tuleb otsustaval ajal nii liidu strateegiliste eesmärkide saavutamise seisukohast, nagu Euroopa roheline kokkuleppe rakendamine, kui ka geopoliitiliselt, seoses Venemaa jätkuva agressioonisõjaga Ukrainas ning Euroopa Parlamendi ja komisjoni 9. koosseisu ametiaja lõppemisega;
2. rõhutab, et vaatamata Venemaa provotseerimata ja põhjendamatu Ukraina-vastase agressioonisõja, COVID-19 pandeemia ja loodusõnnetuste enneolematutele oludele reageeris liit otsustavalt ja kiiresti, kasutades ühe peamise vahendina liidu eelarvet;
3. rõhutab, et kliimamuutused ja elurikkuse vähenemine kujutavad endast liidu pikaajalisele julgeolekule, sealhulgas toiduga kindlustatusele, suurimat liihtohtu, ning üksnes suurendavad inflatsioonisurvet; rõhutab, et rohepöörde kiirendamine tugevdab liidu pikaajalist strateegilist autonoomiat, majanduslikku julgeolekut ja vastupanuvõimet ning parandab kodanike heaolu;
4. rõhutab, kui oluline on integreerida kliimamuutustega kohanemine kõikidesse asjakohastesse liidu rahastatavatesse poliitikavaldkondadesse ja programmidesse, et võimaldada kiiret reageerimist sellistele hädaolukordadele nagu hiljutised üleujutused, tulekahjud, pandeemiad ja muud ettenägematud sündmused; rõhutab, kui oluline on jätkuvalt tagada liidu elanikkonnakaitse mehhanismi piisav rahastamine, et liit saaks sellistele hädaolukordadele reageerida; rõhutab vajadust parema kliimakatastroofideks valmisoleku järele, suurendades selleks kohanemisvõimet ja kehtestades liidu tasandil kliimamuutustega kohanemise meetmed, sealhulgas Euroopa jaoks oluliste taristute vastupidavustesti globaalse soojenemise 1,5–4 °C stsenaariumi suhtes, et vähendada haavatavust kliimašokkide mõju suhtes; rõhutab vajadust tunnistada liidu programmide tähtsust investeringute ja toetuse pakkumisel, et ennetada tervisekriise ning tugevdada liidu vastupanuvõimet;
5. tuletab meelde, et taaste- ja vastupidavusraha peaks aitama kaasa elurikkuse ja

kliimameetmete integreerimisele liidu poliitikasse, õiglase ülemineku hõlbustamisele ja pandeemiast taastamise rahastamisele ning tervishoiusüsteemide ajakohastamisele ja valmisolekule; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama kava „REPowerEU“ täieliku elluviimise, et kiirendada taastuvate energiaallikate ja tehnoloogiate kasutuselevõttu, eesmärgiga kiirendada rohepööret ja teha lõpp sõltuvusele Venemaa fossiilkütustest;

6. rõhutab vajadust tagada, et olulise kahju ärahoidmise põhimõtte integreeritakse kõikidesse liidu tegevustesse eelarve täitmise kaudu vastavalt komisjoni ettepanekule muuta finantsmäärust kooskõlas liidu kohustusega tagada kestlik rahastamine ja rohepööre;
7. rõhutab keskkonna- ja kliimaprobleemide piiriülest olemust ning vajadust kooskõlastatud lähenemisviisi järele; tuletab meelde peatset vajadust taastada Ukraina looduskapital ja rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarve ja 2021.–2027. aasta mitmeaastane finantsraamistik on üliolulised, et säilitada liidu kliimaalane juhtpositsioon ja usaldusväärus rahvusvaheliste partnerite silmis;
8. rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarves peaks rohepööre endiselt olema üks prioriteetidest ja liidu eelarve tuleks viia kooskõlla liidu eesmärkidega muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimaneutraalseks, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige Pariisi kokkuleppe ja Kunmingi-Montreali elurikkuse raamistikuga, ning see peaks aitama oluliselt kaasa Euroopa roheline kokkuleppe ja kaheksanda keskkonnaalase tegevusprogrammi rakendamisele;
9. nõuab veel kord kahjulike toetuste järkjärgulist kaotamist ning kõigi liidu fondide ja programmide vahelist sidusust; rõhutab, et projektid ja programmid, mis ei ole kooskõlas eesmärgiga piirata globaalset soojenemist nii, et see jääks alla 1,5 °C, või eesmärgiga peatada ja pöörata ümber elurikkuse hävimise protsess, ei tohiks olla kõlblikud liidu eelarvest toetust saama;
10. rõhutab vajadust teha jätkuvaid pingutusi, et saavutada liidu eelarves ja Euroopa Liidu taasterahastu kuludes 16. detsembri 2020. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes sätestatud kliima ja bioloogilise mitmekesisuse süvalaiendamise eesmärgid, ning nõuab liidu 2024. aasta eelarves suuremaid pingutusi, et need kulutuste tasemed saavutada; taunib asjaolu, et komisjon ei ole veel avaldanud kulutuste eelmärgistamise meetodikat, mis aitaks kaasa elurikkuse vähenemise peatamisele ja ümberpööramisele; toonitab, et liidu 2024. aasta eelarves tuleb teha lisapingutusi, et tagada 2026. ja 2027. aastaks seatud elurikkusega seotud kulutuste eesmärkide täitmine; rõhutab, et ajavahemikul 2021–2030 jääb elurikkusmeetmete rahastamiseks puudu ligikaudu 18,69 miljardit eurot aastas¹ ja et seda olukorda tuleks võimalikult kiiresti parandada; kutsub komisjoni üles võtma hoolikalt arvesse järeldusi, mis on esitatud Euroopa Kontrollikoja eriaruandes 09/2022 kliimakulutuste kohta ELi 2014.–2020. aasta eelarves ning 2022. aasta novembri tulemusauditis;
11. võtab teadmiseks komisjoni eelhindamise meetodikal põhinevad hinnangud, et kliimameetmete rahastamise kogusumma liidu eelarves ulatub 58 134 miljoni euroni, mis moodustab 31,9 %; ootab, et komisjon esitaks 2023. aastal meetodika selliste

---

¹ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/793eb6ec-dbd6-11ec-a534-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-258471562>

kliimaga seotud kulude jälgimiseks, mis on mõjupõhised (võtavad arvesse CO₂ mõju), et täiendada kavatsustepõhist metoodikat (kasutades liidu kliimakoefitsiente); nõuab edasist tööd kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise eristamiseks, nagu on sätestatud institutsioonidevahelises kokkuleppes;

12. rõhutab vajadust tagada kooskõla kliima ja elurikkuse rahastamise vahel ning kutsub komisjoni üles avaldama eelarveprojekti esitamisel iga programmi kohta kulude summad ja osakaalud, mis aitavad kaasa mõlema eesmärgi saavutamisele;
13. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks edasi arendanud metoodikat, milles vaadeldakse poliitika kujundamist ja vahendite eraldamist ning eelkõige soolise mõju järelhindamise esitamist üksikasjalikumal tasandil ja mahtude aruandlust; kutsub komisjoni üles hindama soolist mõju terviklikult ja hõlbustama seda, et kõik asjakohased andmed oleksid jälgimiseks kättesaadavad;
14. väljendab heameelt kaasseadusandjate saavutatud kokkulepete üle paketi „Eesmärk 55“ väga suure osa dokumentide suhtes; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tuginema paketi täielikuks rakendamiseks tugevale edasiliikumisele ja saavutustele; väljendab heameelt liidu ravimialaste õigusaktide läbivaatamise üle; tuletab meelde, et liit peab tegelema ravimite nappuse ja tarneahela kitsaskohtadega; tuletab meelde, et liidu tervishoiusüsteemid on pandeemia-aastate tõttu ülekoormatud; nõuab suuremaid avaliku sektori investeeringuid, et täita liidus rahuldamata ravivajadused ja töötada välja järgmise põlvkonna antibiootikumid;
15. rõhutab, kui oluline on liidu eelarve jätkuv toetus liidu ametitele, kelle roll praeguses enneolematu olukorras suureneb; tuletab meelde, et vastuvõetud ja tulevastes ettepanekutes ette nähtud uute meetmete nõuetekohaseks järgimiseks peab keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni pädevusse kuuluvatel liidu ametitel (EEA, ECHA, EMA, ECDC ja EFSA) olema piisavalt rahalisi vahendeid ja töötajaid; rõhutab, et ametite töötajate arvu vähenemine võib muu hulgas ohustada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamist või rahvaterviseriskide edukat juhtimist ning Euroopa terviseliidu loomist, mida toetab ühtne Euroopa terviseandmeruum;
16. tuletab meelde, et liidul on 2024. aastaks vaja eelarvet, mis on kooskõlas elurikkuse strateegia 2030, strateegia „Talust taldrikule“, ringmajanduse tegevuskava, kestlikkust toetava kemikaalistrateegia ja nullsaaste tegevuskava rakendamisega; kutsub sellega seoses üles suurendama eelarvetoetust uuele programmile LIFE ja õiglase ülemineku fondile ning kõigile muudele looduskaitset toetavatele ja kaitsvatele programmidele;
17. rõhutab, kui oluline on tugevdada tervishoiusüsteemide kestlikkust ja vastupanuvõimet, vähendades samal ajal erinevusi võrdses juurdepääsus tervishoiule ja ravimitele; rõhutab, et tervishoiuga seotud kulutuste puhul tuleks järgida terviseühtsuse ja „Tervis kõikides poliitikavaldkondades“ lähenemisviise; tunnistab liidu programmide tähtsust investeeringute ja toetuse pakkumisel, et ennetada piiriüleseid tervisekriise ning tugevdada tervishoiusüsteemide ja -taristu vastupanuvõimet; rõhutab vajadust jätkata liidu vähktõvevastast võitlust kooskõlas vähktõvevastase võitluse kavaga ja tagada piisav rahastamine, keskendudes eelkõige meetmetele, mis annavad kodanikele käegakatsutavaid tulemusi; nõuab edasisi meetmeid ja rahalisi vahendeid

antimikroobikumiresistentsusega seotud probleemide lahendamiseks;

18. nõuab sellega seoses, et lisaks programmile „EL tervise heaks“ suurendataks liidu 2024. aasta eelarves toetust Euroopa terviseleiidule; rõhutab, et tuleks eraldada piisavalt vahendeid investeringute suurendamiseks tervishoiu valdkonna teadus- ja arendustegevusse, muu hulgas pandeemiaks valmisoleku ja pandeemiate ohjamise parandamiseks; kordab oma muret ja väljendab kahetsustunnet selle pärast, et üle 50 % programmi „EL tervise heaks“ eelarvest eraldati komisjoni tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse tegevuskuludeks, ning rõhutab, kui oluline on eraldada asjakohased rahalised vahendid programmi „EL tervise heaks“ määruses ette nähtud tegevustele; rõhutab liidu omavahendite tõhustatud süsteemi tähtsust, et rahastada liidu tervise-, keskkonna- ja kliimaeesmärke ning aidata kaasa taasterahastu „NextGeneration EU“ võlgade sissenõudmisele; väljendab heameelt sellega seotud kokkulepitud sätete üle, mis käsitlevad muu hulgas ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS) ja süsiniku piirmeetet (CBAM), ning kutsub liikmesriike üles võtma võimalikult kiiresti vastu uus omavahendite pakett, mille komisjon esildas 14. detsembril 2021; nõuab liidu omavahendite tugevamat sidumist keskkonna- ja kliimapoliitikaga järgmises teises pakettis;
19. rõhutab vajadust kaaluda täiendavaid toetusmeetmeid, et tugevdada liidu strateegilist sõltumatust ja vähendada liidu sõltuvust kolmandatest riikidest seoses esmatähtsate ravimite tootmisega;
20. rõhutab, et liidu eelarve on ülemineku keskmes ning keskkonnahoidlikuma, kestlikuma, vastupidavama, konkurentsivõimelisema ja sotsiaalselt kaasavama liidu, kus juurdepääs tervishoiule on võrdne ja universaalne, peamine võimaldaja;

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	29.8.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 57 -: 5 0: 6
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Maria Arena, Traian Băsescu, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Agnès Evren, Helène Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsik, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Javi López, César Luena, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolores Montserrat, Ville Niinistö, Nikos Papandreou, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Frédérique Ries, Sándor Rónai, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Christine Schneider, Ivan Vilibor Sinčić, Maria Spyraiki, Nils Torvalds, Edina Tóth, Achille Variati, Petar Vitanov, Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Anna Zalewska
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Stefan Berger, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Margarita de la Pisa Carrión, Nicolás González Casares, Max Orville, Massimiliano Salini, Christel Schaldemose, Susana Solís Pérez, Nicolae Ștefănuță, Sarah Wiener
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Pietro Bartolo, Maria da Graça Carvalho, Marie Dauchy, Daniel Freund, Marisa Matias, Kira Marie Peter-Hansen, Kathleen Van Brempt, Viola von Cramon-Taubadel, Lucia Vuolo

15.9.2023

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI KIRI

Johan Van Overtveldt
Esimees
Eelarvekomisjon
BRÜSSEL

Teema: Kirja vormis arvamus Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod (2023/0264(BUD))

Austatud esimees

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjonile tehti kõnealuse menetluse raames ülesandeks esitada arvamus Teie komisjonile. Komisjon otsustas oma 27. oktoobri 2022. aasta koosolekul esitada arvamuse kirja vormis. Küsimust arutati 23. mai 2023. aasta koosolekul ning arvamus võeti vastu 19. septembri 2023. aasta koosolekul.

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et liidu 2024. aasta eelarve peaks olema kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe, rohelise kokkuleppe tööstuskava, ELi kliimanetraalsuse eesmärkide ja Pariisi kokkuleppe eesmärkidega; on veendunud, et ELi eelarve peaks tagama piisavad rahalised vahendid kestliku majanduskasvu edendamiseks ning aitama piisavalt toetada kodanikke ja ettevõtjaid, keda mitmed kriisid ning nende sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed on kõige rohkem mõjutanud; käsitleb jätkuvalt Venemaa agressioonisõja tagajärgi, andes otsest toetust Ukrainale ning tugevdades liidu avatud strateegilist autonoomiat, energiasõltumatust, digiüleminekut, küberturvalisust ja kaitsevõimet;
2. rõhutab vajadust suurendada investeeringuid ELi tööstusesse; toonitab, et 2024. aasta peab olema aasta, mil Euroopa hakkab investeerima oma tööstuse konkurentsivõimesse, tunnistades, kui oluline on investeerida ettevõtetesse, et edendada kestlikku majanduskasvu ja kvaliteetseid töökohti;
3. tuletab meelde kiirema inflatsiooni negatiivset mõju ELi eelarvele, eelkõige suuremate taasterahastu maksete tõttu, ning asjaolu, et sellest tulenevalt on ühtsesse varuinstrumenti jäänud ebapiisavad summad, et tulla toime ettenägematute kuludega, sealhulgas ELi edasise reageerimisega Ukraina-vastases sõjas toimuvatele arengutele, ning kõigi uute meetmetega ELi sõltuvuse vähendamiseks energia-, digi- ja tööstussektoris; rõhutab, et taasterahastu intressimaksud ei tohiks kunagi kahjustada teiste ELi programmide asjakohast rahastamist; rõhutab, et Euroopa jõuka ja konkurentsivõimelise nullnetotuleviku tagamiseks tuleb liidu eelarves seada prioriteediks teadusuuringud, innovatsioon ja tööstusinvesteeringud, mis aitavad kaasa CO₂ heite vähendamisele ning suurendavad kõigi Euroopa tööstusharude vastupanuvõimet ja konkurentsivõimet;

4. on kindlalt veendunud, et olemasolevatele liidu programmidele tuleks eraldada suurem eelarve, et tagada 2020. aastal kokku lepitud eesmärkide ja hiljem lisatud uute eesmärkide saavutamise kiirele inflatsioonile vaatamata, eelkõige kaitse- ja tööstuspoliitika valdkonnas; rõhutab, et kasutada tuleks vähemalt kõiki programmide jaoks kättesaadavaid rahalisi vahendeid, sealhulgas kõiki kulukohustustest vabastatud kättesaadavaid vahendeid vastavalt finantsmääruse artikli 15 lõikele 3;

5. nõuab muudetud mitmeaastase finantsraamistiku õigeaegset vastuvõtmist, et anda piisavalt aega 2024. aasta eelarves kokku leppimiseks, mis on kriitilise tähtsusega, arvestades asjaolu, et NGEUd ei saa enam kasutada kriitilise tähtsusega ELi programmide (sealhulgas programmi „Euroopa horisont“) tugevdamiseks, nagu tehti 2021.–2023. aastal; rõhutab, et rahastamise ümberjaotamine olemasolevate rahastamisprogrammide vahel ei ole elujõuline pikaajaline lahendus, ning usub, et mitmeaastase finantsraamistiku ambitsioonikas muutmine annaks ELi kodanikele ja ettevõtjatele positiivse signaali;

6. tunneb heameelt komisjoni ettepaneku üle Euroopa strateegiliste tehnoloogiate platvormi (STEP) kui liidu tööstuspoliitika eelarvekomponendi kohta; juhib tähelepanu, et komisjoni taotletav summa on esimene positiivne samm, kuid sellega ei täideta Euroopa suveräänsuse fondi loomise lubadust; julgustab komisjoni tegema järgmises mitmeaastases finantsraamistikus ettepaneku uue sihtotstarbelise mehhanismi kohta; taunib asjaolu, et selle rahastamisel suunatakse peamiselt vahendeid ümber olemasolevatest fondidest, pakkumata usaldusväärset toetust olulistele algatustele, nagu nullnetotööstuse määrus või kriitilise tähtsusega toorainete määrus; on seisukohal, et see kahjustab tõsiselt STEPi lisaväärtust, kuna sellega jäetakse kõrvale liidu tööstuse tuleviku ja avatud strateegilise autonoomia jaoks olulise tähtsusega rahastamine;

7. rõhutab veel kord vajadust võtta kasutusele piisav rahastamine kõigi uute seadusandlike ettepanekute jaoks, millega toetatakse energiasüsteemi ümberkujundamist, keskkonnaalast üleminekut ja digiüleminekut; nõuab, et sellistele algatustele nagu Euroopa kiibimäärus, uus Euroopa Bauhaus, turvaline ühenduvus, vesinikupank ja STEP tuleks eraldada lisaelarve või tuleks neile ette näha täiesti uued eelarveread; nõuab kindlalt piisavate rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemist kogu liidus;

8. tuletab meelde, kui oluline on ühtlustada ja edendada koostoiimet kõigi ELi rahastamiskavade vahel, millega toetatakse Euroopa tööstuse osalejaid ja novaatoreid; rõhutab vajadust anda võimalikele taotlejatele selget ja kättesaadavat teavet; palub täiendada teavet sihtotstarbelise haldustoega, eelkõige VKEdele;

9. taunib nõukogu seisukohas 2024. aasta eelarve kohta soovitatud programmi „Euroopa horisont“ ulatuslikke kärpeid summas 166 miljonit eurot, eelkõige arvestades asjaolu, et NGEU kulukohustused kehtivad ainult 2023. aasta lõpuni ja seega ei ole nendest vahenditest kärbet võimalik kompenseerida; rõhutab, et kõik tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni pädevusalasse kuuluvad programmid, mis on rohe- ja digipöörde ning ELi avatud strateegilise autonoomia seisukohast kriitilise tähtsusega, sõltuvad suurel määral innovatsiooni edendamise, mida on võimalik saavutada üksnes pikaajalise kestliku rahastamisega; tuletab sellega seoses meelde, et teadusuuringute rahastamise jätkuv muutmine ja kasutusotstarbe muutmine ning ümbersuunamine uutele projektidele ja poliitilistele prioriteetidele, olgugi et need on kiireloomulised, seab ohtu ELi pikaajalised eesmärgid ja sihid, sealhulgas seoses kliima- ja energiaeesmärkidega;

10. tuletab meelde rahaliste vahendite ja ambitsioonide struktuurse puudujäägi negatiivseid tagajärgi, millest annab tunnistust asjaolu, et programmi kahel esimesel aastal ei olnud võimalik rahastada üle 71 % programmi „Euroopa horisont“ raames suurepäraseks hinnatud projektidest; taunib sellest tulenevat ande raiskamist; nõuab programmi „Euroopa horisont“ eelarve suurendamist, mis võimaldaks igal allprogrammil rahastada vähemalt 50 % kõigist suurepäraresetest ettepanekutest.

11. tuletab sellega seoses meelde komisjoni kommunikatsioonieelarve kavandatud suurendamist 240 miljoni euro võrra kuni kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku lõpuni; taunib asjaolu, et sellist algatust rahastatakse rahaliste vahendite ümberpaigutamisega liidu peamistest programmidest, sealhulgas programmist „Euroopa horisont“;

12. rõhutab, kui oluline on üleminek väga energiatõhusale ja taastuvenergiaga põhinevale energiasüsteemile suurema ühendatuse kaudu, et vähendada ELi energiasõltuvust, parandades seeläbi energiahindade stabiilsust ja taskukohasust, ning investeerida märkimisväärselt energiasäästu ja -tõhususe meetmetesse, riigisisese taastuvenergia tootmisvõimsuse suurendamisse, eriti mahajäänud liikmesriikides, ning tööstusprotsesside CO₂ heite vähendamisse kooskõlas ELi valdkondliku integratsiooni strateegiaga;

13. tuletab meelde, et investeeringud sotsiaal-majanduslikku taastumisse pärast pandeemiat ja kõrgeid inflatsioonimäärasid arvestades on endiselt väga olulised; rõhutab, et toetada tuleb üleminekut tööstusharudes ja sektorites, kus heidet on raske vähendada, et saavutada konkurentsivõimeline CO₂-neutraalse majandusega liit; kordab vajadust teha jõulisi investeeringuid taristusse, tugevdada elektrivõrke, ühenduvust ning hõlbustada vesiniku tarnimist ja ladustamist; toetab asjaomaste ühissettevõtete eelarve suurendamist sellistes valdkondades nagu saastevaba vesinik ja peamised digitehnoloogiad, eelkõige seoses pandeemiast ja Venemaa agressioonisõja mõjust enim mõjutatud sektorite ja VKEde toetamisega ning kliimanetraalsusele kaasa aitavate tegevustega;

14. tunneb muret, et kuigi 2024. aasta eelarves nähakse kaitsetööstusele ette uued sihtotstarbelised rahalised vahendid, rahuldataks vajadused osaliselt paindlikkusinstrumendist võetavat 300 miljonit eurot kasutades, mis tekitab ebakindlust kaitse tulevase kestliku rahastamise osas; väljendab muret, et ELi tulevase eelarveid (2025–2027) võidakse täita mitmeaastase finantsraamistiku muutmise ja ELi omavahendite otsuseta, mis juhib tähelepanu vajadusele võtta edukalt vastu komisjoni ettepanekud uute omavahendite kohta;

15. nõuab nullnetotööstuse akadeemiate ja Euroopa akuliidu akadeemiate rakendamiseks asjakohast rahastamist; tuletab meelde, kui oluline on kvalifitseeritud tööjõu olemasolu, mis aitab kaasa rohe- ja digipöördele; nõuab koolituse, täiendus- ja ümberõppe edendamist;

16. rõhutab naiste teaduses, tehnoloogias, inseneerias ja matemaatikas ning süvatehnoloogia innovatsioonis ja riskikapitali sektorites osalemise tähtsust; nõuab soolise võrdõiguslikkuse edendamist kõigi programmide rakendamisel ja järelevalves;

17. nõuab tööstuse, teadusuuringute ja energeetika poliitikavaldkondades kõigi ametite ja liidu organite piisavat rahastamist ja personaliga varustamist; nõuab Energeetikasektorit Reguleerivate Asutuste Koostööametile (ACER) lisavahendeid ja töötajaid ning 10 täiendavat täistööajale taandatud ametikohta ja vastavaid lisaassigneeringuid Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametile (ENISA); taunib nõukogu kavandatud kärpeid ACERi ja Euroopa Liidu Kosmoseprogrammi Ameti (EUSPA) eelarves ajal, mil neile antakse uusi ülesandeid

seoses hiljuti vastu võetud õigusaktidega.

Lugupidamisega

Cristian-Silviu Buşoi

Esimees

Christian Ehler

Raportöör

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

57	+
PPE	Traian Băsescu, Stefan Berger, Alexander Bernhuber, Maria da Graça Carvalho, Agnès Evren, Peter Liese, Dolors Montserrat, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Massimiliano Salini, Christine Schneider, Maria Spyrali, Lucia Vuolo, Pernille Weiss
Renew	Pascal Canfin, Asger Christensen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Max Orville, Erik Poulsen, Frédérique Ries, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Michal Wiezik
S&D	Maria Arena, Pietro Bartolo, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Christophe Clergeau, Cyrus Engerer, Helène Fritzon, Nicolás González Casares, Javi López, César Luena, Nikos Papandreou, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Kathleen Van Brempt, Achille Variati, Petar Vitanov
The Left	Anja Hazekamp, Marisa Matias, Marina Mesure, Silvia Modig, Mick Wallace
Verts/ALE	Bas Eickhout, Daniel Freund, Malte Gallée, Tilly Metz, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Kira Marie Peter-Hansen, Nicolae Ștefănuță, Viola von Cramon-Taubadel, Sarah Wiener

5	-
ECR	Sergio Berlato, Teuvo Hakkarainen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Marie Dauchy
NI	Ivan Vilibor Sinčić

6	0
ECR	Joanna Kopcińska, Anna Zalewska
ID	Gianna Gancia, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone
NI	Edina Tóth

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

19.7.2023

SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve – kõik jaod
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Andreas Schwab

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. märgib, et eelarvemenetluses vastutab siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon 1. rubriigi (ühtne turg, innovatsioon ja digitaalvaldkond), sh eelarvepeatükide 03 02 (ühtse turu programm), 03 03 (ELi pettustevastase võitluse programm) ja 03 05 (tollikoostöö) eest;
2. väljendab heameelt selle üle, et siseturu toimimisele on eraldatud suurem summa; rõhutab siiski, et inflatsiooni suurenemisel oli ELis eelmisel aasta märkimisväärne mõju; märgib, et suure inflatsiooni tõttu on kavandatud eelarve eelmise aasta omaga võrreldes väiksem; rõhutab, et sellist inflatsiooni on vaja eelarve kindlaksmääramisel arvesse võtta; nõuab eelarve kohandamist, võttes arvesse 2022. aasta keskmist inflatsioonimäära ELis; hoiatab, et valitsemissektori suured kulutused võivad inflatsiooni veelgi suurendada; rõhutab vajadust teha kindlaks vähetõhusad programmid ja vähendada nende rahastamist ning vajadust näha ette piisavad vahendid uute prioriteetide rahastamiseks;
3. märgib, et Venemaa õigustamatu ja ebaseaduslik sõda Ukraina vastu tekitab siseturul jätkuvalt selliseid probleeme nagu kõrge inflatsioon ning moonutused tarneahelates ja kaubavoogudes; nõuab seetõttu stiimuleid, millega muuta ühtne turg vastupidavamaks ning vähendada selle sõltuvust ja mitmekesisitada tarneahelaid;
4. nõuab piisavaid ja tulemuslikke algatusi ühtse turu taastamiseks, edasiseks süvendamiseks ja väljakujundamiseks, toetades samal ajal üleminekut digitaalsele, kestlikule sotsiaalsele turumajandusele, et edendada Euroopa tarbijate huve, parandades tarbijate heaolu, kõrgetasemelist kaitset, ning tegeleda põhjendamatute ja ebaproportsionaalse tõketega nelja vabaduse ees, mis muudavad ühtse turu tugevamaks ja vastupidavamaks, et suurendada ELi kaubavooge ja parandada väärtusahelaid, aidates seeläbi kaasa majanduskasvule;
5. tuletab meelde, et avaliku sektori investeeringute maht taastus pärast finantskriisi ja jõudis Ameerika Ühendriikidega võrreldavale tasemele; rõhutab, et erainvesteeringud on liidus märkimisväärselt maha jäänud; nõuab asjakohast struktuuripoliitikat nii ELi kui ka

liikmesriikide tasandil, et suurendada nende atraktiivsust investeringute ja talentide sihtkohana, vähendades muu hulgas bürokraatiat;¹

6. väljendab heameelt ühtse turu ja InvestEU programmide positiivse vastuvõtmise üle; on veendunud, et need programmid aitavad jätkuvalt parandada siseturu toimimist ning VKEde ja idufirmade konkurentsivõimet, et luua globaliseerunud turul Euroopa majanduskasvu; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles säilitama programmide, eelkõige rohepööret ja digiüleminekut, sealhulgas tööstussektorit toetavate algatuste piisav rahastamine ning tagama nende tõhususe ja järelevalve kõigil tasanditel; on veendunud, et 2024. aasta eelarvest tuleks teha kulutusi, võttes arvesse siseturu arengu, sotsiaalse ühtekuuluvuse, VKEde kestlikkuse ja siseturul erinevuste kaotamise meetmete mõjusust;
7. kutsub liikmesriike üles rakendama riiklikke taaste- ja vastupidavuskavasid, et toetada digi- ja kestlikku üleminekut; tuletab meelde vajadust koostoime järele ühtse turu ja taasterahastu „NextGenerationEU“ vahel; on veendunud, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades tuleks arvesse võtta muutusi liikmesriikides pärast sõja algust Ukrainas ja järjestikuseid kriise;
8. soovitab eraldada eraldi eelarve sellise programmi loomiseks, mille eesmärk on teavitada tarbijaid nende õigustest siseturul;
9. rõhutab eelkõige teenuste vaba liikumise suurt potentsiaali, mis on veel vähe arenenud, ning nõuab algatusi ja meetmeid piiriülese teenustekaubanduse edendamiseks, austades täielikult teenuste osutamise vabadust ja võttes arvesse liikmesriikide õigust reguleerida teenuseid üldistes avalikes huvides, järgides samal ajal mittediskrimineerimise, vajalikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume; kutsub komisjoni üles uurima kiiresti kõiki siseturu reeglite rikkumise juhtumeid, olenemata liikmesriigi suurusest;
10. rõhutab, et digiteenuste õigusakt ja digiturgude õigusakt ning tulevased tehisintellekti ja andmeid käsitlevad õigusaktid tugevdavad digitaalrajandust, kaitsevad tarbijaid internetis, tagavad õigluse ja konkurentsile avatuse digitaalsel turul ning kehtestavad selged reeglid selle kohta, kuidas veebiplatvormid ja sisu pääsuvalitsejad tegutsevad; nõuab liidu digipoliitika piisavat rahastamist, et püüelda liidu juhtpositsiooni poole ülemaailmses digitaalrajanduses.
11. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle luua liidu tolliseadustik, Euroopa Liidu tolliamet ja Euroopa tolliandmekeskus; rõhutab, kui oluline on tollisüsteemide edasine standardimine, digitaliseerimine ja automatiseerimine; rõhutab, et liikmesriikide ametiasutustel peaksid olema piisavad vahendid tollivaldkonna ühtse teeninduskeskkonna nõuetekohaseks rakendamiseks; rõhutab, et kui tolliasutustel ei ole piisavalt ressursse ega töötajaid, võib siseturu ja tolliliidu korrektne toimimine ohtu sattuda;
12. märgib, et ühtse turu selgroog on piiriülene taristu, mis aitab kaupadel, teenustel, ettevõtetel ja kodanikel vabalt üle piiride liikuda; rõhutab, et reformitud Euroopa Ühendamise Rahastu on oluline vahend üleeuroopalisse transporditaristusse investeerimiseks ja selle edasiseks edendamiseks, ning väljendab selle üle heameelt;

¹ <https://oecdscope.blog/2022/05/17/how-can-europe-catch-up-on-its-digital-backlog/>

kutsub üles tegelema igakülselt liikmesriikide vaheliste ühendustega ja mitte looma ELis isoleeritud või halvasti ühendatud piirkondi;

13. kutsub komisjoni üles eraldama vahendeid, et tagada kõigile ELi kodanikele, eelkõige eakatele ja maapiirkondades elavatele inimestele juurdepääs internetile ja digitaliseerimisele; kuigi on tehtud suuri edusamme, on vaja kaotada digilõhe ja tagada võrdsed tingimused kõigile kodanikele;
14. märgib, et parimate tavade heakskiitmine ELi rahastatavate projektidega seotud riigihangete puhul võib aidata vältida sagedasi vigu ja tagada investeringute korrektse elluviimise;
15. rõhutab, et eelarve peaks olema liidu kodanikele läbipaistev ja arusaadav ning tulemuspõhine, et suurendada avaliku sektori asutuste tõhusust ja tootlikkust;
16. rõhutab, kui oluline on selge märgistus, mis näitaks avalikult, et projekti on rahastanud või osaliselt rahastanud EL; kordab, et mõjusa ja kestliku kulutuste tegemise ja rahastatud projektide tulemuste ja mõju korrektse hindamise korral tekib kokkuhoid, millest võiks rahastada uusi meetmeid;
17. nõuab tungivalt, et komisjon ja ELi rahastatavaid projekte haldavad ametiasutused hindaksid oma projektide valikumenetlustes alati vajadust avaliku sektori rahastamise järele, et vältida erainvesteeringute väljatõrjumist; tuletab meelde, et selline kulude-tulude analüüs, mis näitab rahastamispuudujääki, aitaks kontrollikoja hinnangul hinnata vajadust teadusprojektide ELi-poolse rahastamise järele; peab sellega seoses kahetsusväärseks, et see ei ole veel standardmenetlus;
18. palub komisjonil toetada IMCO-komisjoni vastutusalas olevaid katseprojekte ja ettevalmistavate meetmete ettepanekuid, mis toetavad või parandavad Euroopa ühtset turgu ning läbipaistvust Euroopa tarbijate jaoks ning nende teavitamist toodetest ja teenustest, mida nad saavad.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+ : 29 - : 9 0. 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoë, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Deirdre Clune, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Kateřina Konečná, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Ivan Štefanec, Róža Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marco Campomenosi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Karen Melchior, Tsvetelina Penkova, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Paulo Rangel, Grzegorz Tobiszowski

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

29	+
ECR	Adam Bielan, Grzegorz Tobiszowski, Kosma Złotowski
ID	Alessandra Basso, Marco Campomenosi
PPE	Pablo Arias Echeverría, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Antonius Manders, Paulo Rangel, Andreas Schwab, Ivan Štefánek, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Ivars Ijabs, Karen Melchior, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, René Repasi, Christel Schaldemose

9	-
ID	Markus Buchheit, Virginie Joron
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Claude Gruffat, Kim Van Sparrentak

1	0
ECR	Eugen Jurzyca

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

20.9.2023

TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Ciarán Cuffe

ETTEPANEKUD

Transpordi- ja turismikomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et transpordisektor on oluline liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu ja ühtekuuluvuse jaoks ning liikuvuse, juurdepääsetavuse ja ühenduvuse tagamiseks kõigile kodanikele ja piirkondadele, pöörates eritähelepanu äärealadele, maa-, saare- ja äärepoolseimatele piirkondadele ning muudele ebasoodsatele piirkondadele, mis sõltuvad õhu- ja mereühendustest;
- B. arvestades, et transport peab aitama märkimisväärselt kaasa jõupingutustele saavutada 2050. aastaks kogu liitu hõlmav kliimaneutraalsus ning vähendada transpordiga seotud väliskulusid, sealhulgas õhu- ja mürasaastet; arvestades, et selle süstemaatilise muutuseni jõudmiseks on kõigi transpordiliikide jaoks vaja õigeid stiimuleid, et edendada üleminekut tehnoloogiliselt neutraalsel viisil;
- C. arvestades, et järgmistel aastakümnetel on õhu- ja veetranspordil suuremad CO₂ heite vähendamise probleemid; arvestades, et kuna praegu turuvalmis heitevabu tehnoloogiaid ei ole ning õhusõidukite ja laevade arendus- ja olemusring on pikk, tuleb tankimisseadmetesse ja taristusse investeringuid teha, võttes samal ajal arvesse nendes sektorites valitsevat rahvusvahelist konkurentsi;
- D. arvestades, et Euroopas pakutavad liikumisvõimalused peaksid põhinema taskukohasel, arukal, tõhusal ja omavahel ühendatud mitmeliigilisel transpordisüsteemil, mis on mõeldud nii reisijate kui ka kauba jaoks ja mille muudab veel tõhusamaks soodsa hinnaga liiklemist võimaldav kiirraudteevõrk ja taristu; tuleb sellega seoses meelde säästva ja aruka liikuvuse strateegiat;
- E. arvestades, et transport on keskse tähtsusega õiglase, digi- ja rohepöörde seisukohalt ning selleks, et kedagi ei jäetaks kõrvale; arvestades, et oluline on tagada, et transport oleks kõigile Euroopa kodanikele kättesaadav ja taskukohane ning et liikumisvõimalused, mida neil on majandusliku ja sotsiaalse heaolu jaoks väga vaja, ei oleks piiratud; arvestades, et teatavates transpordisektori osades valitseb tööjõupuudus ning mõnel juhul tuleb

parandada töö- ja ohutustingimusi;

- F. arvestades, et digiüleminekust saab kogu süsteemi ajakohastamisel asendamatu liikumapanev jõud, mis muudab süsteemi sujuvaks, tõhusamaks ja ohutumaks; arvestades, et EL peab digiüleminekut kasutama ka selleks, et ohutus, turvalisus, usaldusväärsus ja mugavus oleks veel suuremad, säilitades seeläbi transpordiseadmete tootmises ja teenustes ELi juhtpositsiooni ning parandades tõhusate ja vastupidavate logistikaahelate kaudu ELi üleilmset konkurentsivõimet;
- G. arvestades, et transpordisektor annab ELi SKPst ligikaudu 5 % ja liidus töötab selles sektoris üle 10 miljoni inimese; arvestades, et transpordisüsteem on ELi ettevõtjate ja üleilmsete tarneahelate jaoks hädavajalik;
- H. arvestades, et transpordi- ja turismisektor moodustavad SKP ja tööhõive seisukohast ELi majandusest suure osa; arvestades, et transpordi- ja turismisektor ja -ettevõtted kuuluvad nende hulka, mida COVID-19 kriis ning Venemaa õigusvastane ja õigustamatu Ukraina-vastane agressioonisõda tabasid kõige rängemalt; arvestades, et need sektorid ja ettevõtted vajavad ELi tasandil koordineeritud meetmeid, mille võtmiseks eraldatakse ka piisavad eelarvevahendid;
- I. arvestades, et praeguses majandusolukorras, mida iseloomustavad tagasihoidlik majanduskasv, enneolematult kiire inflatsioon ja intressimäärade tõus, on investeringud transporditaristusse muutunud palju kallimaks;
- J. arvestades, et transpordiga seoses on kogu ELis endiselt mitmesuguseid rahastamisprobleeme: liiga väiksed investeringud, sobivate rahastamislahenduste puudumine, vananev taristu, läbimõttlemata ja läbipaistmatu süsteem transpordiprojektide tähtsusjärjekorda seadmiseks, linnaelanikkonna pidev kasv ning regulatiivsed ja haldustõkked;
- K. arvestades, et liidu transpordisektor peab muutuma Venemaa fossiilsetest energiaallikatest sõltumatuks ja ka edaspidi vältima sõltuvust üksikutest riikidest ja maailma piirkondadest kriitilise tähtsusega energia, kütuste ja toorainete tarnimisel, sealhulgas mis puudutab akude tootmist akutoitega elektrisõidukitele ja energia salvestamise lahendusi;
- L. arvestades, et komisjon integreerib Moldova ja Ukraina Euroopa ühendamise rahastu kaudu taristu rahastamiseks veelgi enam ELi ühtsele turule; arvestades, et selle kokkuleppe tulemusel on Moldova ja Ukraina projektide elluviijatel võimalik taotleda transpordi-, energia- ja digitaalvaldkonna ühishuviprojektidele ELilt raha, parandades riigi ühenduvust ELi liikmesriikidest naabritega, ning suureneb majanduskasv, tööhõive ja konkurentsivõime;
- M. arvestades, et Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu on selgelt esile tulnud, et ELi transpordivõrku ei saa käsitleda isoleeritult; arvestades, et transport ning eelkõige ELi-Ukraina solidaarsuskoridorid on muutunud Ukraina majanduse jaoks väga tähtsaks ning need on praegu Ukraina jaoks ainus võimalus eksportida oma mittepõllumajanduslikke kaupu teistesse maailma riikidesse ja importida seda, mida ta ise vajab, näiteks kütust ja humanitaarabi;

- N. arvestades, et turism on liidu jaoks oluline majandustegevus ja aitab kaasa paljude teiste sektorite kasvule rohkem kui 10 % ELi SKPst; arvestades, et turismisektoris töötab üle 11 % tööjõust ning sellel on oluline roll tööhõive ja sotsiaalse heaolu edendamisel, eriti turismist sõltuvates ELi piirkondades;
- O. arvestades, et liidu 2024. aasta eelarveprojektist on näha, et praeguse mitmeaastase finantsraamistikuga ei ole võimalik liidu vajadusi täita, see ei ole ootamatustega toimetulekuks piisavalt paindlik, selle alusel ei ole võimalik kõiki oma edasisi prioriteete, eelkõige transpordi-, reisi- ja turismisektorit, nõuetekohaselt rahastada, ja sellega ei kompenseerita kõrget inflatsioonimäära ega ebasoodsaid rahastamistingimusi; arvestades, et käesoleva arvamuse eesmärk on nimetada mitut prioriteeti, mille puhul tuleb esile, et liidu 2024. aasta eelarvest raha eraldamisel on manööverdamisruum piiratud;
1. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kindlustama vajalikud pikaajalised rahaeraldised liidu transpordiprojektidele, mis tagavad kodanikele ja kaupadele liikuvuse ning omavahel ühendatud, tõhusa ja taskukohase transpordi, ning kiirendama rohe- ja digipöoret; on kindlalt veendunud, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamine peab olema piisavalt ambitsioonikas, et ebapiisavad eelarvevahendid ega inflatsioon ei seaks liidu pikaajaliste transpordipoliitika eesmärkide ega uute prioriteetide saavutamist ohtu; peab väga kahetsusväärseks, et teatises, mille komisjon koostas mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamise kohta, ei ole seda käsitletud;
  2. tuletab meelde, et piiriülene taristu on ühtse turu alustugi, mis võimaldab kaupadel, teenustel, ettevõtetel ja kodanikel vabalt üle piiride liikuda; kordab Euroopa ühendamise rahastu olulist rolli üleeuroopalise võrgu kiirel väljakujundamisel, et anda solidaarsuskoridoride kaudu toetust, ning suurema ühenduvuse saavutamisel kolmandates riikides tegutsevate liidu strateegiliste partneritega; peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Euroopa ühendamise rahastu transpordivaldkonna 2024. aasta eelarvelised kulukohustused on 2023. aastaga võrreldes vähenenud; peab kahetsusväärseks Euroopa ühendamise rahastu vahendite ümberjaotamist sellistele valdkondadele nagu kiibimäärus ja komisjoni juhtkonna kommunikatsioonieelarve; rõhutab, et iga uue Euroopa poliitikameetmega peab kaasnema uue eelarve eraldamine ning praeguse mitmeaastase finantsraamistiku vahendeid ei tohiks lihtsalt ümber paigutada; märgib, et Euroopa ühendamise rahastu vahendite ülemärkimine ja eraldatud vahendite ammendumine õigustab Euroopa ühendamise rahastu vahendite koondamist perioodi algusesse, et vältida puudujääki; nõuab seetõttu tungivalt, et Euroopa ühendamise rahastu rahastamispaketti suurendataks palju ja kiiresti, et saavutada kõik olemasolevad ja uued poliitikaeesmärgid;
  3. heidab Venemaa Ukraina-vastast agressioonisõda silmas pidades ette, et Euroopa ühendamise rahastust (transport) ei ole sõjaväelise liikuvuse jaoks eraldatavat toetust suurendatud; on veendunud, et rahastamispaketti tuleb veelgi suurendada, et tugevdada liidu julgeolekut ja suurendada ELi sõjaväelist liikuvust, eelkõige Ukraina ja Moldova piiripunktides; palub komisjonil ja liikmesriikidel veel kord uurida ja esitada lahendusi, kuidas saaks sõjaväelise liikuvuse eelarverea assigneeringuid suurendada;
  4. väljendab heameelt selle üle, et 2024. aastal suurendati Ühtekuuluvusfondi transpordivaldkonna eraldisi Euroopa ühendamise rahastule, kuid märgib, et

inflatsioonisurve tagajärjel on see väike kasv nullitud, ja nõuab seetõttu, et eraldisi suurendataks veel rohkem;

5. väljendab heameelt kliima, energia ja liikuvuse teemavaldkonna suurendamise üle programmi „Euroopa horisont“ raames, kuid on veendunud, et edasine suurendamine on õigustatud; peab kahetsusväärseks, et Keskkonnahoidliku Lennunduse Ühisettevõtte eelarvet on vähendatud; tuletab meelde, kui oluline on tagada, et tööstusliidud ja ühisettevõtted tegutseksid vastavalt oma vastutuse tasemele ja et neid rahastataks piisavalt;
6. rõhutab, et kuigi lennundus- ja merendussektoris säästvate kütuste arendamiseks ja kasutuselevõtmiseks on vastu võetud seadusandlikke vahendeid, siis vajalikku rahalist toetust nende õigusaktide rakendamiseks ette nähtud ei ole, ning peab sellega seoses kahetsusväärseks, et Keskkonnahoidliku Lennunduse Ühisettevõtte eelarvet on vähendatud;
7. tuletab meelde üleminekut raudteetranspordi eesmärkidele, mis on sätestatud säästva ja aruka liikuvuse strateegias, ning rõhutab, kui oluline on seda eelarves arvesse võtta; rõhutab samuti, et prioriteediks tuleb seada investeeringud kestlikesse, omavahel ühendatud, tõhusatesse, taskukohastesse ja arukatesse transpordiliikidesse ning kogu liidus alternatiivkütuste taristu kasutuselevõttu;
8. väljendab heameelt liidu transpordiametitele, see on Euroopa Meresõiduohutuse Ametile (EMSA), Euroopa Liidu Raudteeametile (ERA) ja Euroopa Liidu Lennundusohutusametile (EASA), eraldatavate rahaliste vahendite suurendamise üle, kuid kordab, et nende ametite rahastamine peaks vastama nende vastutuse – säästvate lennuki- ja laevakütuste kasutuselevõtu toetamine ja muud uued ülesanded – tasemele ja ELi transpordipoliitika eesmärkidele; märgib, et ERA rahastamist tuleks suurendada, et see vastaks paremini EMSA ja EASA rahastussummale, eelkõige TEN-T võrgu lõpuleviimiseks ja rakendamiseks, eelkõige seoses piiriülese koostalitlusvõime, ohutuse parandamise, konkurentsivõime suurendamise ja Euroopa raudteeliikluse juhtimissüsteemi kasutuselevõttuga;
9. tuletab meelde, et kõik uued transpordisektori suhtes kohaldatavad õigusaktid, näiteks Euroopa roheline kokkulepe ning eelkõige säästva ja aruka liikuvuse strateegia, toovad liidu transpordiasutustele kaasa lisakohustusi; kordab, et võttes arvesse nende asutuste tööd ja panust liidu transpordisektori CO₂ heite vähendamisse, on nende asutuste piisav rahastamine veelgi vajalikum;
10. palub Euroopa Liidu Lennundusohutusametil (EASA) jätkata jõupingutusi väljaspool ELi, eelkõige avades uusi esindusi seni osaliselt katmata piirkondades, nagu Aafrika ja Pärsia lahe piirkond; peab kiiduväärseks, et amet on teinud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas lisapingutusi ja ühinenud programmiga „Euroopa horisont“ ning osaleb Keskkonnahoidliku Lennunduse Ühisettevõtte ja ühisettevõtte SESAR juhtimises; nõuab tungivalt, et amet töötaks välja asjakohase kestlike lennukikütuste teabevõrgustiku ja ELi kütusestandardite sertifitseerimissüsteemi, et edendada järgmise põlvkonna õhusõidukite ja olemasolevate lennukite jaoks selliste tulevaste energiaallikate tootmist, mis vastavad kõrgeimale keskkonnakaitse tasemele;
11. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Parlamendi kauaaegsetest ja sagedastest

üleskutsetest hoolimata ei ole turismi kohta esitatud endiselt ühtegi ettepanekut; kordab ühtlasi, et nõuab Euroopa turismiameti loomist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 36 -: 2 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	José Ramón Bauzá Díaz, Erik Bergkvist, Izaskun Bilbao Barandica, Paolo Borchia, Karolin Braunsberger-Reinhold, Jakop G. Dalunde, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Gheorghe Falcă, Carlo Fidanza, Isabel García Muñoz, Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Peter Lundgren, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Jan-Christoph Oetjen, Rovana Plumb, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet, Thomas Rudner, Massimiliano Salini, Achille Variati, Petar Vitanov, Lucia Vuolo, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Pär Holmgren, Ljudmila Novak, Jutta Paulus, Andreas Schieder, Annalisa Tardino
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Matteo Adinolfi, Pietro Fiocchi, Niclas Herbst, Ondřej Kovařík, Francisco José Millán Mon, Dennis Radtke, Christian Sagartz, Petri Sarvamaa, Eugen Tomac

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

36	+
ECR	Carlo Fidanza, Pietro Fiocchi, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
PPE	Karolin Braunsberger-Reinhold, Gheorghe Falcă, Niclas Herbst, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Francisco José Millán Mon, Ljudmila Novak, Dennis Radtke, Christian Sagartz, Massimiliano Salini, Petri Sarvamaa, Eugen Tomac, Lucia Vuolo
Renew	José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Elsi Katainen, Ondřej Kovařík, Jan-Christoph Oetjen, Bergur Løkke Rasmussen, Dominique Riquet
S&D	Erik Bergkvist, Isabel García Muñoz, Rovana Plumb, Thomas Rudner, Andreas Schieder, Achille Variati, Petar Vitanov
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Pär Holmgren, Jutta Paulus

2	-
ECR	Peter Lundgren
The Left	Kateřina Konečná

3	0
ID	Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Annalisa Tardino

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

20.9.2023

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve kohta – kõik jaod
(2023/0000(BUD))

Arvamuse koostaja: Juozas Olekas

ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. võtab teadmiseks põllumajandusele ette nähtud kulukohustuste assigneeringud summas 53,76 miljardit eurot ja maksete assigneeringud summas 52,58 miljardit eurot; nõuab sellegipoolest eelarve suurendamist, võttes arvesse probleeme, millega põllumajanduslik toidutööstus on 2023. aastal silmitsi seisnud ja millel on tagajärjed, millega tuleb tõhusalt tegeleda veel 2024. aastal; rõhutab vajadust veelgi toetada põllumajandustootjaid ja tootjaid, eelkõige arvestades kliimamuutusega seotud probleeme, vajadust kohaneda tehnoloogia arenguga ning Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja, inflatsiooni ja energiakriisi kontekstis turu kõikumistega, millel on märgatav mõju siseturule ja eelkõige põllumajanduslikule toidutööstusele;
2. on veendunud, et eelarvet on vaja suurendada, et tagada toiduga kindlustatus, arvestades äärmuslikke kliimanähtusi, nagu pikaajalised põuad ja põhjalikult muutunud sademete režiim, ning häireid seoses Ukraina põllumajandustoodete impordiga, millega kaasneb suurenenud volatiilsus, nagu näitas Musta mere teraviljaalgatuse hiljutine peatamine; rõhutab, et seda eelarvet tuleb täiendada ja tugevdada uute vahenditega, mis peavad kaasnema kõigi uute algatustega; rõhutab, et üldiselt on selle eelarve maht ELi kogurahvatulu suhtes 2023. aastaga võrreldes väiksem ja isegi kui 2024. aasta eelarve on 2023. aastaks kokku lepitud eelarvest 2,7 miljardi euro võrra suurem, ei kompenseeri suurendamine kõrget inflatsioonitaset, mis ühelt poolt tõi kaasa ÜPP toetuste majandusliku väärtuse vähenemise ja teiselt poolt põhjustas maaelu arengu meetmete rakendamisel raskusi;
3. tuletab meelde Euroopa Parlamendi resolutsiooni mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 täiustamise ning vastupidava ja uutele ülesannetele kohandatud ELi eelarve kohta; nõuab ELi pikaajalise eelarve kiiret läbivaatamist, et paremini reageerida muutuvatele vajadustele, tegeleda rahastamise puudujääkidega, suurendada paindlikkust ja reageerimisvõimet kriisidele ning eraldada uusi rahalisi vahendeid uute poliitiliste prioriteetide jaoks, kandes samas hoolt selle eest, et taastekava laenude tagasimaksmine ei ohustaks ELi programme; kutsub komisjoni üles esitama võimalikult kiiresti

ettepaneku uute vahendite uue valiku kohta;

4. peab kahetsusväärseks olulisi kärpeid tähtsatel eelarveridadel nagu koolikava (12,2 % vähem võrreldes 2021. aastaga) ja noorte põllumajandustootjate programm (16,9 % võrreldes 2021. aastaga) ning nõuab selle asemel nende programmide hoogustamist;
5. rõhutab põllumajanduse olulist rolli liidu selliste eesmärkide saavutamisel nagu toiduga kindlustatus, kestlik majanduskasv, sotsiaalne kaasatus, loomade heaolu ning kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine, aidates samal ajal mitmekesistada põllumajanduslikku tootmist, säilitada bioloogilist mitmekesisust ja arendada kohalikku majandust, mis on kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega; toonitab seetõttu, et põllumajanduse eelarvet ei tohiks kärpida, eriti võttes arvesse asjaolu, et põllumajandussektorit mõjutavad sageli kriisid, mis nõuavad eelarvemeetmeid;
6. märgib, et lisaks ühisele põllumajanduspoliitikale on ühtekuuluvuspoliitika fondid väga olulised maapiirkondade sotsiaal-majandusliku arengu jaoks; rõhutab, et sellest allikast tehtavad investeeringud hoogustavad maapiirkondade arengut ja aitavad tõsta elanike elukvaliteeti, toetavad äri ja ettevõtlust, parandavad olukorda tööturul ning võivad peatada väljarännet, eriti naiste ja noorte väljarännet, väikese rahvastikutihedusega piirkondadest;
7. rõhutab, et liidu 2024. aasta eelarve tuleks viia kooskõlla liidu eesmärkidega muuta liit hiljemalt 2050. aastaks kliimanetraalseks, samuti liidu rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige Pariisi kokkuleppe ja Kunmingi-Montreali elurikkuse raamistikuga, ning aidata oluliselt kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe rakendamisele;
8. palub, et pidades silmas mitmeaastase finantsraamistiku muutmist ja järgmise programmitöö perioodi mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamist, hindaks komisjon täiendavaid rahalisi vahendeid, mis on vajalikud liikmesriikide toetamiseks looduse taastamise meetmete rakendamisel; kutsub lisaks komisjoni üles selgitama selle hinnangu põhjal välja olemasolevad võimalikud lahendused ja tegema ettepaneku alalise ning sihtotstarbelise taastamisfondi loomiseks;
9. juhib tähelepanu Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja negatiivsele dominoefektile ülemaailmsele toiduga kindlustatusele, toidu taskukohasusele, eriti nendes maailma piirkondades, mis sõltuvad suurel määral Ukrainast põhitoiduainete impordist, toormehindadele ja seega tootmiskuludele, kogu põllumajandusliku toidutööstuse sujuvale toimimisele ja ELi põllumajandusturgude stabiilsusele, kuna Venemaa sõda Ukraina vastu on tõsiselt mõjutanud põllumajandustootmiseks vajalike ressursside hindu ja suurendanud spekulierimist põllumajandustoorme turgudel; väljendab muret selle pärast, et see konflikt on muu hulgas kaasa toonud tarneahelate katkemise, põllumajandusliku tootmise piiramise ja haavatavuse suurenemise toidukriiside suhtes piirkonnas; kordab vajadust neid küsimusi kiiresti käsitleda ELi suurema toetuse kaudu, et tagada ELi turul ja eelkõige mõjutatud piirkondades juurdepääs piisavale kvaliteetsele toidule; juhib tähelepanu tungivale vajadusele tagada ELi tasandil asjakohane finantsraamistik, et aidata põllumajandustootjatel, eelkõige väikestel ja keskmise suurusega põllumajandustootjatel tõhusalt tegutseda, eelkõige selleks, et vältida toidukriisi suurenemist ja võimalikke toiduga kindlustatuse

puudujääke; rõhutab toidu- ja söödaalase sõltumatuse kiiresti kasvavat tähtsust;

10. väljendab heameelt asjaolu üle, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamises seatakse prioriteediks Ukrainale abi andmine Ukraina rahastamisvahendi kaudu, et anda Ukrainale prognoositavat rahalist toetust ajavahemikul 2024–2027; märgib samal ajal, et põllumajandustoodete kontrollimatu sissevool Ukrainast konfliktlähistel asuvate ELi liikmesriikide põllumajandusturgudele on destabiliseerinud nende riikide turgusid, eelkõige teravilja-, õliseemne- ja marjasektorit; tunnustab komisjoni tehtud jõupingutusi sellest tulenenud kriisi lahendamiseks ja nõuab tungivalt, et komisjon jälgiks pidevalt olukorda nendel turgudel, et olla vajaduse korral valmis võtma põhjendamatu viivituseeta uusi meetmeid;
11. rõhutab kriisireservi tähtsust kliimanähtuste ja turuhäiretega seotud erakorraliste meetmete rahastamiseks ning asjaolu, et seda on korduvalt kasutatud selleks, et toetada liikmesriikide põllumajandustootjaid, keda Venemaa ebaseaduslikust Ukraina-vastasest sõjast tingitud turuhäired kõige rohkem mõjutavad; rõhutab, et 2023. aastal seni vastu võetud meetmed kaetakse osaliselt 2024. aasta põllumajandusreservist ja et vaja võib minna lisatoetust, kuna Musta mere teraviljakokkulepet ei ole uuendatud, mis avaldab veelgi suuremat survet ELi kaldaäärsete liikmesriikide põllumajandusturgudele ja sadamataristule; kutsub sellega seoses komisjoni üles kaaluma kiiresti rahalisi alternatiive juba kasutatud ÜPP kriisireservile, tagades samas, et see ei mõjuta põllumajandustootjatele makstavaid otsetoetusi; tuletab siiski meelde, et kriisireserv sisaldab vaid ligikaudu kolm eurot ELi põllumajandusmaa hektari kohta;
12. märgib, et osa Ukraina ekspordiks mõeldud teraviljast jääb ELi turule, mis põhjustab mõnede liikmesriikide põllumajandustootjatele märkimisväärset kahju; kutsub komisjoni üles suurendama nendele riikidele eraldatavaid rahalisi vahendeid, et paigaldada sadamatesse täiendav ladustamisvõimsus ja toetada kohalikku taristut eesmärgiga tagada Ukraina teravilja transiit selle lõppsihtkohta;
13. juhib tähelepanu vajadusele tagada ülemmääradest allpool piisavalt suured varud, et tulla toime ettenägematute asjaoludega põllumajanduslikus toidutööstuses;
14. rõhutab, et inflatsioonimäär on olnud palju kõrgem kui mitmeaastases finantsraamistikus ette nähtud 2 % deflaator, mis inflatsioonist tulenevat väärtuse vähenemist ei kompenseeri; see on mõjutanud tarbijate ostuvõimet ja avaldanud lisasurvet tootjatele, tekitades täiendavaid pingeid üha suurenevate kuludega silmitsi seisvate põllumajandustootjate, eriti väike- ja noorte põllumajandustootjate kasumlikkusele; juhib tähelepanu vajadusele võtta seda tegelikkust arvesse ELi finants- ja majanduspoliitika kujundamisel ja rakendamisel; rõhutab asjaolu, et 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus on ÜPP eelarve juba väiksem kui eelmisel programmitöö perioodil ning kiire inflatsioon vähendab veelgi põllumajandustootjatele eelkõige ÜPP eelarvest kättesaadavaid rahalisi vahendeid; toonitab, et ÜPP kaudu antavad toetused võivad muutuda väheatraktiivseks, kuna põllumajandustootjatele esitatavad nõuded muutuvad keerukamaks ja rahaline kasu väheneb; rõhutab, et mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamisel tuleks kõiki neid puudujääke käsitleda;
15. rõhutab vajadust ÜPP toetuste õiglase jaotamise järele liikmesriikides ja liikmesriikide vahel ning nõuab lisatoetust põllumajandustootjatele liikmesriikides, kus on kõige

väiksemad otsetoetused, muu hulgas kiirendades ÜPP toetuste ELi keskmisele tasemele viimise protsessi, et stabiliseerida nende sissetulekuid ning tugevdada nende suutlikkust seista vastu inflatsioonisurvele ja kõrgematele sisendihindadele;

16. nõuab lisatoetust liikmesriikidele, keda Venemaa Ukraina-vastane sõda kõige rohkem mõjutab; põhjendab neid taotlusi asjaoluga, et kõnealused riigid on majanduslike kõikumiste suhtes eriti haavatavad ja vajavad täiendavat abi, et tagada oma põllumajandussektori stabiilsus, vastupanuvõime ja kestlikkus; teeb ettepaneku võtta konkreetseid meetmeid, näiteks suurendada põllumajandustoetuste rahastamist, hõlbustada juurdepääsu krediidile ja tehnilisele abile, et aidata põllumajandustootjatel riske tõhusamalt juhtida ja vältida põllumajandusliku tegevuse ümberpaigutamist nendest riikidest teistesse ELi või sellest väljaspool asuvatesse riikidesse;
17. on seisukohal, et rahvastiku vananemisest tulenevad demograafilised probleemid on eriti murettekitavad maapiirkondades, ning kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et põlvkonnavahe, mis on maapiirkondade sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnavalase jätkusuutlikkuse ning ELi toidualase sõltumatuse, põllumajanduse tuleviku ja traditsioonilise põllumajandusliku pereettevõtelse mudeli võti, on muu hulgas oluline prioriteet tulevasel ÜPP programmitöö perioodil; rõhutab vajadust sihipärase meetmete järele, mille eesmärk on toetada noorte põllumajandustootjate idufirmasid, lihtsustada nende tulekut põllumajandusse ning hõlbustada põllumajandusettevõtete ülevõtmist noorte ja naiste poolt, kuna neil on oluline roll maapiirkondade majandusliku vastupanuvõime säilitamisel, ning võidelda maapiirkondadest väljarände vastu; nõuab selleks kindlamat toetust ja rohkem stiimuleid; nõuab eelkõige viivitamatuid meetmeid, et tugevdada noorte põllumajandustootjate toetusmeetmeid ja rõhutada vajadust parandada nende juurdepääsu maale ja laenudele; see toetus peaks hõlmama meetmeid, mis hõlbustavad tehinguid omandiõiguste valdkonnas ja eelkõige aitavad noortel saada laene, kiiret juurdepääsu tehnilisele abile ja paremat koolitust, et valmistuda põllumajandusega seotud eriprobleemideks; rõhutab samuti, kui oluline on säilitada pidev dialoog noorte põllumajandustootjatega, et paremini mõista nende vajadusi ja ootusi; kutsub üles parandama noorte põllumajandustootjate koolituskavasid ning ergutab nõukogu ja komisjoni suurendama 2024. aasta üldeelarves toetust noortele põllumajandustootjatele;
18. märgib, et piirkondades on üha suurem vajadus kõrge kvalifikatsiooniga noorte spetsialistide järele, ja kutsub liikmesriike üles võtma vajalikke meetmeid, sealhulgas rahalised stiimulid, et julgustada noori õppima põllumajandusalaseid elukutseid ning hõlbustada teadmiste edasiandmist eakalt nooremale põlvkonnale;
19. väljendab heameelt selle üle, et komisjon on edasi arendanud meetodikat soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus, milles vaadeldakse poliitika kujundamist ja vahendite eraldamist ning eelkõige soolise võrdõiguslikkuse järelhindamise esitamist üksikasjalikumal tasandil ja mahtude aruandlust; kutsub komisjoni üles hindama terviklikult soolist mõju ja tagama, et kõik asjakohased andmed oleksid jälgimiseks kättesaadavad;
20. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles eraldama eelarvevahendeid soolise ebavõrdsuse vastu võitlemise meetmete kavandamiseks ja rakendamiseks; täheldab tungivat vajadust pakkuda maapiirkondades naisettevõtjatele soodsat keskkonda, sh arvestades õiguslikke

ja poliitilisi kaalutlusi, mis tooks kaasa parema juurdepääsu teabele, teadmistele ja oskustele ning hõlbustaks juurdepääsu rahalistele vahenditele, mis toob kaasa uute töökohtade loomise maapiirkondades;

21. rõhutab ümberjaotavate sissetulekutoetuse mehhanismide tähtsust väiksemate ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtete toetamisel ning liidu vahendite õiglase ja võrdse jaotamise tagamisel, eelkõige meetmeid noortele põllumajandustootjatele, kes tegelevad kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavadega; rõhutab, et väikestel ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtetel on oluline roll toiduga kindlustatuse tagamisel, lühikeste tarneahelate loomisel ja arendamisel, keskkonna kaitsmisel ja maapiirkondade majanduse toetamisel; rõhutab vajadust tagada asjakohane rahaline toetus, et aidata neil põllumajandusettevõtetel muutuda vastupidavamaks ja kohaneda uute tehnoloogiate kasutamisega põllumajandussektoris, et muutuda konkurentsivõimelisemaks riiklikel, Euroopa ja rahvusvahelistel turgudel; nõuab keskendumist projektidele, millega edendatakse ja tõhustatakse põllumajandussektoris olemasolevate töökohtade säilitamist ja piisavate õiguste, stabiilse ja õiglase palga ning inimväärsete töötingimustega kvaliteetsete töökohtade loomist ning võideldakse tõhusalt ja otsustavalt vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu maapiirkondades;
22. rõhutab vajadust rahastada säästva energia taristu arendamist maapiirkondades, näiteks investeringute kaudu biogaasi ettevõtetesse, mis võivad vähendada energiaostuvõimetust, eelkõige vähim arenenud piirkondades;
23. rõhutab, kui oluline on piisavalt rahastada teadusuuringuid ja innovatsiooni põllumajanduslikus toidutööstuses, eelkõige kestlike põllumajandustavade arendamiseks, ning ennekõike programmi „Euroopa horisont“ ja Euroopa innovatsioonipartnerluste kaudu, tagades, et põllumajandustootjad on teadusuuringutesse kaasatud; tuletab meelde, kui oluline on tagada, et teadusuuringute tulemused jõuaksid õigeaegselt põllumajandusettevõtte tasandile, et põllumajandustootjaid koolitataks nõuetekohaselt nende rakendamiseks ning et need tulemused kajastuksid põllumajandusettevõtetes kättesaadavateks nõustamisteenusteks, millega antakse põllumajandustootjatele ajakohastatud ja nende vajadustele kohandatud teavet; juhib tähelepanu sellele, kui oluline on hõlbustada teadmiste edastamist põllumajandustootjatele ja põllumajandustootjate vahel, eelkõige selleks, et edendada kestlikku arengut ja konkurentsivõimet põllumajanduses; rõhutab tugevamate põllumajanduse teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemide (AKIS) ning põllumajandusettevõtte kestlikkuse andmevõrgu (FSDN) rolli innovatsiooniprojektide ergutamisel ja nende kasutamise levitamisel; kutsub komisjoni üles eraldama piisavalt rahalist toetust arukate ja innovatiivsete lahenduste edasiseks kasutuselevõtuks põllumajandussektoris, arvestades nende võimalikku keskkonnakasutust ja vajadust suurema põllumajandusliku tõhususe järele; on seisukohal, et täppispõllumajandust ja digitaaltehnoogia kasutuselevõttu tuleks jätkuvalt analüüsida ja edendada; rõhutab asjaolu, et tõeline investeerimisšokk on hädavajalik, et toetada Euroopa põllumajandusliku tootmismudeli keskkonnaalast üleminekut;
24. rõhutab vajadust rahastada ülikoolide, teadusasutuste ja põllumajandusorganisatsioonide vahelisi partnerlusi, et stimuleerida innovatsiooni ning uute tehnoloogiate ja tavade väljatöötamist, mis parandavad põllumajandusliku toidutööstuse tootlikkust, kestlikkust ja vastupanuvõimet;

25. tuletab meelde, kui oluline on tagada, et teadusuuringute tulemused jõuaksid põllumajandusettevõtete tasandile; rõhutab, et takistused nagu andmevormingute standardimise puudumine tuleb kõrvaldada, et põllumajandusandmeid saaks tõhusalt ja täielikult ära kasutada;
26. väljendab heameelt selle üle, et põllumajanduses ja maapiirkondades kiirendatakse digipööret, mis on äärmiselt oluline vastupanuvõime tagamiseks ja nende piirkondade rahvastikukao vastu võitlemiseks ning selleks, et võimaldada ELis täpsemaid, tõhusamaid ja kestlikumaid põllumajandussüsteeme, millel on parem keskkonnatoime, ning suurendada nooremate põlvkondade jaoks põllumajanduse ja maakogukondade töökohtade atraktiivsust; rõhutab, et digipööre maapiirkondades vajab suuremat toetust; tuletab meelde, et põllumajandustootjatel peaks olema juurdepääs digilahendustele ning tehnoloogia ja tehisintellekti arengule; on veendunud, et sellega seoses on piisav rahaline toetus otsustava tähtsusega õiglase digiülemineku tagamisel, mis hoiab ära erinevuste süvenemise piirkondade vahel; märgib, et jätkuvalt on oluline toetada investeeringuid moderniseerimisse ja innovatsiooni, et põllumajandussektor aitaks kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe, elurikkuse strateegia ja „talust taldrikule“ meetmete eesmärkide saavutamisele;
27. tõstab esile põllumajandusühistute olulist rolli ja kutsub liikmesriike üles ühistusektorit rohkem toetama, et töötada välja stimuleerimiskavad uute ühistute loomiseks, aidates kaasa põllumajandusliku toidutööstuse konkurentsivõime tõstmisele ning maapiirkondade majanduslikule ja sotsiaalsele arengule, tagades samal ajal tarbetu halduskoormuse vähendamise; rõhutab, et see koostöö võib aidata ühistute liikmetel kliimamuutustega hõlpsamini kohaneda, suurendada tõhusust ja mitmekesistada tootmist; rõhutab asjaolu, et nendel organisatsioonidel on oluline roll majandusliku tasuvuse ja tootlikkuse parandamisel, innovatsiooni edendamisel ja elutingimuste parandamisel maapiirkondades; nõuab samuti tungivalt meetmete võtmist põllumajandusühistute liikmete õiguste ja huvide kaitsmiseks ja edendamiseks; selline toetus võiks hõlmata haridusprogramme ja koolitust ühistute kaasaegse juhtimise ning finants- ja turunduspõhimõtete alal, et suurendada sellise põllumajandustootjate ühenduse vormi atraktiivsust kohalikul tasandil;
28. rõhutab kogukonna juhitud kohaliku arengu algatuste keskset rolli elava ja eduka kohaliku maamajanduse hoidmisel ja taastamisel ning vajadust säilitada algatuse LEADER jaoks piisav rahastamise tase; kutsub liikmesriike üles LEADERi võimalusi täielikult ära kasutama;
29. tuletab meelde, et ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) strateegiakavade rakendamist alustati 2023. aasta jaanuaris, millega kehtestati ÜPP uued keskkonna- ja kliimaaspektid ning astuti oluline samm üleminekul säästvamatele toidusüsteemidele ELis, muu hulgas kehtestades nõude, et põllumajandustootjad eraldaksid märkimisväärses summas vahendeid keskkonnaeesmärkide saavutamiseks, muu hulgas ökokavade kaudu; rõhutab, et riiklikke ÜPP strateegiakavade rakendamist tuleb hoolikalt seirata, pidades silmas nende tekitatavat haldus- ja bürokratlikku koormust ning nende mõju ELi põllumajandusliku tootmise mahule, toiduainete tarneahelate sujuvusele ja vastupidavusele ning toiduga kindlustatusele; rõhutab, et seire peaks keskenduma mitte ainult ELi määruste järgimisele, vaid ka nende kavade konkreetsele mõjule põllumajandustootjatele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega

- põllumajandusettevõtetele ning noortele põllumajandustootjatele; kutsub komisjoni üles selles protsessis aktiivselt osalema ja tegema tihedat koostööd liikmesriikidega, et tagada ÜPP tõhus ja korrektne rakendamine ning põllumajandustootjate nõuetekohane teavitamine neile ÜPP kaudu kättesaadavatest vahenditest; ergutab liikmesriike parandama liidule esitatavate andmete ja näitajate kvaliteeti, et kasutada ära uue tulemuspõhise ÜPP kogu potentsiaal ja hinnata täpselt selle mõju;
30. nõuab ulatuslikumat arutelu ELi põllumajanduse tuleviku üle, sealhulgas selle üle, kuidas sektorit reformida, et see tuleks toime tulevaste probleemidega, nagu demograafilised muutused, kliimamuutused ja digiüleminek;
  31. nõuab kindlalt, et kõik tulud, mis laekuvad liidu eelarvesse sihtotstarbelise tuluna ja varasematel aastatel põllumajanduses tuvastatud rikkumiste tõttu tehtud tagasimaksetest, jääksid rubriiki 3;
  32. tuletab meelde, et kontrollikoja eriaruande kohaselt ei olnud 2014.–2019. aasta eelarve kliimameetmetega seotud kulud nii suured, kui teada anti, ja et probleemid usaldusväärseusega võivad püsida komisjoni aruannetes perioodi 2021–2027 kohta, mil ELi uus kliimameetmetega seotud kulueesmärk tõuseb 30 %-ni, kutsub komisjoni üles esitama aruannet kliimameetmetega seotud kulude panuse kohta ELi kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse, keskendudes eelkõige eelarve mõju mõõtmisele kliimamuutuste leevendamisel, ning vaatama läbi kliimamuutuste peavoolustamise meetodika, et võimaldada paremat otsuste tegemist täieliku ülemineku tagamiseks kestlikule põllumajandussektorile;
  33. on veendunud, et liit saab anda olulise panuse tervislike toitumisharjumuste edendamisse, eriti laste hulgas, ning peab seetõttu ülimalt oluliseks kasutada täiel määral ära liidu koolikavade puhul ette nähtud ülemmäärasid; kutsub seetõttu liikmesriike üles tugevdama oma riiklikke programme, et tagada kättesaadavate maksimumeraldiste täielik ärakasutamine vähem bürokraatlike programmide loomisega;
  34. tuletab meelde kontrollikoja eriaruannet huvide konflikti kohta seoses ELi põllumajanduse ja ühtekuuluvuspoliitika kuludega, kutsub komisjoni üles võtma meetmeid, et parandada huvide konfliktide ennetamist, tuvastamist ja neist teatamist ning edendada läbipaistvust;
  35. kutsub komisjoni üles säilitama piisaval tasemel rahastamise, et säilitada ELis kõrge sanitaarne ja fütosanitaarne seisund ning lükkab tagasi sanitaarprogrammide ja esilekerkivate haiguste ohjeldamise kaasrahastamise määrade vähendamise, sest see võib ohustada looma- ja taimetervist ning seega inimeste tervist ELis;
  36. juhib tähelepanu tulemuspõhise süsinikku siduva põllumajanduse märkimisväärsele potentsiaalile kliimamuutustega võitlemisel süsiniku sidumise ning elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamise kaudu;
  37. rõhutab väärtust, mida ringmajandus ja selle põhimõtete kohaselt töötavad põllumajandussektorid võivad anda Euroopa rohelises kokkuleppes seatud eesmärkide saavutamiseks, julgustab katseprojektide tegemist, et parandada teadmisi ja suurendada arusaamist ringmajanduse põhimõtetest Euroopa toidusüsteemile tuleneva võimaliku kasu kohta;

38. kinnitab veel kord liidu koolipuuvilja-, -köögivilja ja -piima kava tähtsust, et aidata lastel tervislikult toituda, keskendudes eelkõige toitumisele; kutsub liikmesriike üles nende kavade eraldisi täielikult ära kasutama ja seadma prioriteediks kestliku, kohaliku ja kvaliteetse tootmise;
39. rõhutab solidaarsuskoridoride tähtsust Ukraina teravilja jõudmise tagamisel enim abi vajavatesse riikidesse, Ukraina majanduse toetamisel ja ülemaailmse toidukriisi vältimisel, märgib siiski liikluse kasvu mõju ning kutsub komisjoni üles rahastama asjaomase taristu tugevdamist ja parandamist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 41 -: 4 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Paola Ghidoni, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropė, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Rosanna Conte, Peter Jahr, Petros Kokkalis, Tilly Metz, Michaela Šojdrová, Irène Tolleret, Emma Wiesner

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Angelo Ciocca, Rosanna Conte, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton
NI	Dino Giarrusso
PPE	Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, José Manuel Fernandes, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Michaela Šojdrová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Dacian Cioloș, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Ulrike Müller, Irène Tolleret, Asger Christensen
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Maria Noichl, Juozas Olekas, Daniela Rondinelli
The Left	Petros Kokkalis, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Bronis Ropė

4	-
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Tilly Metz

2	0
ID	Ivan David
Renew	Emma Wiesner

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

19.7.2023

KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve – kõik jaod
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Pierre Karleskind

ETTEPANEKUD

Kalanduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde kalanduse, vesiviljeluse ja merenduse majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaalaseid aspekte; toonitab nende olulist rolli mitte ainult toidualase sõltumatuse ning mereökosüsteemide ja toidusüsteemide toimekindluse tagamisel, vaid ka kestliku sinise majanduse arengu edendamisel ökoloogilistes piirides ning rannikualade arengule ja taaselustamisele kaasaitamisel, eriti äärepoolseimates piirkondades; on seisukohal, et kalandus- ja vesiviljelussektori konkurentsivõime säilitamine peab käima käsikäs nii ühises kalanduspoliitikas kui ka rohelises kokkuleppes ja sellele järgnevates strateegiates sätestatud sotsiaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike eesmärkide saavutamiseks;
2. tuletab meelde mõju, mida Venemaa Ukraina-vastane sõjaline agressioon avaldab toiduainete tarneahelale, kütusekuludele ja hinnavolatiilsusele, samuti selle mõju ELi püügitegevusele ja kalurite elatisele, eelkõige Mustal merel;
3. rõhutab, et Venemaa sõjaline agressioon on põhjustanud märkimisväärseid häireid kaubavoogudes ja energiahindade tõusu, mis on eriti rängalt mõjutanud väikesemahulist kalapüüki, mistõttu on vaja kasutusele võtta Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (EMKVF) kriisimeetmed, et leevendada inflatsiooni mõju kaluritele, tootjatele ja tarbijatele;
4. kutsub komisjoni üles edendama sünergiat liikmesriikide teenistuste ja kohalike osalejate, sealhulgas kalurite vahel, et tegeleda nõuetekohaselt probleemidega, mis on seotud konkurentsiga mereruumi pärast, ning tagada erinevate merendustegevuste, eelkõige püügitegevuse harmooniline koosseksisteerimine;
5. rõhutab, et erilist tähelepanu tuleb pöörata kalalaevastikele, et parandada ohutust, elutingimusi pardal, energiatõhusust ja keskkonnasäästlikkust, sealhulgas uuendades laevastikke ja pöörates erilist tähelepanu väikesemahulise püügi laevastikule, tagades samas neist sõltuvate kogukondade sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime; kordab, et see võib aidata teha kalandussektori atraktiivsemaks ja jätkusuutlikumaks ning seda

ei tohi segi ajada laevastiku laiendamise või püügivõimsuse või püügivõime suurendamisega;

6. nõuab tungivalt, et komisjon teeks ettepaneku lisameetmete kohta, millega suurendada ELi kestliku vesiviljelustoodangu ülemaailmset osakaalu, mis aitab kaasa kvaliteetse ja väikese CO₂ jalajäljega vesiviljelusest saadud valgu tarnimisele; kutsub liikmesriike ja komisjoni üles kasutama täielikult ära EMKVF-i jaoks kättesaadavaid rahalisi vahendeid, et suurendada kestlikult selle sektori osakaalu üleilmses vesiviljelustootmises üle praeguse 2 % konkreetsete, vastuvõetavate ja ühiste 2030. aasta eesmärkide abil; nõuab tungivalt, et liikmesriigid eraldaksid taaste- ja vastupidavusrahastust piisavalt rahalisi vahendeid, et toetada ELi vesiviljelussektori innovatsiooni, kestlikkust ja vastupanuvõimet, sealhulgas kiskjate vastu, ning märgib, et see hõlmab muu hulgas väiksema keskkonna- ja kliimajalajäljega lisaõõta, mis aitab vähendada ELi sõltuvust kalajahu impordist;
7. tuletab meelde, et Brexiti tõttu esineb ELi kalandussektoris endiselt märkimisväärsed majandushäireid; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama esmajärjekorras proportsionaalse hüvitise maksmise, et hüvitada sektorile ja kalandusega tegelevatele kogukondadele tekitatud kahju; rõhutab, et liikmesriigid peavad tagama, et selline hüvitis jõuaks kaluriteni nii kiiresti kui võimalik;
8. julgustab liikmesriike jälgima Brexiti kohanemise reservi rakendamist ja kutsub komisjoni üles tähtaega pikendama, nii et see hõlmaks kogu üleminekuperioodi kuni 30. juunini 2026, võimaldades kaluritel, sh väikesemahulise püügiga tegelevatel kaluritel selle vahenditest täielikult kasu saada; rõhutab, et Brexiti kohanemise reservi tuleks kasutada ka selleks, et aidata hulgimüügi- ja töötlemissektoreid, mida kriis on rängalt mõjutanud; rõhutab, et Brexiti kohanemise reservist tuleks rahastada mitmesuguseid meetmeid Brexiti mõjuga tegelemiseks alates püügitegevuse alalisest lõpetamisest kuni investeringuteni, et tagada püügitegevuse järjepidevus;
9. rõhutab, et on vaja parandada teaduslikke ja tehnilisi teadmisi, et tagada kõige usaldusväärsemate teaduspõhiste lahenduste väljatöötamine ja kasutamine; kordab, kui oluline on tagada liikmesriikide ja Euroopa teadusasutustele kalandussektori andmete kogumiseks, haldamiseks, analüüsimiseks, kasutamiseks ja vahetamiseks piisavad rahalised vahendid ning investeerida uuenduslike, selektiivsemate püügitehnikate avatud tehnoloogiaga teadusuuringutesse;
10. juhib tähelepanu ühise kalanduspoliitika rahvusvahelisele mõõtmele ning selle majanduslikule, sotsiaalsele ja keskkonnavalasele kasule; palub komisjonil eraldada ookeanide majandamiseks piisavalt vahendeid; rõhutab rahvusvahelise koostöö, läbipaistvuse, jälgitavuse ja võrdsete võimaluste tähtsust ELi kohustuste täitmisel;
11. kinnitab oma toetust võitlusele ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu, mille eesmärk on eelkõige kõrvaldada ebaseaduslikult püütud mereannid ELi tarneahelatest ja tagada Euroopa kaluritele võrdsed tingimused; nõuab seetõttu, et ELi poliitika, millega võideldakse ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu kogu maailmas, oleks piisavalt ja paremini rahastatud ning hõlmaks kaupade kontrolli tugevdamist ELi piiridel või arenguabi ning et edendataks koostööd riikide merevägedega; märgib, et 2014.–2020. aasta Euroopa Merendus- ja Kalandusfondis

kontrollile eraldatud 488 miljonist eurost on ära kasutatud ainult 296 miljonit eurot, mis tähendab, et umbes 40 % rahastamispaketist on kasutamata; nõuab seetõttu, et kalanduskontrollile eraldatud eelarve kasutatakse täielikult ära, et viia läbi kalanduskontrolli määruse (EÜ) nr 1224/2009 eelseisev reform, milles lepiti kokku kolmepoolsetel läbirääkimistel;

12. tervitab komisjoni teatist ELi kalandus- ja vesiviljelussektori energiasüsteemi ümberkujuendamise kohta (COM(2023)0100); kutsub komisjoni üles rahastama piisavalt meetmeid, mille eesmärk on vähendada ELi laevastiku sõltuvust fossiilkütustest ja teha see kütusesäästlikumaks; kutsub komisjoni ka üles rahastama teadusuuringuid, mis käsitlevad heitevabade jõuseadmete, nagu e-kütustega, tuuleenergiaga ja akudega töötavate jõuseadmete kohandamist kasutamiseks kalalaevadel ja koos eri tüüpi püügivahenditega;
13. rõhutab seire tähtsust ühise kalanduspoliitika eesmärkide tagamiseks; rõhutab Euroopa Kalanduskontrolli Ameti (EFCA) rolli ELi laevastikule võrdsete tingimuste tagamisel ning eelkõige ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi takistamisel ja piiramisel Euroopa vetes ja ka ülemaailmsel tasandil, mis eeldab pikas perspektiivis ambitsioonikamat rahastamist, et saavutada ühise kalanduspoliitika eesmärgid; kutsub komisjoni üles tihendama kolmepoolset töökorraldust EFCA, Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti (Frontex) vahel;
14. rõhutab, et üks Euroopa kalandussektori prioriteetidest on põlvkondade vahetumine ja selle elukutse mitmekesisemaks muutmine; kutsub liikmesriike üles kasutama EMKVFi, et rahastada selliseid programme, mille konkreetne eesmärk on aidata noortel alustada karjääri kalanduses ja kestlikus sinises sektoris laiemalt, muuta sektor mitmekesisemaks ja julgustada alaesindatud rühmadesse kuuluvaid inimesi, eelkõige naisi, sektoriga liituma; kutsub sellega seoses komisjoni üles toetama eelarvevahendite kasutuselevõtmist, et kohandada ja parandada töötingimusi kalalaevade pardal, ning viima ellu projekte, millega toetatakse noorte Euroopa kalurite ühenduse loomist;
15. kordab vajadust anda ebasoodsas olukorras olevatele rannikualadele ja Euroopa äärepoolseimatele piirkondadele olulist toetust; nõuab, et komisjon võimaldaks rahalist toetust laevastiku uuendamiseks Euroopa äärepoolseimates piirkondades ja lõpetaks riigiabi andmise keelu laevade asendamiseks; tuleb meelde, et vastupidiselt EMKVFi sätetele ei ole seda eesmärki üheski piirkonnas Euroopa vahenditest rahastatud.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 20 -: 0 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Clara Aguilera, François-Xavier Bellamy, Izaskun Bilbao Barandica, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosanna Conte, Rosa D'Amato, Niclas Herbst, Ladislav Ilčić, France Jamet, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, Ana Miranda, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Ska Keller, Gabriel Mato, Stéphanie Yon-Courtin
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Elsi Katainen, Margarida Marques

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

20	+
ECR	Ladislav Ilčić, Bert-Jan Ruissen
ID	Rosanna Conte, France Jamet
NI	Marc Tarabella
PPE	François-Xavier Bellamy, Maria da Graça Carvalho, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Annie Schreijer-Pierik
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Asger Christensen, Elsi Katainen, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Clara Aguilera, Isabel Carvalhais, Margarida Marques, Predrag Fred Matic
Verts/ALE	Ana Miranda

0	-

3	0
Verts/ALE	Rosa D'Amato, Ska Keller, Caroline Roose

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

2.10.2023

KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod

(COM(2023)0300 – C9-0336/2023 – 2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Morten Løkkegaard

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. nõuab, et märkimisväärselt suurendataks olulisi ELi programme, mis keskenduvad Euroopa kodanikele, sealhulgas Euroopa noortele, kultuurile, vabale ajakirjandusele ja haridusele, nimelt programmid „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“; kordab oma üleskutset tagada piisavad vahendid noortepoliitikale ja Euroopa noorteaasta pärandi jätkumisele, et anda noortele käegakatsutavaid tulemusi;
2. nõuab programmi „Erasmus+“ märkimisväärset tugevdamist 60 miljoni euro võrra;
3. rõhutab programmi „Erasmus+“ kui kõige edukama ELi juhtprogrammi tähtsust Euroopa identiteedi tugevdamisel ja Euroopa väärtuste edendamisel erinevates liikmesriikides toimuva hariduse ja õppe kaudu;
4. rõhutab, et mõned õppijad, eelkõige ebasoodsa taustaga noored, seisavad silmitsi märkimisväärsete rahaliste takistuste ja muude raskustega, mis võivad mõjutada ka õpetajaid ja haridustöötajaid, mistõttu jääb programm paljudele inimestele kättesaamatuks;
5. rõhutab algatuse „DiscoverEU“ rolli noorte ELile lähemale toomise vahendina;
6. rõhutab programmi „Erasmus+“ rolli noorte ergutamisel osalema Euroopa demokraatlikus elus;
7. toonitab, et programmist tuleks jätkata ka Ukraina üliõpilaste toetamist Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis, toetades õppijaid, õpetajaid, koole, haridus- ja koolitussüsteeme, noorteorganisatsioone ja valitsusväliseid organisatsioone;
8. on veendunud, et eelarve suurendamine aitab tagada tulevased kaasamiseetmed ning programmi „Erasmus+“ keskkonnasäästlikumaks muutmise ja digitaliseerimise;

9. rõhutab täiendavate rahaliste vahendite tähtsust Euroopa haridusruumi loomise toetamiseks;
10. toonitab Euroopa ülikoolide võrgustike potentsiaali, eelkõige edasiseks teaduskoostööks ja õppematerjalide kogumiseks;
11. rõhutab vajadust toetada programmi „Erasmus+“ raames sporti, et edendada spordi rolli tervise ja sotsiaalse kaasatuse parandamisel, võideldes samal ajal ka diskrimineerimise vastu;
12. rõhutab e-sporti ja märkimisväärset potentsiaali õppematerjalide mängustamisel, mis võib muu hulgas aidata ebasoodsas olukorras olevatel inimestel paremini koolis käia ja õppida, muu hulgas Euroopa põhiväärtuseid; rõhutab lisaks, et uued tehnoloogiad nõuavad tööturu tuleviku jaoks oluliste uute oskuste arendamist;
13. rõhutab, et programm „Loov Euroopa“ kui ainus kultuuri- ja loomesektorit ning -tööstust otseselt toetav ELi programm vajab kõigi oma tegevussuundade märkimisväärset tugevdamist, et täita 2024. aastal oma eesmärgid, sealhulgas tagada sektori täielik taastumine pärast pandeemiat ja vastupanuvõime praegusele kõrgele inflatsioonile, mis kahjustab ka Euroopa kodanike ostujõudu; lisaks on vaja suurendada rahastamist, et rakendada edasi valdkonnaüleseid meetmeid, mis on seotud programmi üldise kaasavuse ning rohe- ja digipöörde parandamisega;
14. rõhutab vajadust toetada kultuuri- ja loomesektoreid ja -tööstust, ajakirjanikke ja meediatöötajaid ning haridussektorit, et tulla toime mitme kriisiga, sealhulgas Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu, jätkuvalt kõrge inflatsiooni ja eriti kõrgete energiahindadega;
15. kordab vajadust toetada toimetus- ja uudistemeediat, et aidata võidelda pideva ja üha intensiivsema infosõja vastu, mis ohustab avalikku arutelu Euroopa demokraatlikes riikides ja nende valimistel, sealhulgas 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimistel; nõuab seetõttu, et programmi „Loov Euroopa“ sektoriülest tegevussuunda tuleks tugevdada täiendava 15 miljoni euroga;
tuleb lisaks meelde vajadust suurendada toetust kultuuri- ja loomesektoritele ning -tööstusele, et viia programm kooskõlla 2018. aasta Euroopa kultuurivaldkonna uue tegevuskava eesmärkidega ning ELi kultuurivaldkonna töökava (2023–2026) prioriteetide ja vastavate meetmetega; seetõttu tuleks programmi „Loov Euroopa“ kultuuri tegevussuunale eraldada täiendavalt 15 miljonit eurot; rõhutab lisaks vajadust tugevdada meedia tegevussuunda täiendava 13 miljoni euroga audiovisuaalsektori toetamiseks;
16. nõuab Euroopa solidaarsuskorpuse väga piiratud eelarve suurendamist, et võtta arvesse kasvavat huvi programmi vastu ja võimaldada sellel tegeleda ootamatute probleemidega ning toetada noori, kes osalevad kodanikuaktiivsuses, liikuvuses ja solidaarsusmeetmetes; rõhutab vajadust tugevdada humanitaarabi tegevussuunda, et parandada programmi jõupingutusi seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tagajärgedega;
17. tuleb meelde kodanike kaasamise tegevussuuna tähtsust kodanike, võrdõiguslikkuse,

õiguste ja väärtuste programmis, eelkõige seoses sõpruslinnade ja ajaloolise mälua seotud tegevusega, ning kodanikuühiskonna organisatsioonide olulist rolli vastavates projektides ja tegevustes; väljendab jätkuvat toetust kõnealusele programmile ja eelkõige kodanike kaasamise tegevussuunale;

18. väljendab heameelt algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ arendamise üle; tuletab meelde, et algatuse „Uus Euroopa Bauhaus“ rahastamine ei tohiks toimuda kultuuri ja hariduse valdkonnas juba olemasolevate programmide – nagu programm „Loov Euroopa“, „Erasmus+“ või Euroopa solidaarsuskorpus – arvelt; on seisukohal, et olemasolevate vahendite kasutamine ei ole algatuse eesmärkide saavutamiseks piisav; kordab oma üleskutset komisjonile tagada algatuse piisav rahastamine 2024. aasta eelarves ja kaaluda mitmeaastase finantsraamistiku muutmise osana eraldi eelarve loomist;
19. palub komisjonil järgmist mitmeaastast finantsraamistikku silmas pidades kaaluda alalise liidu uudistemeedia fondi loomist, et aidata kaasa meedia digitaalsele arengule, kaitsta Euroopa ajakirjanike ja ajakirjanduse sõltumatust ning tagada ajakirjandusvabadus;
20. palub komisjonil teha järgmist mitmeaastast finantsraamistikku silmas pidades ettepaneku Euroopa haridusruumi piisava rahastamise kohta ning kaaluda asjakohasemat eelarvestruktuuri, et katta Euroopa haridusruumiga seotud meetmed; palub, et see hõlmaks ELi rahalist toetust Euroopa koolide süsteemile tulevastes ELi eelarvetes, et suurendada läbipaistvust, tagada strateegiline planeerimine ja hõlbustada parlamentaarset kontrolli eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames, ning nõuab, et Euroopa koolide süsteem kaasataks Euroopa haridusruumi edasiarendamisse, et sellest saaks pedagoogilise innovatsiooni ja parimate tavade vahetamise „labor“ ja kogemuste allikas, millest saaksid kasu kõik Euroopa üliõpilased;
21. palub komisjonil teha järgmist mitmeaastast finantsraamistikku silmas pidades ettepaneku suurendada Euroopa kultuuripealinnade rahastamist, kuna neil on Euroopa ühiskonna jaoks suur lisaväärtus, ning Melina Mercouri auhinna rahastamist, kuna seda ainsat ELi otserahastamisvõimalust Euroopa kultuuripealinnadele on aastaid rahastatud ainult 1,5 miljoni euroga.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 21 -: 3 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Asim Ademov, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Niklas Nienass, Peter Pollák, Diana Riba i Giner, Marcos Ros Sempere, Massimiliano Smeriglio, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	David Cormand, Morten Løkkegaard, Rob Rooker, Domènec Ruiz Devesa
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Angel Dzhambazki, Mónica Silvana González, Ivan Štefanec

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

21	+
PPE	Asim Ademov, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Ivan Štefanec, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Morten Løkkegaard
S&D	Mónica Silvana González, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
The Left	Niyazi Kizilyürek
Verts/ALE	David Cormand, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner

3	-
ECR	Rob Rooken
ID	Catherine Griset
NI	Andrea Bocskor

1	0
ECR	Angel Dzhambazki

Kasutatud tähised

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

22.9.2023

PÕHISEADUSKOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod
(2023/0264(BUD))

Arvamuse koostaja: Salvatore De Meo

ETTEPANEKUD

Põhiseaduskomisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et 2024. aastal toimuvad Euroopa Parlamendi valimised;
  1. väljendab heameelt ettepaneku üle suurendada 2023. aasta eelarvega võrreldes eelarverea „Kodanike kaasatus ja osalemine liidu demokraatlikus elus“ kulukohustuste assigneeringuid 68 % ja maksete assigneeringuid 147 %, kuna sellest rahastatakse selliseid programme ja algatusi nagu kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programm ning Euroopa kodanikualgatus, mis aitavad suurendada kodanike üldist osalemist liidu poliitikas ja liidu kodakondsusest tulenevate õiguste kasutamist; palub suurendada rahalisi vahendeid, et võimaldada noorte suuremat kaasamist liidu demokraatlikesse väärtustesse ja poliitikasse;
  2. võtab teadmiseks, et komisjoni esinduste rahastamine suurenes kulukohustuste assigneeringute puhul 0,9 % ja maksete assigneeringute puhul 1,6 %, ning on seisukohal, et selline suurendamine on ebapiisav, eriti kuna 2024. aastal toimuvad Euroopa Parlamendi valimised; teeb ettepaneku suurendada kulukohustuste ja maksete assigneeringuid 2023. aasta tasemega võrreldes 20 %; peab seda suurendamist vajalikuks, et soodustada Euroopa Parlamendi valimiste eel ennetavate ELi teemaliste dialoogide pidamist kodanikega kõikjalt liidust ning arendada teavitustegevust desinformatsiooni vastu võitlemiseks;
  3. peab ebapiisavaks eelarverea „Kodanikele suunatud teavitustegevus“ kulukohustuste assigneeringute suurendamist 0,9 % ja maksete assigneeringute suurendamist 1,7 % võrreldes 2023. aasta eelarvega; teeb ettepaneku suurendada kulukohustuste assigneeringuid 2023. aasta eelarvega võrreldes 15 %, kuna Euroopa Parlamendi valimiste teabekampaaniaga kaasneb intensiivsem teavitustegevus; rõhutab, et kättesaadavaks tuleb teha piisavad rahalised vahendid, et võimaldada ja edasi arendada kodanike osalemist nii liidu strateegiliste kui ka igapäevaste otsuste tegemisel, sealhulgas kõigi olemasolevate osalusvahendite ühtse kontaktpunkti ja ELi kodanike foorumi kaudu; tuletab meelde, et teavitustegevuse sisu peaks olema kättesaadav kõigis

ELi keeltes ning et kaaluda tuleks ka teistes liikmesriikides elavate ELi kodanike emakeelte kasutamist; rõhutab, et teavitustegevusse tuleks kaasata kohalikud omavalitsused, väiksemad valitsusvälised organisatsioonid ja muud asjaomased sidusrühmad;

4. rõhutab vajadust suurendada Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti vahendeid, pidades silmas ameti ülesannete laiendamist, nagu on ette nähtud hiljuti muudetud volitustega, mis põhinevad nõukogu 5. aprilli 2022. aasta määrusel (EL) 2022/555;
5. on seisukohal, et kõikide ELi institutsioonide ja asutuste läbipaistvuse ja usaldusväarsuse suurendamiseks tuleks eraldada piisavad vahendid, eelkõige suurendades ühise läbipaistvusregistri eelarveassigneeringuid ning tagades piisavad vahendid institutsioonidevahelise eetikaorgani nõuetekohaseks loomiseks ja täielikuks toimimiseks;
6. rõhutab tungivalt vajadust jätkata investeerimist ja eraldada lisavahendeid, et suurendada kodanike arusaamist ELi demokraatiast ja nende rolli selles, sealhulgas hariduse kaudu ning kaasates kohalikke omavalitsusi, koole või ülikoole, pidades eelkõige silmas Euroopa tuleviku konverentsi järeldusi ja tulemusi; palub eraldada piisavad rahalised vahendid aluslepingute läbivaatamise konvendile, kes võtab konverentsi järelduste järelmeetmeid;
7. nõuab, et liidu kodakondsusele eraldatud vahendeid suurendataks 20%, arvestades, et need on jäänud muutumatuks, hoolimata korduvatest nõudmistest poliitikakujundamise ja regulatiivse sekkumise järele ning prognoositavast vajadusest edasise suurendamise järele, muu hulgas uute liikmesriikide lisandumise ja aluslepingute reformide tõttu ning eriti juhul, kui vastatakse nõudmistele luua ELi kodakondsuse statuut; rõhutab, et see algatus nõuab Euroopa Parlamendi valimiste eel laiapõhjalist konsulteerimist üldsusega ja ekspertide panust; on seisukohal, et see protsess peaks olema dünaamiline, hõlmates kodanikuhariduse Euroopa mõõdet ja kodakondsusega seotud õiguste laienemist;
8. nõuab konkreetseid vahendeid liidu institutsioonide ning riiklike ja piirkondlike institutsioonide vaheliste suhtlusprojektide arendamiseks ja tõhustamiseks, et suurendada liikmesriikide osalust liidu tasandil;
9. nõuab tungivalt, et eelarvekomisjon lisaks eespool nimetatud eelarveridade vahendite suurendamise oma seisukohta, kuna nende eesmärk on saavutada konkreetseid tulemusi ja tagada kodanike kvaliteetne teavitamine.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	20.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 21 -: 3 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Włodzimierz Cimoszewicz, Ana Collado Jiménez, Gwendoline Delbos-Corfield, Salvatore De Meo, Daniel Freund, Charles Goerens, Sandro Gozi, Zdzisław Krasnodębski, Jaak Madison, Victor Negrescu, Max Orville, Paulo Rangel, Domènec Ruiz Devesa, Jacek Saryusz-Wolski, Helmut Scholz, Pedro Silva Pereira, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	François Alfonsi, Vladimír Bilčík, Mercedes Bresso, Pascal Durand, Alin Mituța
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Sara Skyttedal

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

21	+
PPE	Vladimír Bilčík, Ana Collado Jiménez, Salvatore De Meo, Paulo Rangel, Sara Skyttedal, Loránt Vincze, Rainer Wieland
Renew	Charles Goerens, Sandro Gozi, Alin Mituța, Max Orville
S&D	Mercedes Bresso, Włodzimierz Cimoszewicz, Pascal Durand, Victor Negrescu, Domènec Ruiz Devesa, Pedro Silva Pereira
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	François Alfonsi, Gwendoline Delbos-Corfield, Daniel Freund

3	-
ECR	Zdzisław Krasnodębski, Jacek Saryusz-Wolski
ID	Jaak Madison

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

4.10.2023

NAISTE ÕIGUSTE JA SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE KOMISJONI ARVAMUS

eelarvekomisjonile

Euroopa Liidu 2024. aasta üldeelarve projekti kohta – kõik jaod
(2023/0000(BUD))

Arvamuse koostaja: Robert Biedron

ETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon palub vastutaval eelarvekomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on liidu alusväärtus, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2; arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 8 on sätestatud, et „[k]õigi oma asjaomaste meetmete puhul on liidu eesmärk [...] ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine“, kehtestades seega soolõime põhimõtte, mis tähendab, et sooline võrdõiguslikkus tuleb lõimida kõigisse poliitikameetmetesse ja programmidesse, sealhulgas eelarvemenetluse kõigisse tasanditesse;
- B. arvestades, et eelarved ei ole kunagi sooneutraalsed ning seega tuleb nende koostamisel seada selgeks eesmärgiks mittediskrimineerimine ning kõigini jõudmine ja nende erivajadustega arvestamine; arvestades, et Euroopa Parlament on korduvalt nõudnud Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi Daphne tegevussuuna ning võrdõiguslikkuse ja õiguste tegevussuuna piisavat rahastamist, mis on hädavajalik soolise vägivalla vastu võitlemiseks ja soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks kogu liidus;
- C. arvestades, et komisjon on 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks edasi arendanud meetodikat, mille puhul keskendutakse poliitika kujundamisele ja vahendite eraldamisele ning eelkõige soolise mõju järeelhindamise esitamisele üksikasjalikumal tasandil ja kulude aruandlusele;
- D. arvestades, et isegi kui võtta arvesse era-, pere- ja tööelu tasakaalu, peaks liidu eelarve hõlmama rohkem investeringuid kvaliteetsetesse avalikesse hooldusteenustesse, sealhulgas lastesõimede ja -aedade avalikesse võrgustikesse ja laste vabaajategevuse avalikesse teenustesse, riiklikusse tervishoiuvõrgustikku ning avalike, kättesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiusüsteemide ja riikliku sotsiaalkindlustussüsteemi kaitsmisse, tagades nende universaalsuse;
- E. arvestades, et tähtis on keskenduda naiste potentsiaali edendamisele kõigis

majandussektorites, sealhulgas digimajanduses, info- ja kommunikatsioonitehnoloogias (IKT) ning teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) valdkonnas;

- F. arvestades, et õigusriigi põhimõtte eiramine Poolas on avaldanud naistele ja LGBTI-inimestele kahjulikku mõju;
- G. arvestades, et Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE) on suurema töökoormuse ja uurimistaotluste suurenenud arvu tõttu suurema ja jätkusuutmatu surve all, eelkõige seoses naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse alaste tagasilöökidega kogu liidus ning Ukrainast põgenevate naiste olukorraga; arvestades, et EIGE on korduvalt nõudnud kaheksat lepingulist töötajat, kelle arvestuslikud üldkulud eelarves on täpselt 327 500 eurot; arvestades, et EIGE töötajate arvu suurendamise korral ei peaks ta vähendama oma kriitilise tähtsusega tegevust ega lükkama ebapiisavate inimressursside tõttu tagasi liidu institutsioonide, organite ja asutuste taotlusi tehnilise abi saamiseks soolõime valdkonnas;
- H. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus, naiste õigused ja LGBTIQ+ kogukond kogevad murettekitavat ja kasvavat tagasilööki, sealhulgas ohjeldamatu transfoobia levikut; arvestades, et majanduslik ebakindlus võib aidata kaasa soolise vägivalla suurenemisele kõigis selle vormides; arvestades, et tuleb suurendada riikide rahalisi ja inimressursse, et sekkuda vaesuse ohus olevate elanikerühmade aitamiseks ning tegeleda olukordadega, mis kujutavad endast erilist riski naiste, LGBTIQ+-inimeste, laste ja noorte, eakate, puuetega inimeste ning kodutute jaoks;
- I. arvestades, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused on inimõigused, mida kaitstakse rahvusvahelise ja Euroopa õiguse alusel; arvestades, et Euroopa Parlament nõudis oma 7. juuli 2022. aasta resolutsioonis, et õigus turvalisele ja seaduslikule abordile lisataks Euroopa Liidu põhiõiguste hartasse; arvestades, et abort peab olema naiste soovil vabatahtlik otsus, mis tehakse vabalt kooskõlas Maailma Terviseorganisatsiooni suunistel põhinevate meditsiinistandarditega; arvestades, et tuleb tagada juurdepääs tasuta turvalistele ja seaduslikele aborditeenustele;
1. rõhutab, et sooline perspektiiv peaks olema kõigil eelarvemenetluse tasanditel täielikult lõimitud; nõuab sooteadliku eelarvestamise kohustuslikku rakendamist ja sooga seotud eesmärkide lisamist kõikidesse liidu programmidesse, samuti asjakohaste eelarveridade kindlaksmääramist, tulemuslikku järelevalvet liidu eelarve panuse üle soolisesse võrdõiguslikkusse ning kõigi programmide ja kulutuste sootundlikku läbivaatamist, et teha järgmise mitmeaastase finantsraamistiku perioodil vajalikke kohandusi; kordab oma nõudmist, et tuleb kiirendada edusamme soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas, sealhulgas soolist võrdõiguslikkust toetavate eelarvete ja vahendite edendamise kaudu, ning teha suuremaid investeeringuid soostatistikasse; rõhutab, et see on eriti oluline liidu ees seisvate kriiside ja konfliktide ning naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse alaste tagasilöökidega kontekstis;
  2. soovib eelkõige suurendada rahastamist, et edendada vastavate programmide kaudu emaduse, vanemaks olemise ja varajase lapsepõlve kaitsmist; nõuab seetõttu, et liidu 2024. aasta eelarves peetaks eriti tähtsaks emade ja laste tervist; soovib lisaks tagada rahalised vahendid rinnaga toitmise kaitseks, edendamiseks ja toetamiseks, aidates nii saavutada Maailma Terviseorganisatsiooni eesmärki tagada, et 2025. aastaks on imiku

esimese kuue elukuu jooksul ainult rinnaga toitmise üldine määr vähemalt 50 %, mis nõuab muude meetmete hulgas rasedus- ja sünnituspuhkuse ning isapuhkuse kestuse ja tasustamise piisavust;

3. kutsub komisjoni üles tagama piisavad eelarveassigneeringud tagamaks, et liidu ja liikmesriikide ametlik teabevahetus oleks sooliselt kaasav ja võimaluse korral ka punktkirjas;
4. kutsub komisjoni üles suurendama eelarvevahendeid kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes edendavad naiste õigusi, soolist võrddõiguslikkust, LGBTIQ+ õigusi ning sotsiaalset õiglust Euroopas ja mujal, sealhulgas konfliktides, nagu Ukrainas; rõhutab, kui oluline on jõuda väiksemate rohujuure tasandi organisatsioonideni, et tagada parim mõju naiste õigustele ja soolisele võrddõiguslikkusele, ning peab seetõttu tervitavaks sellistele vahendajatele suunatud pakkumiskutseid ja muud rahalist toetust; rõhutab, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused on põhiõigused, ning rõhutab, et jätkuvalt on oluline rahastada selles valdkonnas tegutsevaid organisatsioone, näiteks neid, kes hõlbustavad piiriülest koostööd organisatsioonide vahel, kes pakuvad ohutu ja seadusliku abordi teenuseid; nõuab, et programmi „EL tervise heaks“ raames eraldataks eelarvevahendeid soospetsiifiliste haiguste, näiteks endometrioosi ja fibroidide uuringuteks lähtuvalt interseksionaalsest perspektiivist ning piiriüleste teenuste osutamiseks, et tagada kõigile kodanikele ohutu ja seadusliku abordi tegemise õigus;
5. väljendab veel kord muret seose pärast õigusriigi vastu suunatud rünnete ning soolise võrddõiguslikkuse ja naiste ja LGBTIQ+-inimeste õiguste alase tagasilöögi vahel; kutsub komisjoni üles tugevdama õigusriiki liidus ning kaitsma seega liidu eelarvest raha saamisel kohaldatava õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismi kaudu põhiõigusi ja soolist võrddõiguslikkust; kutsub komisjoni üles uurima liidu vahendite saajate põhitegevust ning hoiduma rahastamast neid, kes soovivad kasutada liidu rahalisi vahendeid inimõigustest, eelkõige naiste õigustest ja soolisest võrddõiguslikkusest taganemise eesmärgil; kutsub komisjoni seetõttu üles külmutama kõik Poolale eraldatavad vahendid, kuni Poola ametiasutused täidavad Euroopa Liidu Kohtu otsuseid;
6. kutsub liikmesriike üles kaitsma seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi ja kordab, et liidu eelarve peab etendama aktiivsemat rolli, tagades muu hulgas reproduktiivtervise programmide ja teenuste olemasolu ja neist teadlikkuse, sealhulgas tagades vaba juurdepääsu rasestumisvastastele vahenditele, kaitstes seeläbi põhiõigust tervisele, ning tagades hädavajalikud tervishoiuteenused ja ravimid vabatahtliku pereplaneerimise jaoks, mis konkreetselt hõlmab muu hulgas viljastamise, sünnituseks valmistumise, emade ja vastsündinute tervise ning viljakusraviga seotud küsimusi;
7. kordab, et liidu eelarvel peaks olema aktiivsem roll püüdlustes saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid; nõuab seetõttu, et eelarvest toetataks selliseid meetmeid ja projekte, mille eesmärk on naiste ja laste vaesuse kaotamine, suurema ja parema tööturule integreerimise edendamine, meeste ja naiste tööalase ebavõrdsuse ja palgaerinevuste kaotamine, tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja osutamise parandamine ning naiste-, laste- ja noortevastase vägivalla vastu võitlemine;
8. tuletab meelde Euroopa Soolise Võrddõiguslikkuse Instituudi (EIGE) olulist rolli liidus

soolise ebavõrdsuse ulatuse ja põhjuste mõistmisel ja selle probleemiga tegelemisel, eelkõige seoses tagasilöökidega naiste õigustele ning konfliktidega seotud, majandus- ja tervisekriisidega; tuletab meelde, et EIGE-l on olnud püsivaid probleeme personalipuudusega, mida süvendab veelgi tehnilise abi taotluste arvu järsk kasv, mis tuleneb soolõime prioriseerimisest kõigis liidu poliitikavaldkondades ja algatustest ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 raames; kutsub komisjoni üles eraldama EIGE-le vähemalt 327 500 eurot, et EIGE saaks võtta tööle kaheksa lepingulist töötajat, keda ta vajab oma volituste täitmiseks, mis tähendab, et lisarahastamist ja lisatöötajaid on vaja selleks, et suurendada EIGE teadussuutlikkust, laiendada andmekogumis- ja analüüsitegevust ning toetada uuenduslike vahendite ja meetodikate väljatöötamist, et tulemuslikult tegeleda soolise ebavõrdsusega liidus ning tagada praegustele töötajatele piisav töö- ja eraelu tasakaal; rõhutab, et EIGE taotlus lepinguliste töötajate töölevõtmiseks põhineb eelarveassigneeringutel ja tagab üksnes minimaalse taseme, mis on vajalik tema volituste täitmiseks ja sidusrühmade vajaduste rahuldamiseks;

9. tuletab meelde, et iga kolmas naine liidus on kannatanud soolise vägivalla all, mille majanduslik kulu on hinnanguliselt 290 miljardit eurot aastas¹; nõuab lisavahendite eraldamist kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi võrdõiguslikkuse ja õiguste tegevussuunale ning Daphne programmile, et võidelda kõigi soolise vägivalla vormide vastu liidus, sealhulgas Euroopa Nõukogu naiste- ja tütarlastevastase vägivalla ja seksuaalse väärkohtlemise ning muude perevägivalla vormide ennetamise ja tõkestamise konventsiooni tulemusliku rakendamise raames; toonitab nõuet eraldada kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmi võrdõiguslikkuse, õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse tegevussuunale ning Daphne tegevussuunale mõeldud vahenditest vähemalt 40 % meetmetele, mille eesmärk on soolise vägivalla kõigi vormide ennetamine ja tõkestamine kõikidel tasanditel, ning vähemalt 15 % meetmetele, millega edendatakse naiste õiguste täielikku kasutamist, soolist võrdõiguslikkust, sealhulgas töö- ja eraelu tasakaalu, naiste mõjuvõimu suurendamist ja soolõimet;
10. peab kahetsusväärseks soolise vägivalla probleemi, mis on laialt levinud mitte ainult liidus, vaid kogu maailmas; rõhutab, et relvakonfliktides kannatavad naised ebaproportsionaalsete tagajärgede, sealhulgas konfliktipõhise soolise vägivalla, seksuaalse vägivalla ja seksuaalse ärakasutamise eesmärgil toimuva inimkaubanduse all; kutsub komisjoni üles suurendama eelarveeraldise kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes edendavad naiste õigusi Euroopas ja mujal, sealhulgas soolise vägivalla vastu võitlemisega tegelevatele organisatsioonidele ning naiste õiguste organisatsioonidele, LGBTIQ+ organisatsioonidele ja konfliktipõhise soolise vägivalla ohvritele teenuseid ja tuge pakkuvatele organisatsioonidele; kutsub komisjoni üles suurendama eelarveeraldise naabrusspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendile, eelkõige selleks, et rahastada kodanikuühiskonna organisatsioone, kes tegelevad soolise vägivalla ennetamisega konfliktides ja ohvrite toetamisega, sealhulgas konfliktipõhist soolist vägivalda ennetavatele meetmetele ja selle valdkonna organisatsioonidele, ning lisaassigneeringuid kodanikuühiskonna organisatsioonide koolitamiseks, et suurendada nende suutlikkust ja pakkuda õiguskaitseasutustele koolitust selliste juhtumitega tegelemiseks;

---

¹ <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/costs-gender-based-violence-european-union>

11. rõhutab, et kõigis võrdõiguslikkuse strateegiates tuleks käsitleda naistevastase vägivalda kõiki vorme, sealhulgas tagasilööke naiste seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste osas ja nende õiguste rikkumist; kordab, et juurdepääs tervishoiule ja avalikele teenustele, sh vägivalda ohvriks langenud naiste juurdepääs abordile ja psühholoogilisele toele, peaks olema esmatähtis;
12. rõhutab, kui oluline on kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, nagu Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+), et edendada soolist võrdõiguslikkust, naiste tööhõivet ja juurdepääsu tööturule, lastehoiu- ja pikaajalise hoolduse asutustele, pidades eelkõige silmas liidu keskmist 14 % soolist palgalõhet; toonitab vajadust eelarveeraldiste järele selleks, et toetada naisettevõtlust ja naiste majanduslikku sõltumatust ning edendada astmelist lähenemisviisi, millega tagada naiste juurdepääs laenudele, omakapitali kaudu rahastamisele, riskikapitalile, äriinglitele ja investoritele liidu programmide ja fondide, näiteks Euroopa Sotsiaalfondi kaudu ning ergutada neid selliseid võimalusi kasutama; nõuab ESF+ eelarve suurendamist, et suurendada Euroopa tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni tegevussuuna vahendeid; rõhutab ühtekuuluvuspoliitika tähtsust soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ja väljendab heameelt selle üle, et ESF+, ERFi ja Ühtekuuluvusfondi jaoks lisati soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimise süsteem, mis võimaldab soolise võrdõiguslikkusega seotud investeeringuid paremini jälgida;
13. arvestades, et liidus ja liikmesriikides tuleb panna suuremat rõhku strateegilistele investeeringutele ja kestlikule majanduskasvule, et parandada majanduslikku ühtekuuluvust ja luua töökohti, eelkõige noortele naistele ja tütarlastele kogu nende mitmekesisuses; rõhutab, kui olulised on investeeringud kvaliteetsetesse avalikesse teenustesse, sealhulgas tervishoidu ja sotsiaalsesse taristusse, et tulla toime sotsiaal- ja tervishoiukriisidega, suurendada sotsiaalset vastupanuvõimet ja võidelda ebavõrdsuse vastu ning tagada võrdväärse töö eest võrdne tasu; rõhutab, kui oluline on luua nendes sektorites kvaliteetseid töökohti, eesmärgiga saavutada õiglane üleminek vähem CO₂ heidet tekitavale ühiskonnale.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	19.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 26 -: 6 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Annika Bruna, Maria da Graça Carvalho, Margarita de la Pisa Carrión, Gwendoline Delbos-Corfield, Rosa Estaràs Ferragut, Lina Gálvez Muñoz, Lívia Járóka, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Eugenia Rodríguez Palop, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Christine Schneider, Sylwia Spurek
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Abir Al-Sahlani, Laura Ballarín Cereza, Silvia Modig, Eleni Stavrou, Hilde Vautmans
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Martin Hojsik

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

26	+
PPE	Isabella Adinolfi, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Arba Kokalari, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Christine Schneider, Eleni Stavrou
Renew	Abir Al-Sahlani, Martin Hojsík, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Vilija Blinkevičiūtė, Lina Gálvez Muñoz, Maria Noichl, Carina Ohlsson, Pina Picierno, Evelyn Regner
The Left	Silvia Modig, Eugenia Rodríguez Palop
Verts/ALE	Gwendoline Delbos-Corfield, Alice Kuhnke, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek

6	-
ECR	Johan Nissinen, Margarita de la Pisa Carrión
ID	Christine Anderson, Annika Bruna, Maria Veronica Rossi
NI	Livia Járóka

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

ÜHISAVALDUS, MIS VÕETI VASTU 25. APRILLIL 2023 TOIMUNUD EELARVEALASEL KOLMEPOOLSEL KOHTUMISEL

Eelarvemenetluse kuupäevad ja lepituskomitee tegevuse üksikasjad 2023. aastal

- A. Kooskõlas eelarvedistsipliini, eelarvealast koostööd ning usaldusväärset finantsjuhtimist, samuti uusi omavahendeid, sealhulgas uute omavahendite kasutuselevõtmise suunas liikumise tegevuskava käsitleva Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel sõlmitud institutsioonidevahelise kokkuleppe lisa A osaga lepivad Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon kokku järgmistes olulistes 2024. aasta eelarvemenetluse kuupäevades:
1. komisjon püüab esitada 2024. aasta eelarvestuse juuni alguses;
  2. kolmepoolne kohtumine korraldatakse 18. juulil (hommikul) pärast nõukogu seisukoha vastuvõtmist;
  3. nõukogu püüab oma seisukoha vastu võtta ja Euroopa Parlamendile edastada 36. nädala lõpuks, eesmärgiga hõlbustada õigeaegse kokkuleppe saavutamist Euroopa Parlamendiga;
  4. Euroopa Parlamendi eelarvekomisjon püüab hääletada nõukogu seisukoha muudatusettepanekute üle hiljemalt 40. nädala lõpuks (oktoobri esimene nädal);
  5. kolmepoolne kohtumine korraldatakse 12. oktoobril (hommikul) enne Euroopa Parlamendis toimuvat lugemist;
  6. Euroopa Parlamendi täiskogus toimuval lugemisel toimub hääletamine 42. nädalal (16.–19. oktoobri täiskogu osaistungjärg);
  7. lepitusperiood algab 24. oktoobril. ELi toimimise lepingu artikli 314 lõike 4 punkti c kohaselt lõpeb lepituseks ettenähtud aeg 13. novembril 2023;
  8. lepituskomitee koosolekud toimuvad 26. oktoobril (hommikul) Euroopa Parlamendis ja 10. novembril nõukogus (ning vajadusel võib lepituskomitee uuesti kokku tulla); lepituskomitee koosolekud valmistatakse ette kolmepoolsetel kohtumistel. Üks kolmepoolne kohtumine on kavas korraldada 26. oktoobril (hommikul). Täiendavad kolmepoolsed kohtumised võib kokku kutsuda 21-päevase lepitusperioodi jooksul, sealhulgas 9. novembril nõukogus.

B. Lepituskomitee tegevuse üksikasjad on esitatud eespool nimetatud institutsioonidevahelise kokkuleppe lisa E osas.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	9.10.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 16 -: 4 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, David Cormand, Andor Deli, Pascal Durand, Alexandra Geese, Vlad Gheorghe, Niclas Herbst, Hervé Juvin, Joachim Kuhs, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Lefteris Nikolaou-Alavanos, Bogdan Rzońca, Nils Torvalds, Nils Ušakovs, Angelika Winzig
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Attila Ara-Kovács, Sunčana Glavak, Hannes Heide, Jarosław Kalinowski, Sabine Verheyen

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

16	+
PPE	Sunčana Glavak, Niclas Herbst, Jarosław Kalinowski, Janusz Lewandowski, Siegfried Mureşan, Sabine Verheyen, Angelika Winzig
Renew	Vlad Gheorghe, Nils Torvalds
S&D	Attila Ara-Kovács, Pascal Durand, Hannes Heide, Nils Ušakovs
Verts/ALE	Rasmus Andresen, David Cormand, Alexandra Geese

4	-
ID	Joachim Kuhs
NI	Andor Deli, Hervé Juvin, Lefteris Nikolaou-Alavanos

1	0
ECR	Bogdan Rzońca

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu